Bundel - Commissievergadering Wijchen van 8 mei 2025

1 Opening
Vragenhalfuurtje: 3 minuten
Voor de fracties: 6 minuten
Voor het de college: 12 minuten

2 Mededelingen

3 Vaststellen agenda

4 Vaststellen concept verslag en lijst besluiten, adviezen en toezeggingen commissievergadering van 3 april
2025-04-03_Commissievergadering Wijchen_Besluitenlijst

5 Vragenhalfuur

6 Mededelingen en vragen over verbonden partijen

7 Bespreekstukken
De stukken onder dit agendapunt zijn bespreekstukken. Op bespreekstukken kunt u inspreken. Wilt u inspreken? Neem dan contact op met de griffie van de gemeente Wijchen. De griffie is bereikbaar via het e-mail adres griffie@wijchen.nl en via telefoonnummer 088 432 72 03.

7.1 271060 Beslisnota Financieel evenwicht 2026-2029
Dossier 6750 voorblad
271060 Beslisnota Financieel evenwicht 2026-2029
Notitie financieel evenwicht 2026-2029 Wijchen

7.2 285346 Beslisnota Besluitvorming Omgevingsvisie Wijchen
Dossier 6762 voorblad
285346 Beslisnota Besluitvorming Omgevingsvisie Wijchen
Bijlage 1 Omgevingsvisie Wijchen
Bijlage 2 Zienswijzenota omgevingsvisie Wijchen

8 Sluiting

Lijst besluiten, adviezen en toezeggingen commissievergadering Wijchen

Datum	03-04-2025
Tijd	19:30 - 22:10
Locatie	Wijchen, Kasteel
Voorzitter	De heer P. Oomen

1 Opening

De voorzitter opent de vergadering.

2 Mededelingen

Er zijn geen mededelingen.

3 Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

4 Vaststellen concept verslag commissievergadering en besluitenlijst 13 maart

Het verslag en de besluitenlijst worden ter kennisgeving aangenomen.

5 Vragenhalfuur

Er zijn geen vragen voor het vragenhalfuur.

6 Mededelingen en vragen over verbonden partijen

Er zijn geen mededelingen of vragen over de verbonden partijen.

7 Bespreekstukken

7.1 285826 beslisnota Wijchen-West

Toezegging wethouder Gerrits: Het college legt dit jaar een voorstel voor aan de raad, waarin de raad besluit over de prioriteiten en locaties binnen

het woonwagenbeleid. Op basis van het vastgestelde beleid zal het college op zoek gaan naar geschikte locaties voor woonwagenbewoners

Toezegging wethouder Gerrits: Het college gaat informatie verstrekken aan inwoners om inzicht te bieden in het proces en tijdpad van Wijchen-West

De fractie van de Wijchense VVD kondigt een amendement of motie aan. Het advies van de commissie is om dit raadsvoorstel te agenderen als bespreekstuk voor de raadsvergadering van 17 april.

7.2 278844 Beslisnota rekenkameronderzoek effectiviteit armoedebeleid gemeente Wijchen

De fractie van de PvdA kondigt aan dat zij overweegt om een amendement in te dienen. Het advies van de commissie is om dit raadsvoorstel te agenderen als bespreekstuk voor de raadsvergadering van 17 april.

8 Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 22.10 uur.

Commissievergadering Wijchen

Dossiernummer	6750
Extern Zaak ID	Z/24/271060
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	8 mei 2025
Agendapunt	7.1
Titel	271060 Beslisnota Financieel evenwicht 2026-2029
Organisatieonderdeel	domein Bedrijfsvoering - team Financieel beleid
Eigenaar	Orsouw, van, Raoul
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	§7 Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)

Bijlagen
271060 Beslisnota Financieel evenwicht 2026-2029
Notitie financieel evenwicht 2026-2029 Wijchen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	1 april 2025
Stukken Agendacommissie Wijchen	4 april 2025
Commissievergadering Wijchen	**8 mei 2025**
Raad openbaar Wijchen	22 mei 2025

Voorgesteld besluit

Akkoord te gaan met de “Notitie financieel evenwicht 2026-2029”, waarmee de raad de kaders schept voor het oplossen van het structurele begrotingstekort.

Openbaar Zaaknummer: Z/24/271060

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Financieel evenwicht 2026-2029

Collegedatum: 1 april 2025

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Akkoord te gaan met de "Notitie financieel evenwicht 2026-2029", waarmee de raad de kaders schept voor het oplossen van het structurele begrotingstekort.

Aanleiding
De Begroting 2025 laat in het meerjarenperspectief een structureel tekort zien vanaf 2026. Met een motie heeft de gemeenteraad bij de Begroting 2025 het college opgeroepen om bij de Perspectiefnota 2025 een concreet voorstel uit te werken met nieuwe inkomstenbronnen en kostenbesparingen, buiten de OZB. Daarbij is ook aangegeven het proces met de ambtelijke organisatie en raad te doorlopen. Met deze stap in het proces geeft de raad richting aan een evenwichtige balans in het nog op te stellen pakket aan maatregelen. Hiermee stelt de raad het college beter in staat een voorstel uit te werken in de Perspectiefnota om, met de kennis van de meicirculaire, tot een sluitende begroting te komen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit**
7-nov-2024	6239 Programmabegroting 2025

Gewenst resultaat
Door het innemen van standpunten bepalen we de route en omvang van de financiële opgave. Daarmee kan vervolgens het gesprek gevoerd worden over de prioritering van de mogelijke bezuinigingen.

Argumenten
1.1 Met het financieel afwegingskader kan het college een evenwichtig pakket aan maatregelen uitwerken in het voorstel van de Perspectiefnota.
In eerste instantie ziet deze notitie erop toe om de hoogte van het begrotingstekort met de kennis van nu te bepalen, wetende dat een begroting van een gemeente dynamisch is door zowel ontwikkelingen aan de kostenkant op het gebied van onder andere de jeugdzorg, WMO en bijstandsontwikkeling. Maar zeker ook aan de inkomstenkant, waar we voor het grootste gedeelte afhankelijk zijn van de bijdrage van het Rijk. Het financieel kader geeft ook richting aan de wijze waarop het pakket aan maatregelen samengesteld wordt.

1.2 Met het prioriteringskader kan het college de maatregelen wegen en prioriteren.
Waarop je wel en waarop je niet wilt bezuinigen is primair een politieke keuze. Deze keuzes baseren we zo veel mogelijk op de aanwezige strategische documenten, waarin heldere uitgangspunten voor de koers van de gemeente Wijchen zijn vastgelegd.

Tegenargumenten en risico's
1.1 Er blijft onzekerheid bestaan over de hoogte van de algemene uitkering.
De mate waarin bezuinigd moet worden is sterk afhankelijk van de fluctuaties die de algemene uitkering laat zien. Gezien de druk, die niet alleen vanuit gemeenten is ontstaan op de korting van 2,4 miljard vanaf 2026, is het nog steeds de vraag of het Rijk alsnog komt met compensatie. De notitie en de planning ziet erop toe dat we de uitkomsten van de meicirculaire kunnen betrekken in het voorstel van het pakket aan maatregelen in de Perspectiefnota. De raad kan hier over debatteren tijdens de behandeling van de Perspectiefnota en richting geven aan de uitwerking in de Begroting 2026. Het college neemt dit en de uitkomsten van de Septembercirculaire mee in voorstel van de Begroting 2026, die in november voorligt bij uw raad.

1.2 Het is niet gebruikelijk om een dergelijke kaderstellende nota voorafgaand aan de Perspectiefnota door de gemeenteraad vast te laten stellen.
We hebben te maken met een uitzonderlijke situatie gelet op de financiële opgave waarmee wij (en andere gemeenten) te maken hebben. Het college heeft daarom met de auditcommissie gesproken en ziet deze nota als de meest effectieve manier om kaders aan het college mee te geven. Het college zal deze kaders gebruiken voor het uitwerken van maatregelen die worden verwerkt in haar voorstel over de perspectiefnota. De raad blijft uiteraard vrij om het voorstel bij de Perspectiefnota afzonderlijk te beoordelen en desgewenst bij te sturen.

Financiële gevolgen
In de notitie schetsen we ontwikkelingen ten opzichte van de vastgestelde meerjarenbegroting. Mede door het innemen van standpunten bepalen we de omvang van de huidige financiële opgave. Met de kennis van nu, wetende dat de meicirculaire nog een behoorlijke impact kan hebben op deze opgave, bedraagt de opgave tussen de € 2 miljoen en € 3 miljoen in de komende vier jaar.

Communicatie
Op het moment dat het pakket aan maatregelen is uitgewerkt, dan wordt er zo nodig zorgvuldig gecommuniceerd met de betreffende stakeholders.

Inwonersparticipatie
Het strategisch kompas, waarin een groot participatieproces is doorlopen, dient als leidraad voor de bezuinigingskeuzes. In het vervolgproces werken we de door de raad gemaakte bezuinigingskeuzes waar mogelijk in samenwerking/ participatie met inwoners verder uit.

Uitvoering of Vervolgstappen
Na het verwerken van de meicirculaire kan het college aan de hand van deze notitie een evenwichtig pakket aan maatregelen samenstellen, om te komen tot een structureel sluitende begroting. Deze uitwerking legt het college voor in de Perspectiefnota aan uw raad. De gemeenteraad debatteert hierover op 3 juli. De gemeenteraad kan daarbij

richting geven aan de uitwerking in de Begroting 2026, wanneer de besluiten genomen moeten worden om tot een structureel sluitende begroting te komen.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Notitie financieel evenwicht Wijchen 2026-2029

Inleiding

Voor u ligt een notitie over het financieel evenwicht binnen de gemeente Wijchen. Met deze notitie geeft de raad de kaders weer voor het oplossen van het begrotingstekort vanaf 2026 (het zogenaamde 'ravijn').

Met een motie heeft de gemeenteraad bij de Begroting 2025 het college opgeroepen om bij de Perspectiefnota 2025 een concreet voorstel uit te werken met nieuwe inkomstenbronnen en kostenbesparingen, buiten de OZB. Daarbij is ook aangegeven het proces met de ambtelijke organisatie en raad te doorlopen. Met deze stap in het proces geeft de raad richting aan een evenwichtige balans in het nog op te stellen pakket aan maatregelen. Hiermee stelt de raad het college beter in staat een voorstel uit te werken in de Perspectiefnota om, met de kennis van de meicirculaire, tot een sluitende begroting te komen.

Waarop je wel en waarop je niet wilt bezuinigen is primair een politieke keuze. Deze keuzes baseren we zo veel mogelijk op de aanwezige strategische documenten, waarin heldere uitgangspunten voor de koers van de gemeente Wijchen zijn vastgelegd.

In eerste instantie ziet deze notitie erop toe om de hoogte van het begrotingstekort met de kennis van nu te bepalen, wetende dat een begroting van een gemeente dynamisch is door zowel ontwikkelingen aan de kostenkant op het gebied van onder andere de jeugdzorg, WMO en bijstandsontwikkeling. Maar zeker ook aan de inkomstenkant, waar we voor het grootste gedeelte afhankelijk zijn van de bijdrage van het Rijk.

Vervolgens beschrijven we het prioriteringskader voor het kunnen wegen van de diverse bezuinigingsmogelijkheden. Deze notitie vormt de basis voor de keuzes die het college middels de Perspectiefnota zal voorleggen aan uw raad. Bij de behandeling van de Perspectiefnota in juli, kan de raad richting geven aan de uitwerking in de meerjarenbegroting. In november neemt de raad definitief beslissingen over de mogelijke bezuinigingen in 2026.

Inhoud

Inleiding 1
Het ravijn 3
Proces gemeente Wijchen 3
Actuele begroting Wijchen 5
Financieel afwegingskader 6
Bezuinigingsopgave 8
Prioriteringskader bezuinigingen 9

Het ravijn

Vanaf 2026 krijgen gemeenten onvoldoende geld van het Rijk om hun taken uit te voeren. Het kabinet kort het gemeentefonds dan met maar liefst € 2,4 miljard. Landelijk wordt niet voor niets gesproken van een ravijn, omdat 75% van de gemeenten dan in de rode cijfers terecht komt. Zo ook de gemeente Wijchen.

Gemeenten in Nederland zijn voor gemiddeld 70% van hun inkomsten afhankelijk van het Rijk. Als dat ineens minder wordt, merken gemeenten dat meteen. Het vorige kabinet heeft een nieuwe financieringssystematiek voor het gemeentefonds aangekondigd en vooruitlopend daarop een korting op het gemeentefonds doorgevoerd vanaf 2026. Die nieuwe systematiek is er nooit echt gekomen, maar de korting is wel blijven staan. Dat betekent dat gemeenten vanaf 2026 minder geld krijgen, terwijl ze wel al hun taken moeten blijven uitvoeren. Een bezuiniging dus.

Daarbij is er nog een flinke financiële tegenvaller. Gemeenten krijgen te weinig geld van het Rijk om de stijgende kosten door inflatie, vergrijzing en bevolkingsgroei op te vangen. Dat komt door een nieuw financieringssysteem voor inflatiecompensatie, dat gebaseerd is op ramingen van het Centraal Planbureau (CPB). Het probleem? Het CPB heeft de inflatie de afgelopen 7 jaar steeds te laag ingeschat. Hierdoor krijgen gemeenten jaarlijks € 400 miljoen te weinig.

Ook op het gebied van de jeugdzorg krijgen gemeenten onvoldoende geld van het Rijk. De onafhankelijke adviescommissie-Van Ark adviseert in haar rapport van januari 2025 om de besparingen op basis van de hervormingsagenda jeugd voorlopig terug te draaien en gemeenten voldoende geld te geven om de jeugdzorgtaken gewoon uit te kunnen voeren.

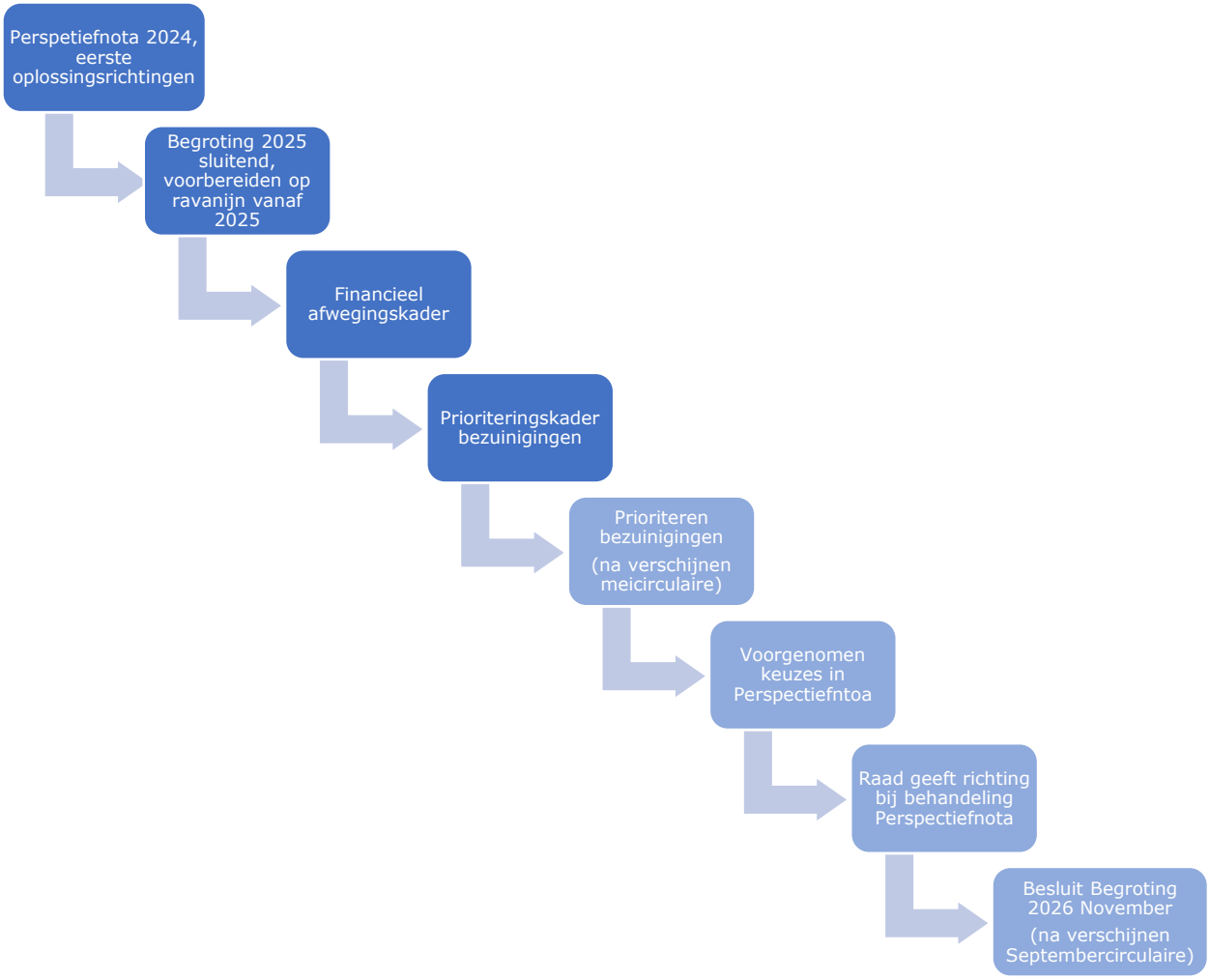
Proces gemeente Wijchen

Hoewel duidelijke signalen (niet alleen vanuit gemeenten) naar het Rijk gaan over de nadelige gevolgen van de bezuinigingen voor inwoners, is er tot op heden geen compensatie aangekondigd door het Rijk. Gemeenten hebben de wettelijke taak een structureel sluitende begroting vast te stellen en worden ook door de Provincies hierop getoetst. We moeten dus aan te slag met de tekorten.

Binnen de gemeente Wijchen zijn we in 2023/2024 al gestart met voorbereidingen. In de Perspectiefnota 2024 hebben we mogelijke oplossingsrichtingen opgenomen. Bij de Begroting 2025 zijn de eerste keuzes gemaakt, waarmee de begroting 2025 sluitend is gemaakt en de opgave voor 2026 en verder is verkleind.

Naarmate het jaar 2026 dichterbij komt en meer duidelijkheid komt over (het gebrek aan) de compensatie vanuit het Rijk, moeten er steeds concretere besluiten genomen worden. Op de volgende pagina hebben we het proces weergegeven. Met deze notitie stelt de raad het financieel afwegingskader vast en het prioriteringskader voor de mogelijke bezuinigingen.

In de meicirculaire zien we de vertaling terug van de voorjaarsnota van het Rijk, naar een actuele berekening van de algemene uitkering aan gemeenten. Dit kan een behoorlijke impact hebben op de huidige financiële opgave. Zodra de meicirculaire bekend is, kan het college in de Perspectiefnota een eerste (inhoudelijke) voorstel doen van noodzakelijke maatregelen om het financiële evenwicht te herstellen. De raad kan bij de behandeling van de Perspectiefnota het debat hierover voeren en richting geven aan de uitwerking in de Begroting 2026. In november neemt de gemeenteraad de beslissingen op de noodzakelijke maatregelen.

Op de volgende pagina gaan we in op de actuele situatie in Wijchen. Door middel van het innemen van standpunten concretiseren we in eerste instantie de financiële omvang, waarna we kaders stellen voor het invullen van de opgave. Vervolgens beschrijven we het prioriteringskader, waarmee we de mogelijke bezuinigingsmaatregelen kunnen afwegen.

Actuele begroting Wijchen

De Begroting 2025 van de gemeente Wijchen laat een structureel tekort zien vanaf 2026. Om deze tekorten om te buigen is in 2023/ 2024 een ombuigingsproces opgestart. Oplossingsrichtingen zijn gepresenteerd in de Perspectiefnota 2024 en bij de Begroting 2025 zijn al maatregelen doorgevoerd op het gebied van OZB, duurzaamheid en jeugdzorg.
Na het vaststellen van de Begroting 2025 hebben er ontwikkelingen plaatsgevonden en ook naar de toekomst toe zien we ontwikkelingen op ons af komen, die nog van invloed zijn op ons begrotingssaldo.

Tabel 1: Ontwikkelingen ten opzichte van de vastgestelde meerjarenbegroting (Begroting 2025).

Bedragen x € 1 mln	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Begroting 2025-2028	**-3,0**	**-2,5**	**-2,1**	**-1,8**
BUIG uitkering	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Decembercirculaire accres	0,2	0,3	0,4	0,5
Ontwikkelingen bestaand beleid	0,3	0,2	0,1	-0,4
Coalitieakkoord 2026-2030	0,0	-0,2	-0,4	-0,6
Onvoorzien	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Gemeentefonds	Pm	Pm	Pm	Pm
Begrotingssaldo	**-3,7**	**-3,4**	**-3,1**	**-3,4**

Onder de post ‘ontwikkelingen bestaand beleid’ hebben we een aantal actualisaties ten opzichte van de vastgestelde begroting opgenomen, zoals hogere te verwachten inkomsten uit toeristenbelasting en mogelijke mutaties op vastgoed bijvoorbeeld vanuit het op te stellen integraal huisvestingsplan scholen en de wettelijke taak tot verduurzaming van onze gebouwen.

Een grove inschatting van ontwikkelingen laat een structureel begrotingstekort zien tussen de € 3 miljoen en € 4 miljoen in de komende vier jaren. Dit ervan uitgaande dat er geen compensatie vanuit het Rijk komt in de algemene uitkering.

In eerste instantie gaan we in het volgende hoofdstuk in op het concretiseren van bovenstaand begrotingssaldo met het financieel afwegingskader. Daarmee bepalen we de financiële opgave van dit moment en geven we richting aan de oplossingen hiervoor.

Financieel afwegingskader

Met onderstaande standpunten komen we tot het verder concretiseren van de financiële opgave met de kennis van nu.

1. **We prioriteren onze bezuinigingsmogelijkheden, maar wachten de meicirculaire af voor het nemen van besluiten op voorgenomen bezuinigingsmaatregelen.**

De hoogte van de algemene uitkering is bepalend voor de uiteindelijke omvang van de bezuinigingsopgave. Er zijn verschillende ontwikkelingen gaande die de hoogte van de algemene uitkering sterk kunnen beïnvloeden, zoals het advies deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd, actualisatie van de maatstaf huishoudens laag inkomen en de omvang van het ravijn. Dit betekent dat we niet stil gaan zitten afwachten maar uitvoering geven aan het bezuinigingsproces en in kaart brengen welke bezuinigen afgewogen en mogelijk zijn.

2. **We accepteren een niet sluitende begroting in het eerste begrotingsjaar, als dat in het verloop van de vier jaren in het meerjarenperspectief wel tot stand wordt gebracht.**

We gaan geen voorzieningen afbreken, of belastingen tijdelijk verhogen, om het eerste jaar van de meerjarenbegroting sluitend te krijgen. De reservepositie van Wijchen is goed genoeg om een tekort in het eerste jaar, of daaropvolgende jaren, op te vangen. Wijchen staat voor een robuuste meerjarenbegroting, waarbij de inwoner kan rekenen op een stabiel voorzieningenaanbod en belastingniveau.

3. **We accepteren tijdelijk de komende vier jaar een structureel tekort van maximaal € 750k.**

We vangen dit tekort op uit onze reserves, door inzet van het surplus van de algemene reserve. Zodra de algemene reserve hier niet meer voldoende in voorziet, dan verlagen we dit toegestane begrotingstekort naar rato. We mogen van de toezichthouder 10% van het surplus inzetten als structureel dekkingsmiddel. De afgelopen jaren is in de praktijk vrijwel continu een voordeel ten opzichte van de begroting gerealiseerd. Daarmee is de kans aanzienlijk dat we feitelijk geen onttrekking uit de algemene reserve hoeven te doen, als blijkt dat dit beeld zich doorzet naar de toekomst. We vinden dit, vanuit een financieel robuuste gedachte, echter geen uitgangspunt om te handhaven voor de middellange, tot lange termijn. We evalueren via de P&C cyclus het verloop van de feitelijk resultaat en de ontwikkeling van de algemene reserve, en streven naar een neutrale begroting op de middellange termijn.

4. **We zoeken met de maatregelen naar een evenwichtige balans in de begroting.**

Voor het beoordelen van een evenwichtige balans over de gemeentelijke begroting, kunnen we de begroting in drie categorieën indelen. ‘Bestuur en ondersteuning’ bestaat voornamelijk uit de kosten van het bestuur en de bijdrage aan de WDW. De ‘zachte sector’ betreft alle kosten voor het sociaal domein, onderwijs, cultuur en sport. De ‘harde sector’ heeft betrekking op veiligheid, wonen en bouwen, economie en milieu. We toetsen of de maatregelen in lijn liggen met de huidige verdeling tussen deze categorieën.

Daarmee streven we naar:

- Een evenwichtige verdeling van maatregelen, zodat geen enkele sector of groep onevenredig wordt getroffen.
- Het beperken van de financiële lasten voor inwoners en ondernemers, tenzij dit onvermijdelijk is.
- Het behoud van essentiële voorzieningen en infrastructuur, met oog voor de sociale en economische samenhang binnen de gemeenten.

5. **We richten ons in eerste instantie op bezuinigingen, dan wel extra inkomsten, met relatief grote financiële impact, maar met een zo laag mogelijke maatschappelijke impact..**

Hiermee beogen we om met relatief weinig maatregelen een grote financiële impact te realiseren met een zo laag mogelijke maatschappelijke impact en hoeven we niet over de hele breedte het voorzieningenniveau af te schalen. Wel kan het zijn dat breder moeten kijken, wanneer de gevonden maatregelen niet in balans zijn zoals benoemd in standpunt 4.

6. **We leveren bestaand beleid in om nieuw beleid te realiseren.**

Zowel voor het coalitieakkoord als andere nieuwe ontwikkelingen waar we als gemeente zelf voor kiezen, of waar de gemeente als gevolg van nieuwe wet- en regelgeving mee geconfronteerd wordt, maken we geld vrij door in bestaande voorzieningen te snijden, of door meer inkomsten te genereren.
Zo lang het financieel perspectief niet in positieve zin wijzigt, zoeken we in eerste instantie binnen het programma naar dekking voor nieuw beleid. Dat kan zijn vanuit de prioriteringslijst die we maken voor het herstellen van het financieel evenwicht, maar kan ook gevonden worden door naar verdere mogelijkheden te zoeken in het betreffende programma.

7. **De OZB laten we voor inwoners in 2026 naast de inflatiecorrectie niet verder stijgen dan de opgenomen 7,5% in de Begroting 2025, maar kan vanaf 2027 wel verder stijgen.**

In de raad van november is bij de begrotingsbehandeling 2025 een amendement aangenomen, waarmee de raad een plafond heeft ingesteld voor de OZB-stijging 2026. De OZB mag in 2026 naast de inflatiecorrectie niet verder stijgen, dan de 7,5% die nu in de begroting is opgenomen. Dit standpunt respecteren we. Wel houden we de optie open om te kijken naar een aanpassing in de verhouding tussen de OZB woningen en niet-woningen. Daarnaast houden we de optie open voor verhogingen in het meerjarenperspectief, meer dan alleen de indexatie.

8. **We nemen de mogelijke bezuinigingen op de GR'en, waartoe we ze regionaal hebben opgeroepen, in de prioriteringslijst pas mee nadat we hier inhoudelijke voorstellen vanuit de GR'en hebben ontvangen.**

Per brief hebben we samen met de regio de gemeenschappelijke regelingen (GGD, ODRN, VRGZ en MGR) verzocht om in de begroting 2026 te komen met bezuinigingsvoorstellen, rekening houdend met de financiële situatie van de gemeenten. Deze begrotingen ontvangen we pas in april en pas dan kunnen we inhoudelijke afwegingen daarop maken. Daarmee is het voor die tijd niet mogelijk om maatregelen af te wegen tegen de andere bezuinigingsvoorstellen.

Bezuinigingsopgave

In tabel 1 op pagina 4 hebben we de ontwikkelingen ten opzichte van de meerjarenbegroting geschetst. Wanneer we de standpunten uit het hier voorgaand beschreven afwegingskader vertalen, ziet de financiële opgave er als volgt uit:

Tabel 2: Financiële opgave als gevolg van het financieel afwegingskader

Bedragen x € 1 mln	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Begrotingssaldo	**-3,7**	**-3,4**	**-3,1**	**-3,4**
Coalitieakkoord opvangen in bestaande budgetten	*0*	*0,2*	*0,4*	*0,6*
Inzet surplus algemene reserve	*0,8*	*0,8*	*0,8*	*0,8*
Gemeentefonds	*Pm*	*Pm*	*Pm*	*Pm*
Opgave bestaand beleid	**-2,9**	**-2,4**	**-1,9**	**-2,0**

Bovenstaande tabel laat zien dat we een bezuinigingsopgave van € 2 tot € 3 miljoen hebben in de komende jaren, als er geen extra geld van het rijk bij komt.

Prioriteringskader bezuinigingen

Op basis van het hier voorgaand beschreven financieel kader is de bezuinigingsopgave met de kennis van nu € 2 miljoen tot € 3 miljoen in de komende vier jaar. In zijn algemeenheid wordt het bezuinigingsproces geleid door de volgende uitgangspunten:

- Het streven naar een evenwichtige verdeling van maatregelen, zodat geen enkele sector of groep onevenredig wordt getroffen.
- Het beperken van de financiële lasten voor inwoners en ondernemers, tenzij dit onvermijdelijk is.
- Het behoud van essentiële voorzieningen en infrastructuur, met oog voor de sociale en economische samenhang binnen de gemeenten. Het tijdelijk inzetten van reserves als vangnet, maar uitsluitend in situaties die bijdragen aan structurele oplossingen.

Waarop we wel en waarop we niet willen bezuinigen is primair een politieke keuze. Deze keuzes baseren we zo veel mogelijk op de aanwezige strategische documenten, waarin heldere uitgangspunten voor de koers van de gemeente Wijchen zijn vastgelegd.

De meest recente strategische documenten zijn:

Speerpunten Strategisch kompas 2035:
- Voldoende woningen voor inwoners in elke levensfase;
- Aantrekkelijke wijken en kernen, met goede voorzieningen en goede bereikbaarheid;
- Iedereen aan het werk. Bij het vestigen van bedrijven geldt kwaliteit boven kwantiteit;
- Een sterke, gezonde, sociale samenleving, met oog voor mentale en fysieke gezondheid, preventie, maatwerk en zorg dichtbij huis;
- Energie neutraal en fossielvrij;
- Krachtige samenwerking tussen gemeenten, inwoners, ondernemers en partners.

Coalitieakkoord 2022-2026:
- Wijchen is er voor de inwoners;
- Wijchen houdt koers op de grote opgaven van morgen;
- Wijchen is een teamspeler in de regio.

Gemeenschappelijke regelingen
Samen met de regio heeft het college een brief gestuurd naar de gemeenschappelijke regelingen, met de opdracht om scenario's uit te werken, waarbij de structurele vermindering van gemeentelijke middelen als uitgangspunt wordt gehanteerd. Medio april verwachten we de Ontwerpbegroting van deze gemeenschappelijke regelingen.

Werkorganisatie Druten Wijchen
Een bezuiniging op de werkorganisatie koppelen we aan het vervallen van concrete taken voor die werkorganisatie. Pas als taken worden geschrapt heeft dit consequenties voor de financiering van de werkorganisatie. Daarbij kijken we ook naar de ondersteunende kosten van bedrijfsvoering.

Overige factoren
Bij het beoordelen en wegen van de mogelijke maatregelen nemen we de mate van uitvoerbaarheid en de hoogte van eventuele frictie- of transitiekosten mee. Met de mate van uitvoerbaarheid bedoelen we wat ervoor nodig is om de besparing te realiseren, of we daar afhankelijk bij zijn van externe factoren en of het binnen een jaar, of pas na meerdere jaren besparing oplevert.

Balans over programma's
Voor het beoordelen van een evenwichtige balans over de gemeentelijke begroting, kunnen we de begroting in drie categorieën indelen. Bestuur en ondersteuning bestaat voornamelijk uit de kosten van het bestuur en de bijdrage aan de WDW. De zachte sector betreft alle kosten voor het sociaal domein, onderwijs, cultuur en sport. De harde sector heeft vooral betrekking op veiligheid, wonen en bouwen, economie en milieu.

Programma	Programma omschrijving	Bedrag x € 1.000	Categorie
0	Bestuur en ondersteuning	37.718	Bestuur en ondersteuning
1	Veiligheid	3.391	Harde sector
2	Verkeer en vervoer	3.486	Harde sector
3	Economie	97	Harde sector
4	Onderwijs	3.159	Zachte sector
5	Sport, cultuur, recreatie	7.743	Zachte sector
6	Sociaal domein	46.189	Zachte sector
7	Volksgezondheid en milieu	3.485	Harde sector
8	Wonen en bouwen	156	Harde sector

In onderstaande tabel laten we de verhouding zien in de structurele begroting. Daar komt bij dat bij alle sectoren het grootste deel van de begroting niet beïnvloedbaar is vanwege de uitvoering van wettelijke taken.

Categorie	Aandeel in structurele begroting
Bestuur en ondersteuning	36%
Harde sector	10%
Zachte sector	54%

Commissievergadering Wijchen

Dossiernummer	6762
Extern Zaak ID	Z/25/285346
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	8 mei 2025
Agendapunt	7.2
Titel	285346 Beslisnota Besluitvorming Omgevingsvisie Wijchen
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team Strategische projecten en advies
Eigenaar	Boon van Ostade, Luçan
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)

Bijlagen
285346 Beslisnota Besluitvorming Omgevingsvisie Wijchen
Bijlage 1 Omgevingsvisie Wijchen
Bijlage 2 Zienswijzenota omgevingsvisie Wijchen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	8 april 2025
Stukken Agendacommissie Wijchen	18 april 2025
Commissievergadering Wijchen	**8 mei 2025**
Raad openbaar Wijchen	22 mei 2025

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:

1. De omgevingsvisie Wijchen vast te stellen (bijlage 1)
2. De Zienswijzenota met de reactie op de zienswijzen voor kennisgeving aan te nemen (bijlage 2)
3. De volgende beleidsdocumenten in te trekken:
- Structuurvisie 2009, met uitzondering van Hoofdstuk 15 over het kostenverhaal.

Openbaar Zaaknummer: Z/25/285346

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Beslisnota Gemeenteraad Besluitvorming Omgevingsvisie Wijchen

Collegedatum: 8 april 2025

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. De omgevingsvisie Wijchen vast te stellen (bijlage 1)
2. De Zienswijzenota met de reactie op de zienswijzen voor kennisgeving aan te nemen (bijlage 2)
3. De volgende beleidsdocumenten in te trekken:
   - Structuurvisie 2009, met uitzondering van Hoofdstuk 15 over het kostenverhaal.

Aanleiding
Voor u ligt de omgevingsvisie van de gemeente Wijchen. De omgevingsvisie is één van de kerninstrumenten van de omgevingswet. In de omgevingsvisie kijken we 10 tot 20 jaar vooruit.

Instrument Omgevingswet
Op 1 januari 2024 trad de Omgevingswet in werking. Eén van de kerninstrumenten van deze nieuwe wet is de omgevingsvisie. Deze omgevingsvisie is een (verplicht door de gemeenteraad vast te stellen) integrale visie waarin we de ambities en doelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vastleggen.

De afgelopen jaren is de gemeente Wijchen aan de slag gegaan met de voorbereiding van een omgevingsvisie. De omgevingsvisie is de opvolger van de structuurvisie, zoals benoemd in de Wet ruimtelijke ordening. De omgevingsvisie wordt opgesteld in de geest van de nieuwe Omgevingswet. Naast het ruimtelijk aspect wordt bij de omgevingsvisie aandacht geschonken aan aspecten als gezondheid, veiligheid, economie en duurzaamheid. Tot nu toe heeft de gemeente niet eerder een integrale visie op de gehele fysieke leefomgeving opgesteld.

Vanaf 2021 is gewerkt aan de omgevingsvisie. Hiervoor is in februari 2022 door de gemeenteraad het ‘Plan van Aanpak’ vastgesteld. Dit was het startdocument en opdracht voor het opstellen van de omgevingsvisie. Met verschillende betrokkenen, buiten en binnen de gemeente, is gewerkt aan de uitvoering van dit plan van aanpak.

Koppeling met het Strategisch Kompas
In oktober 2022 stelde de gemeenteraad van Wijchen het Strategisch Kompas vast. Op basis van de kaders in het plan van aanpak voor de omgevingsvisie hebben we het Strategisch Kompas bekeken. Het Strategisch kompas bleek voldoende diepgang te hebben voor de omgevingsvisie. De keuzes die gemaakt zouden moeten worden voor de omgevingsvisie bleken al voldoende gemaakt te zijn tijdens het traject voor het Strategisch Kompas. Dit konden we niet voorzien toen het plan van aanpak voor de omgevingsvisie in februari 2022 werd vastgesteld.

De gemeente Wijchen heeft met het Strategisch Kompas duidelijke kaders voor de fysieke leefomgeving geformuleerd. Het Strategisch Kompas geeft daarmee dus richting aan de omgevingsvisie en aan andere toekomstige visies. Met het Strategisch Kompas als paraplu voor alle gemeentelijke visies en beleid is er in Wijchen een mooie stap gezet. Hiermee kon de omgevingsvisie op basis van de ambities uit het Strategisch Kompas gemaakt worden. De gemeenteraad stemde op 28 september 2023 in met deze aangepaste aanpak.

In de omgevingsvisie kijken we 10 tot 20 jaar vooruit. We leggen ambities en doelen vast die we de komende jaren verder uitwerken. Daardoor zal de visie niet op zich staan, maar onderdeel zijn van een beleidscyclus. Er is geen vaste termijn gekoppeld aan de omgevingsvisie, wanneer daar voldoende aanleiding toe is kan de omgevingsvisie herijkt worden om bij te stellen of nieuwe ambities toe te voegen.

In eerdere versie van de zienswijzenota is per abuis een zienswijze niet meegenomen. Dat is in deze versie gecorrigeerd.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
24-02-2022	In te stemmen met het Plan van aanpak omgevingsvisie Wijchen. Dossiernummer: 3327
20-10-2022	Informatienota Eerste stappen omgevingsvisie Wijchen Dossiernummer: 79276
28-09-2023	In te stemmen dat de keuzes die gemaakt moeten worden voor de ontwikkeling van een omgevingsvisie zijn vastgelegd in het raadsbesluit over het Strategisch Kompas Wijchen2035 (20 oktober 2022 – 22 87361). Waarin de volgende scenario's (denk)richting, sturing en focus geven aan de ontwikkeling van een Omgevingsvisie: a. Groeiscenario met streven naar +/-45.000 tot 50.000 inwoners. b. Gefaseerde investering in alle kernen met een integrale aanpak op een gezonde, groene, klimaatbestendige en waterrobuuste leefomgeving. c. Beperkte uitbreiding van de bedrijventerreinen en vooral inzetten op revitalisering van bestaande bedrijventerreinen. d. Gefaseerde investering in alle kernen en wijken. e. Voortzetten van de bestaande actieve rol m.b.t. een energieneutrale en fossielvrije toekomst. f. Voorop lopen in de dienstverlening. Dossiernummer: 4840

Gewenst resultaat
Een compacte, breed gedragen, omgevingsvisie waarin prioriteiten worden gelegd voor de kwaliteit en functies van de fysieke leefomgeving van de gemeente Wijchen. Dat de basis is voor verdere uitwerking en doorontwikkeling op voor de fysieke leefomgeving.

Argumenten

1.1 De omgevingsvisie is verder aangescherpt door de input van de zienswijze

In de nota van beantwoording komen verscheidene suggesties naar voren voor verdere verbetering. Een aantal aanscherpingen op formuleringen, met name op het thema natuur en landschap nemen we over in de omgevingsvisie.

2.1 Het eerder vastgestelde Strategisch Kompas bepaalt de ambitie voor de omgevingsvisie.

Zoals eerder in het traject om te komen tot de omgevingsvisie door de raad is besloten, vormen de speerpunten uit het Strategisch Kompas de basis voor de ontwerp-omgevingsvisie. De richtinggevende delen uit het Strategisch Kompas zijn rood gemarkeerd in de omgevingsvisie.

2.2 De omgevingsvisie is samen met inwoners, ondernemers en onze partners opgesteld.

De omgevingsvisie is met een uitvoerig participatieproces tot stand gekomen. Het participatietraject voor de ontwerp-omgevingsvisie is gedeeltelijk samen met het Strategisch Kompas van Wijchen opgepakt. Meer informatie hierover onder het kopje 'Inwonersparticipatie'.

2.3 Met een vastgestelde omgevingsvisie treden we de inwerkingtreding van de omgevingswet tegemoet,

Met het vaststellen van deze compact breed gedragen omgevingsvisie halen we de doelstelling om binnen drie jaar na de inwerkingtreding van de omgevingswet een omgevingsvisie vast te stellen.

2.4 De omgevingsvisie biedt een basis waarop we als gemeente verder aan de slag kunnen met de kennisinstrumenten onder de omgevingswet; omgevingsprogramma's en het omgevingsplan.

Sinds de vaststelling van het Strategisch Kompas werkt de gemeente Wijchen aan de doelstellingen en ambities. De komende jaren kunnen de ambities uit de omgevingsvisie, gebaseerd op het Strategisch Kompas, verder uitgewerkt worden in omgevingsprogramma's en het omgevingsplan, zodat de organisatie ingericht kan worden volgens het gedachtegoed van de omgevingswet.

3.1 De omgevingsvisie onder de omgevingswet vervangt de Structuurvisie 2009 als ruimtelijke kader voor de fysieke leefomgeving van Wijchen.

Hiermee sluit het ruimtelijk kader aan bij de ambities opgesteld in het Strategisch Kompas en hebben we voor Wijchen een actueel beleidskader in de geest van de omgevingswet. Tevens voldoen we hiermee aan de voorwaarde om vóór 2027 een vastgestelde omgevingsvisie te hebben.

3.2 Hoofdstuk 15 van de Structuurvisie 2009 betreft het kostenverhaal, dat onder de omgevingswet niet geïntegreerd is in de omgevingsvisie.

Het kostenverhaal is onder de omgevingswet geïntegreerd in het omgevingsplan, het projectbesluit of de omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA). De gemeente Wijchen heeft in de Structuurvisie Wijchen 2009 een hoofdstuk (hoofdstuk 15) opgenomen over het kostenverhaal (grondexploitatie). Na vaststelling van de voorliggende omgevingsvisie onderzoekt de gemeente Wijchen of ten aanzien van het kostenverhaal aanvullende beleid wenselijk is. Wanneer dit het geval is, zou dit kunnen landen in een omgevingsprogramma. Daarom handhaven we voor nu hoofdstuk 15 van de Structuurvisie 2009.

Tegenargumenten en risico's

2.1 De omgevingsvisie kent geen nieuwe keuzes

Het Strategisch Kompas is de paraplu voor al het gemeentelijk beleid. Zo ook voor de omgevingsvisie. Omdat de omgevingsvisie zo kort op het Strategisch Kompas volgt, zijn er geen keuzes die gemaakt hoeven te worden. Deze zijn al gemaakt bij het traject om te komen tot het Strategisch Kompas. Het college en de gemeenteraad stelden vast om deze keuzes als uitgangspunt te gebruiken.

Financiële gevolgen

De vaststelling van de omgevingsvisie heeft in zichzelf geen financiële gevolgen. De verdere uitwerking van de omgevingsvisie heeft mogelijk wel financiële gevolgen. Als dit het geval is en niet binnen het huidige budget van de omgevingswet valt, zal dit op een later moment ter afweging voorgelegd worden aan de gemeenteraad.

Communicatie

De ontwerp-omgevingsvisie heeft ter inzage gelegen van 15 februari 2024 tot en met 28 maart 2024. Kort na de start van de ter inzageperiode is een informatieavond georganiseerd, waar de ontwerp-omgevingsvisie is toegelicht. Aanwezigen konden tevens vragen stellen over de visie.

Uit een juridische check op de procedure, in verband met de inwerkingtreding van de omgevingswet, is gekomen dat een tweede periode van ter inzage legging nodig was. De ontwerp-omgevingsvisie heeft daarom opnieuw ter inzage gelegen van 3 juni 2024 tot en met 15 juli 2024. Indieners van zienswijze hebben hierover een bericht gehad.

Na vaststelling van de omgevingsvisie krijgen alle indieners van een zienswijze de reactie op hun zienswijze toegestuurd.

De omgevingsvisie visie wordt na vaststelling, conform de omgevingswet, gepubliceerd in het Digitaal Stelsel Omgevingswet, zodat deze voor iedereen beschikbaar zal zijn.

Inwonersparticipatie

De kaders voor de fysieke leefomgeving van Wijchen zijn geformuleerd in het strategisch kompas. De keuzes die daarin gemaakt zijn, bieden tevens voldoende diepgang voor het opstellen van de omgevingsvisie.

Het Strategisch Kompas is tot stand gekomen op basis van een uitgebreid participatieproces. Denk hierbij aan de dorpentour, uitgebreide vragenlijst (57 correspondenten), de kinderburgemeesters en het jongerencafé.

Voor de omgevingsvisie hebben we daarnaast twee activiteiten georganiseerd om verdiepend op de fysieke leefomgeving input te krijgen vanuit de samenleving. Met behulp van een beeldende vragenlijst (swipocratie) hebben 350 mensen hun voorkeuren voor ontwikkelingen in de ruimtelijke leefomgeving gegeven. Daarnaast zijn inwoners, maatschappelijke partners en ruimtelijke professionals uitgenodigd voor een lego workshop. De input van deze twee laatste activiteiten hebben we gezamenlijk met de uitkomsten van de activiteiten rondom het Strategisch Kompas verwerkt.

De resultaten van het gezamenlijke participatietraject zijn via de informatienota 'Eerste stappen omgevingsvisie Wijchen' met de gemeenteraad gedeeld (Zaaknummer: Z/18/023689).

Uitvoering of Vervolgstappen
Na besluitvorming in de gemeenteraad zal de omgevingsvisie in werking treden.

De omgevingsvisie is het instrument van de omgevingswet waar de ambities van de gemeente op het gebied van de fysieke leefomgeving zijn beschreven. Om verder invulling te geven aan de omgevingsvisie gaan we werken met programma's. Dit is het instrument om de koppeling te maken tussen de strategische visie en de uiteindelijke omgevingsplannen. Ze geven integraal richting en invulling aan gemeentelijk beleid.

In 2024 is gestart met de verkenning voor de inzet van omgevingsprogramma's. Een verdere uitwerking hoe we gaan werken met programma's en besluitvorming hierover volgt volgens planning in respectievelijk 2025 en 2026.

Geheimhouding:
Niet van toepassing

Advies
Juridische Zaken
Ruimtelijke Ordening

Gemeente Wijchen

Omgevingsvisie Wijchen

BRO

projectnaam
Omgevingsvisie Wijchen

datum
25 februari 2025

projectnummer
P06083

opdrachtgever
Gemeente Wijchen

projectleider Gemeente Wijchen
Linda van der Steen

Projectteam BRO
Renze van Och, Piet Zuidhof, Lissa van der Hout & Isabel Conti

bron kaft en fotomateriaal
BRO

BRO

Gemeente Wijchen

Inhoudsopgave

1. Inleiding 5
1.1 Samenhang Strategisch kompas Wijchen 2035 6
1.2 Wettelijke kaders 7
1.3 Instrumenten van de omgevingswet 7
1.4 Beleidscyclus van de omgevingswet 8
1.5 Meerwaarde van de omgevingsvisie 9

2. In 2035 10
2.1 De trots van Wijchen 11
2.2 De kracht van Wijchen 12

3. Speerpunt 1: Voldoende woningen 14
3.1 In 2035…. 16

4. Speerpunt 2: Aantrekkelijke wijken en kernen 21
4.1 In 2035… 23

5. Speerpunt 3: Iedereen aan het werk 30
5.1 In 2035… 32

6. Speerpunt 4: Sterke en sociale samenleving 35
6.1 In 2035… 37

7. Speerpunt 5: Energieneutraal en fossielvrij 40
7.1 In 2035… 42

8. Verantwoording en vervolg 46
8.1 Uitgebreide participatie en inspraak 47
8.2 Vastgesteld beleid vormt de basis 47
8.3 Rol raad en college B&W 47
8.4 Omgevingsvisie actueel houden 47
8.5 Vervolg 48
8.6 Wel of geen Plan-m.e.r.-procedure? 48
8.7 Bestaand gemeentelijk beleid 48
8.8 Toepassing milieubeginselen 49
8.9 Kostenverhaal 49

9. Bijlage I – Globale ruimtelijke analyse 51

Beste inwoners van de gemeente Wijchen,

Voor u ligt de Omgevingsvisie van de gemeente Wijchen. Hierin staan de belangrijkste doelen en keuzes voor de fysieke leefomgeving van onze gemeente. Het gaat over alles wat u in de gemeente Wijchen om u heen ziet, voelt, hoort en ruikt. Denk aan de huizen en andere gebouwen, maar ook aan groen, water of wegen.

Deze Omgevingsvisie is een uitwerking van ons Strategisch Kompas ‘De kracht van Wijchen’. In dit Strategisch Kompas beschrijven we voor diverse thema’s onze belangrijkste speerpunten, zoals voor onze leefomgeving. Hier sluiten we met de Omgevingsvisie op aan.

De leefomgeving is van ons allemaal en maken we samen. We zijn daarom blij dat veel inwoners, ondernemers en organisaties hebben meegedacht over deze visie. Ook in de toekomst werken we graag met u samen aan de doorontwikkeling van deze Omgevingsvisie.

Samen bouwen we aan een gemeente Wijchen waar het prettig is om te wonen, te werken en te genieten. En natuurlijk staan we regelmatig even stil bij de stappen die we zetten. We kijken of ons beleid werkt zoals we hadden bedacht. En als het nodig is sturen we bij.

Namens het gemeentebestuur dank ik iedereen die heeft meegewerkt aan deze visie.

Met vriendelijke groet,

Geert Gerrits
Wethouder Gemeente Wijchen

1. Inleiding

Gemeente Wijchen

Voor u ligt de omgevingsvisie voor Wijchen. In deze omgevingsvisie leggen we vast hoe we onze gemeente ook in 2035 een fijne plek laten zijn om te wonen, werken, recreëren, leven en genieten. De omgevingsvisie gaat over de fysieke leefomgeving en de leefbaarheid van de gemeente. Maar ook over nieuwe ontwikkelingen zoals woningbouw, bereikbaarheid, een gezonde omgeving, ruimte om te ontmoeten en duurzame energie. De omgevingsvisie heeft ook raakvlakken met het sociale domein. De inrichting van de fysieke omgeving heeft namelijk invloed op hoe gezond inwoners zich voelen (fysiek en mentaal) en welke mogelijkheden er zijn om te ontmoeten, bewegen en recreëren. Omdat al deze aspecten raakvlak hebben met de fysieke leefomgeving, en dus elkaar ook kunnen beïnvloeden, is het belangrijk om deze integraal uit te werken in een omgevingsvisie. In de omgevingsvisie bekijken we deze onderwerpen in samenhang met elkaar en beschrijven de belangrijkste punten van het beleid voor een langere periode.

1.1 Samenhang Strategisch kompas Wijchen 2035

De gemeente Wijchen heeft in oktober 2022 het Strategisch kompas Wijchen 2035 'De kracht van Wijchen' vastgesteld. Dit is hét koersdocument voor onze gemeente voor alle beleidsdomeinen. Het geeft de richting weer waaraan de komende periode gewerkt wordt. Het vormt een toetsingskader voor toekomstig beleid en het richtsnoer voor ons eigen handelen. Daarnaast geeft het ook richting aan de wijze waarop we in de diverse samenwerkingsverbanden aan tafel zitten.

Het Strategisch kompas verwoordt goed de hoofdlijnen voor de toekomstige ontwikkeling van de gemeente Wijchen. Daarom nemen we, aansluitend op het bestaande beleid, de voor de fysieke leefomgeving relevante onderdelen uit het Strategisch kompas over in de omgevingsvisie. In de omgevingsvisie benoemen we expliciet welke tekstdelen overgenomen zijn uit het Strategisch kompas.

Deze tekstdelen zijn te herkennen aan de rode tekstkaders. Dit betreft feitelijk alle hoofdlijnen van beleid voor de thema's die in de omgevingsvisie aan de orde komen.

Daarnaast bekijken we voor ieder speerpunt of aanvullingen noodzakelijk zijn, op basis van bestaand beleid. Daar waar dit aan de orde is, beginnen de teksten met: "Aan de slag".

In het Strategisch kompas stippelen we de koers uit voor 6 speerpunten:

1. Voldoende woningen voor inwoners in elke levensfase;
2. Aantrekkelijke groene wijken en kernen, met goede voorzieningen en goede bereikbaarheid;
3. Iedereen aan het werk;
4. Een sterke, gezonde, sociale samenleving, met oog voor mentale en fysieke gezondheid, preventie, maatwerk en zorg dichtbij huis;
5. Energieneutrale en fossielvrije toekomst;
6. Krachtige samenwerking tussen gemeente(n), inwoners, ondernemers en partners.

Het Strategisch kompas geeft op integrale wijze de hoofdlijnen van beleid weer voor de lange termijn en heeft als reikwijdte de gehele gemeente. Het Strategisch kompas staat boven al het gemeentelijk beleid en geeft de koers. Dit vormt het uitgangspunt voor de omgevingsvisie. In figuur 3 op pagina 9 hebben we dit gevisualiseerd.

1.2 Wettelijke kaders

In Nederland hebben we nu veel verschillende wetten en regels voor onze leefomgeving. Om het eenvoudiger en overzichtelijker te maken, treedt op 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet zorgt voor eenvoudige en duidelijke regels voor onze leefomgeving. Met meer ruimte voor inbreng en ideeën vanuit inwoners en ondernemers en kortere procedures.

Iedere gemeente in Nederland moet op basis van de nieuwe Omgevingswet een omgevingsvisie opstellen. De omgevingsvisie geeft aan hoe we voor een langere periode willen omgaan met de fysieke leefomgeving. De omgevingsvisie bevat de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied en de hoofdzaken voor het te voeren integrale beleid in de fysieke leefomgeving. Integraal houdt in dat de visie betrekking heeft op alle terreinen van de fysieke leefomgeving. Denk hierbij aan gebouwen, wegen, water, bodem, landschappen, natuur en erfgoed.

Volgens de Omgevingswet moet de omgevingsvisie in elk geval het volgende beschrijven:

- de grootste kwaliteiten van de leefomgeving
- de plannen voor ontwikkeling
- de hoofdlijnen van het beleid

De omgevingsvisie is het sturingsinstrument van de gemeenteraad, om vooraf kaders te geven aan de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving.

Niet al het beleid hoeft in de omgevingsvisie een plek te krijgen. Daarvoor zou de omgevingsvisie te omvangrijk worden. Voor sommige onderwerpen die meer detaillering of tijd behoeven, agenderen we in de omgevingsvisie dat we hier in de toekomst mee aan de slag gaan. Deze uitwerking kan dan later een plek krijgen in een beleidsstuk onder de omgevingsvisie.

1.3 Instrumenten van de omgevingswet

Op 1 januari 2024 wordt de omgevingswet ingevoerd. Met deze omgevingswet krijgen we als gemeente andere instrumenten om te sturen op het gebruik en bescherming van ons grondgebied. De omgevingswet kent verschillende kerninstrumenten, maar er zijn er vier relevant voor ons als gemeente, dit zijn:

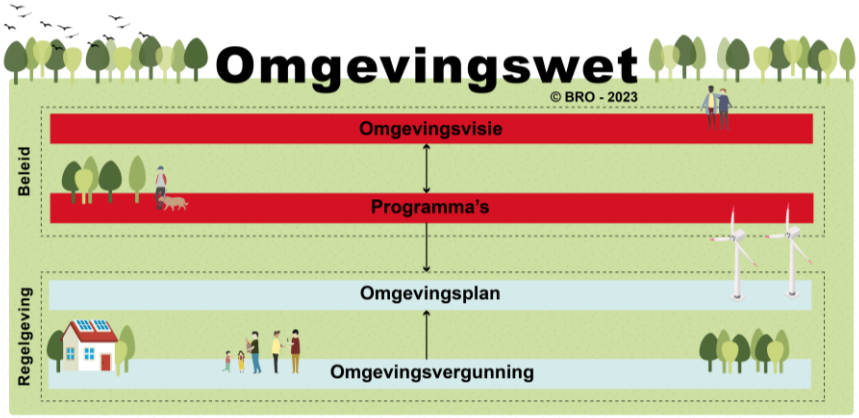
- Omgevingsvisie
- Programma’s
- Omgevingsplan
- Omgevingsvergunning

Omgevingsvisie

De omgevingsvisie is de strategische visie van de gemeente voor de fysieke leefomgeving. In de omgevingsvisie legt de gemeenteraad haar ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving op de lange termijn vast. Elke gemeente stelt één omgevingsvisie vast voor het gehele grondgebied. Elke gemeente heeft hiervoor tot 1 januari 2027 de tijd.

Programma’s

Een programma is een uitwerking van de omgevingsvisie en wordt vastgesteld door het college. Elke gemeente kan er zelf voor kiezen of zij wel of niet met programma’s werken en voor welke onderwerpen zij een programma uitwerken. Voor een paar onderdelen is een programma echter verplicht, zoals het actieplan geluid. Een programma richt zich op een bepaald onderwerp, sector of een gebied. Het doel is om invulling te geven aan het beschermen, beheren, gebruiken en ontwikkelen van de leefomgeving langs de lijnen die uitgezet zijn in de omgevingsvisie.

Figuur 1: Opbouw omgevingswet

Omgevingsplan

Het omgevingsplan bevat de gemeentelijke regels voor de fysieke leefomgeving. Het gaat daarbij om een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Zodra de omgevingswet in werking treedt heeft elke gemeente één tijdelijk omgevingsplan voor haar gehele grondgebied. Elke gemeenteraad heeft vervolgens tot 1 januari 2032 de tijd om dit tijdelijke omgevingsplan om te bouwen tot een volwaardig omgevingsplan. We geven in het omgevingsplan aan welke activiteiten wel of niet toegestaan zijn, bijvoorbeeld voor wonen, recreatie en bedrijvigheid..

Omgevingsvergunning

Veel initiatieven van burgers en bedrijven hebben gevolgen voor de leefomgeving. Om de leefomgeving te beschermen geldt daarom voor sommige activiteiten een vergunningsplicht. Met een omgevingsvergunning kunnen burgers, bedrijven en overheden aan het college toestemming vragen om activiteiten in de leefomgeving uit te voeren. De aanvraag voor een omgevingsvergunning wordt via het digital stelsel omgevingswet (DSO) ingediend. Daarbij dient de initiatiefnemer aan te geven of hij aan participatie heeft gedaan, en zo ja, hoe en wat de resultaten zijn. Standaard is de reguliere procedure van 8 weken van toepassing. In de gemeenteraad van Wijchen is dit bij de invoering van de wet door de gemeenteraad vastgesteld. Een bijzonderheid is dat de raad in het omgevingsplan kan opnemen welke activiteiten vergunningplichtig zijn. Deze worden omgevingsplanactiviteiten genoemd; activiteiten die in strijd zijn met het omgevingsplan zijn buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (vergelijkbaar met de omgevingsvergunning afwijken bestemmingsplan).

1.4 Beleidscyclus van de omgevingswet

De beleidscyclus van de omgevingswet biedt een structuur om de instrumenten van de omgevingswet te ordenen. De vier fasen van de cyclus zijn:

- Beleidsontwikkeling
- Beleidsdoorwerking
- Uitvoering
- Terugkoppeling

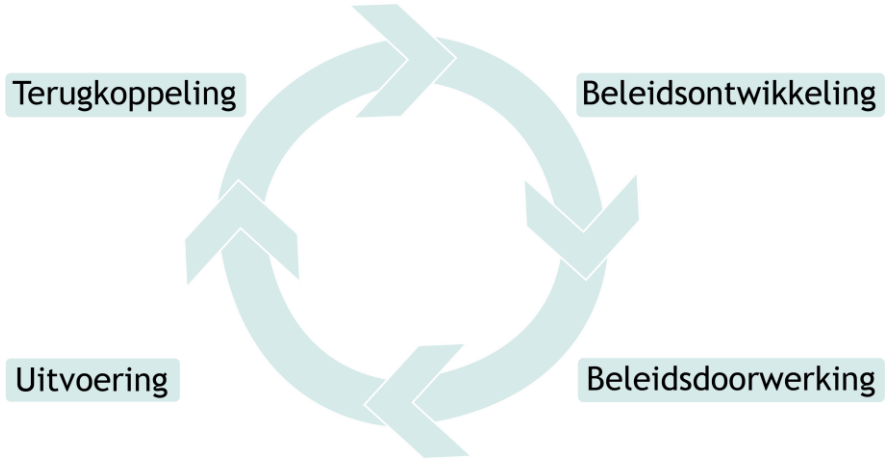
Beleidsontwikkeling

De beleidsontwikkeling staat voor de visievorming. Hiervoor is de omgevingsvisie het belangrijkste instrument. Hierin maak je de strategische hoofdkeuzes voor de lange termijn. Maar ook programma's kunnen soms visievormend zijn. Belangrijke input voor de beleidsvorming komt uit de voorgaande fase, namelijk de monitoring en evaluatie. De signalen vanuit deze fase kunnen aanleiding zijn om de omgevingsvisie aan te passen.

Beleidsdoorwerking

We kunnen de gewenste kwaliteiten van de fysieke leefomgeving concreet maken door deze juridisch vast te leggen. Dit kunnen we doen in de programma's. Dit kan bijvoorbeeld door concrete maatregelen op te nemen die

leiden tot een vastgestelde of gewenste kwaliteit van een onderdeel van de fysieke leefomgeving.

Figuur 2: Schematische weergave beleidscyclus

Uitvoering

De uitvoering gebeurt door de initiatiefnemers van activiteiten en projecten. Dit zijn bijvoorbeeld burgers, bedrijven, maar ook overheden die iets willen ontwikkelen. De eigen verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer staat voorop. Maar waar inkadering van activiteiten door de overheid noodzakelijk is, doen we dat zoveel als mogelijk met algemene regels. Als er voor een initiatief toestemming van de overheid noodzakelijk is, dan verloopt dat in principe via een omgevingsvergunning.

Terugkoppeling

Met toezicht en handhaving zien we als overheid toe op de naleving van de regels en vergunningsvoorschriften. Via monitoring brengen we de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in beeld. Uit de evaluatie hiervan blijkt of bijstelling van de beleidsdoelen en/of aanpassing van de inzet van instrumenten wenselijk is.

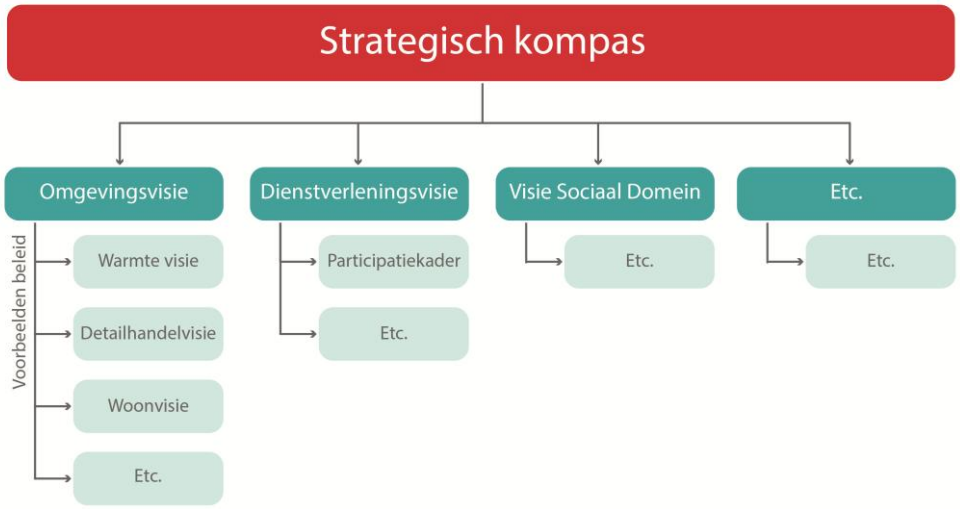
1.5 Meerwaarde van de omgevingsvisie

Het Strategisch kompas biedt ons een goede basis en deze basis gebruiken we in de omgevingsvisie. Om de maximale meerwaarde te bereiken vullen we het Strategisch kompas aan met verdieping en verbreding op een aantal onderdelen. Zo krijgen we een actuele en complete omgevingsvisie. Met de omgevingsvisie wordt de bruikbaarheid voor de dagelijkse praktijk groter als:

- afwegingskader voor initiatieven;
- inspiratiekader voor initiatieven.

Daarnaast voegen we in de omgevingsvisie ook de volgende onderdelen toe ten opzichte van het Strategisch kompas:

- een ruimtelijke analyse met de te behouden en beschermen waarden en kenmerken van de gemeente Wijchen;
- een afweging rondom de vraag of het mogelijk doorlopen van een plan-m.e.r.-procedure gekoppeld aan de omgevingsvisie aan de orde is;

Figuur 3: Samenhang Strategisch kompas, omgevingsvisie en andere beleidsstukken

2. In 2035

Gemeente Wijchen

Om te kunnen bouwen aan de toekomst is het ook belangrijk te weten waar je trots op bent. Wat maakt Wijchen de mooie plek om te wonen, werken en bezoeken? Wat moeten we behouden richting de toekomst? Kortom wat is de trots van Wijchen? Deze trots is uit de participatie voor de omgevingsvisie naar voren gekomen en staat beschreven in paragraaf 2.1.
In paragraaf 2.2 kijken we naar de toekomst. Wat voor gemeente wil Wijchen in de toekomst zijn?

2.1 De trots van Wijchen[1]

Dorpsgevoel met stadsgemak
We zijn trots op het dorpse karakter van de gemeente Wijchen. We zijn een dorpse gemeente met stadse allure. Dat zie je bijvoorbeeld terug in ons voorzieningenniveau, passend bij een kleine stad.

Wijchen leeft met water
De gemeente Wijchen ligt aan het water. Het Wijchens Meer en de ligging aan de Maas zijn een belangrijk onderdeel van onze identiteit. Er is altijd wat te doen, te zien én altijd wat anders te beleven. Een dynamisch landschap met hoog en laag water. Boten varen voorbij. Het is een plek om te recreëren, te werken en te reizen.

Bruisend centrum
Wijchen kent een aantrekkelijk en bruisend centrum met een ruim en gevarieerd winkel-, horeca- en evenementenaanbod. Het kasteel is dé trekpleister van Wijchen. Dat is niet alleen mooi voor onze eigen inwoners, maar ook interessant voor toeristen en recreanten van buiten de gemeente.

Afwisselende en dynamische landschappen
Duurzaamheid, groen en natuur vinden wij een groot goed. We zijn trots op onze open landerijen, rivierduinen, bossen en watergebieden. Een uniek landschap vol afwisseling en dynamiek, waar van alles te beleven is. Deze waardevolle natuur- en buitengebieden willen we behouden en mogelijk uitbreiden, waarbij benutten en beleven mogelijk is naast behoud en ontwikkeling.

Wijchen bruist, er is altijd iets te doen
Jong en oud woont, werkt en recreëert graag in de gemeente Wijchen en is trots op alles wat de gemeente heeft. Een hechte, betrokken samenleving, met actieve inwoners en (sport) verenigingen, goede voorzieningen, een sterk ondernemersklimaat, gevarieerde natuur, oprechte gastvrijheid en een warm hart voor kunst en cultuur met een veelbewogen geschiedenis. De gemeente kent een rijk verenigingsleven en veel evenementen. We hebben volop bezienswaardigheden zoals de verschillende molens in de kernen, Ruine Batenburg, Kasteel Hernen en Kasteel Wijchen. De gemeente Wijchen bruist, er is altijd iets te doen.

Ondernemend en inclusief
Alle inwoners van onze mooie gemeente zetten er samen de schouders onder en helpen elkaar. Iedereen kan meedoen, met of zonder beperking. We zijn ondernemend en werken samen met inwoners, partners en ondernemers aan een nog mooiere gemeente Wijchen.

Stad en land om de hoek
De gemeente Wijchen heeft eenieder wat te bieden. De stad Nijmegen ligt om de hoek, maar ook andere grote steden als Arnhem en Oss zijn eenvoudig te bereiken. Terwijl ook het groene Land van Maas en Waal altijd nabij is. Dat maakt Wijchen een uitstekende uitvalsbasis in de regio. Stad en land liggen letterlijk om de hoek. Ook onze gemeente zelf is divers. Met Wijchen

[1] Als basis voor ‘de trots van Wijchen’ is een globale ruimtelijke analyse uitgevoerd. Deze bevat de belangrijkste ruimtelijke kenmerken en kwaliteiten. Deze kaartenset is te vinden in de bijlage.

als de grootste kern en daarnaast 7 kerkdorpen met ieder hun eigen charme en historie.

2.2 De kracht van Wijchen

In 2035 is Wijchen …

In 2035 is gemeente Wijchen gegroeid naar een krachtige, ondernemende, verbindende gemeente met ongeveer 45.000-50.000 inwoners. We werken aan verdere groei om ervoor te zorgen dat we de (dubbele) vergrijzing tegengaan en om jongeren een plek te kunnen geven in de gemeente Wijchen. Door als gemeente meer (jongere) inwoners aan te trekken, kunnen we op de langere termijn onze voorzieningen behouden en de krapte op de arbeidsmarkt tegengaan. Daarnaast speelt er de regionale woningbouwopgave waaraan we graag een bijdrage leveren. De gemeente Wijchen blijft haar dorpse karakter behouden. Als profiel voor onze gemeente kiezen we voor een 'aantrekkelijke woongemeente voor jong en oud'. Zo werken we gericht aan onze ambities.

Brede welvaart

Samen met de ondernemers zijn we er in 2035 in geslaagd een groene economie[2] vorm te geven waarin brede welvaart en welbevinden centraal staan. Ook de omliggende dorpskernen zijn levendig en hebben hun eigen identiteit behouden. Er zijn volop ontmoetingsgelegenheden en voorzieningen in de buurt. De omliggende dorpskernen zijn beter verbonden met de kern Wijchen en de natuurgebieden. Onder andere door betere wandel- en fietsverbindingen. De overlast van groot (vracht- en landbouw) verkeer op de dorpswegen is aangepakt en samen met de provincie en Rijkswaterstaat is er gewerkt aan de aanpak van de geluidsoverlast van de A50.

Groen Wijchen

De gemeente Wijchen is in 2035 nog groener en wordt met veel groen omgeven. Want we zijn zuinig op onze natuur- en buitengebieden en we willen dit behouden. We blijven telkens de volgende stap in innovatie en duurzame oplossingen zetten en stimuleren partners dit ook te doen. Uiteindelijk gaat het om een goede balans te vinden tussen groei en welbevinden. En durven te kiezen voor wat we echt belangrijk vinden om een prettig leef en werkomgeving te realiseren. Met natuurgebieden in een hersteld en biodivers landschap. Waar mogelijk wordt openbaar groen ecologisch is ingericht en beheerd, zowel binnen als buiten de bebouwde kommen.

Wijchen als verbinder

Naar de toekomst toe willen we ons nog meer richten op onze verbindende rol waarbij we telkens actief de samenwerking opzoeken. Samen staan we sterk. We willen een gemeente zijn waar we samen met onze inwoners, partners en ondernemers werken aan prettig wonen, werken en leven. We willen ons blijven ontwikkelen zodat we kunnen doen wat nodig is. En we willen een goede buur en een goede partner in de regio zijn. Zelfbewust treden we de toekomst tegemoet, samen met alle samenwerkingspartners.

[2] Met groene economie streeft de economie naar duurzame ontwikkeling zonder schade van de leefomgeving en het milieu. Bij brede welvaart worden er naast economische doelen ook sociale en ecologische doelen nagestreefd, bijvoorbeeld op het terrein van gezondheid, onderwijs en milieu.

De opgaven zijn complex, de ontwikkelingen gaan snel en crisissen volgen elkaar in snel tempo op. We kunnen het als gemeente niet alleen. Veel opgaven hangen met elkaar samen of beïnvloeden elkaar. We kunnen ze alleen oppakken in samenhang en in samenwerking met elkaar. Wij nodigen onze inwoners, ondernemers, partners van harte uit om bij te dragen aan de opgaven waar we samen voor staan.

3. Speerpunt 1: Voldoende woningen

Gemeente Wijchen

Het dorpse karakter van Wijchen is belangrijk. Daarom vindt de uitbreiding van woningen vooral in de kern Wijchen plaats.
We realiseren woon- en werklocaties en voorzieningen zoveel mogelijk op inbreidingslocaties.
We onderzoeken ook de mogelijkheid om een (voormalige) bedrijfslocatie beschikbaar te stellen voor woningbouw.
We leveren onze bijdrage aan de regionale woningbouw-opgave.
We gaan actief aan de slag met flexibele woonvormen en leren wat er nog meer op dat vlak kan.
Onze ambitie is om een groot deel woningen in het betaalbare huur- en koopsegment te bouwen.
In de wijk creëren we groenblauwe oases en we ontwikkelen waterrobuust en klimaatbestendig zodat we beter voorbereid zijn op extreme periodes van wateroverlast en verdroging.
We maken werk van het versterken van de sociale cohesie. Dit nemen we mee in onze wijkontwikkeling.
We behouden jongeren en trekken nieuwe jonge mensen aan waar-door we doorgroeien naar een gemeente met ongeveer 45.000-50.000 inwoners.
Werken aan verdere groei om de vergrijzing tegen te gaan en jongeren een plek te kunnen geven.
Voldoende woningen voor inwoners in elke levensfase
Gemeente Wijchen
BRO

3.1 In 2035….

In 2035 is het goed wonen in Wijchen, omdat de mogelijkheden aansluiten bij de wensen en behoeften van onze inwoners. Er zijn voldoende betaalbare en geschikte woningen voor alle inwoners, van jong tot oud. En inwoners hebben volop de mogelijkheid hun eigen woning aan te passen of binnen de gemeente te verhuizen naar een woning die hen past. Er is ruimte voor inwoners met een laag inkomen en met een hoog inkomen. En voor specifieke doelgroepen als ouderen en mensen met een beperking. Samen met onze partners kijken we hoe we dit mogelijk kunnen maken. Waar mogelijk verkorten en versimpelen we de procedures rondom wonen en we stimuleren met creativiteit en minder regels de bouw van de gewenste woningen. Huizen kunnen er in de toekomst anders uit komen te zien. Met ook andere of meervoudige functies in en rondom de woning. Denk bijvoorbeeld aan grote diepe kelders voor energieopslag of wateropslag en minder ramen voor koele vertrekken in de zomer.

Onze ambitie: doorgroeien als gemeente
We zijn er in 2035 in geslaagd om de jongeren in gemeente Wijchen te behouden en nieuwe jonge mensen aan te trekken waardoor we doorgroeien naar een gemeente met ongeveer 45.000 tot 50.000 inwoners. We werken aan verdere groei om ervoor te zorgen dat we de vergrijzing tegengaan en jongeren een plek kunnen geven in Wijchen. Door als gemeente meer inwoners en jonge mensen aan te trekken, kunnen we op de langere termijn onze voorzieningen behouden en de krapte op de arbeidsmarkt tegengaan. Daarnaast speelt er de regionale woningbouwopgave waaraan we graag een bijdrage leveren. Er zijn dan genoeg passende woningen beschikbaar, voor zowel de toenemende groep eenpersoonshuishoudens als de jongeren en toenemende groep ouderen.

Aan de slag: een fors gegroeide opgave
Om onze ambitie waar te maken zijn er op korte termijn meer woningen nodig. We willen een plek bieden aan inwoners in alle levensfasen. Dit betekent dat we voldoende woningen willen hebben voor alle verschillende doelgroepen op de woningmarkt. Van jong tot oud, van klein tot groot. Daarom willen we tot 2030 meer woningen toevoegen voor deze verschillende doelgroepen. We zetten in op het toevoegen van ruim 2.000 woningen tot en met 2030[3]. Omdat er op korte termijn behoefte is aan extra woningen willen we ons als gemeente inzetten op het versnellen van de woningbouw. We werken aan duidelijke regels en procedures voor planontwikkeling, en blijven investeren in de samenwerking met de woningcorporaties en marktpartijen.

Aan de slag: een integrale blik op woningbouw
Er zit een grote component wonen en woonuitbreiding in deze omgevingsvisie. Het realiseren van deze ambitie zorgt voor aandachtspunten op bijvoorbeeld het gebied van mobiliteit, natuur, klimaat en energie. Blijft onze gemeente bijvoorbeeld goed bereikbaar als er meer mensen komen wonen? Wordt de druk op onze natuurgebieden niet te groot met al deze extra inwoners die willen recreëren in de natuur? En hoe zorgen we ervoor dat onze woonwijken niet te warm worden en dat hitte leidt tot gezondheidseffecten? Om deze aandachtspunten goed in het oog te houden bekijken we de woningbouwopgave met een integrale blik. Zo hebben we oog voor de risico’s

[3] Woondeal 2.0 Regio Arnhem-Nijmegen

en kansen op andere thema's. Deze ambities op deze andere thema's worden in de andere speerpunten nader toegelicht.

Aan de slag: behoefte aan passende en betaalbare woningen
Er is in Wijchen vooral behoefte aan extra woningen die geschikt en betaalbaar zijn voor één- en tweepersoonshuishoudens. Alternatieve woonoplossingen (zoals *tiny houses of flexwoningen*) kunnen op korte termijn een uitkomst bieden, maar krijgen vanuit de woningzoeker niet de voorkeur. Vaak worden deze alternatieve woonvormen gekozen uit noodzaak[4]. Om ook een goede woonplek te bieden aan woningzoekenden met een minder grote portemonnee is onze ambitie om een groot deel (67%) van de nieuwbouwwoningen en in nieuwe plannen in het betaalbare huur- en koopsegment te bouwen waarvan minimaal 30% sociale huur.[5].

Aan de slag: regionale versnellingsopgave
Naast de gemeentelijke woningbouwopgave willen we als gemeente ook onze rol in de regio nemen. We willen een goede buur en partner zijn en ons ook inzetten voor de regionale woningbouwopgave. In de Woondeal 2.0 is afgesproken dat de regio tot en met 2030 33.000 nieuw-bouwwoningen realiseert. De gemeente Wijchen heeft hierin een opgave van 2.060 woningen[6]. Naast nieuwbouw zal deze opgave ook opgevangen moeten worden in de bestaande woningvoorraad door middel van verdichting, aanpassingen, transformatie, renovatie en sloop/nieuwbouw. Als gemeente voeren we regie op een goede samenstelling van het woningaanbod. In de Woondeal 2.0 maken we hierover afspraken met het Rijk, provincie Gelderland en 18 gemeenten uit de regio Arnhem- Nijmegen. De plannen werken we uit in afstemming op de regionale plannen en afspraken[7].

Onze ambitie: nieuwe woonvormen creëren
Naast het tegengaan van vergrijzing en ontgroening zien we ook een opgave in het versterken van de sociale cohesie. Voor jong en oud. Dit punt nemen we mee in onze wijkontwikkeling. O.a. door nieuwe woonvormen te creëren. Bijvoorbeeld flexibele woonvormen, microwoningen, hofjes, meergeneratiewoningen, woningsplitsing en woonzorgcombinaties voor ouderen. Er is dan ook veel ruimte voor coöperatieve projecten. Ook de ontwikkeling in prefabbouw en conceptueel bouwen omarmen we. Uiteindelijk zit de winst, naast nieuwbouw, ook in het verbeteren van de doorstroming van generaties in woningen. Maar dan moeten de mogelijkheden en alternatieven er wel zijn.

Onze ambitie: flexibel en adaptief bouwen
We gaan actief aan de slag met flexibele woonvormen en leren wat er nog meer op dat vlak kan. We onderzoeken ook de mogelijkheid om een bedrijventerrein, (voormalige) bedrijfslocatie beschikbaar te stellen voor woningbouw. Per saldo leveren we niet in op de omvang van de bedrijventerreinen, maar soms past een woonfunctie in deze tijd beter dan voorheen gezien de ontwikkelingen erom heen. We houden hierin een open vizier. Hoeveel woningen we tot 2035 moeten bouwen, voor wie en waar, is de vraag die we ons de komende jaren moeten blijven stellen. De huidige samenleving vraagt om adaptief bouwen: om grote projecten gefaseerd te realiseren en telkens te kijken of de plannen bijgesteld moeten worden. Op deze manier blijven we goed aansluiten op de behoeften van inwoners en bij de maatschappelijke (regionale) opgave

[4] Woningmarktonderzoek Arnhem-Nijmegen 2019
[5] Woondeal 2.0 Regio Arnhem-Nijmegen
[6] Woondeal 2.0 Regio Arnhem-Nijmegen
[7] Verstedelijkingsstrategie in de Groene Metropoolregio

waar we verantwoordelijk voor zijn. Dit vraagt ook flexibiliteit van ontwikkelende partijen. Met hen maken we duidelijke afspraken over de investeringen en verbinding tussen nieuwe en bestaande bouw.

Aan de slag: adaptief programmeren

Door middel van adaptief programmeren zorgen we ervoor dat we ook in de toekomst de juiste woningen bouwen voor onze inwoners. Bij woningbouw is de kwantitatieve en kwalitatieve behoefte op de lange termijn leidend. We weten niet hoe de woningbehoefte er over een aantal jaar uitziet. We hebben in het verleden al vaak meegemaakt dat de vraag naar woningen verandert - zowel in aantal als in type woningen. Daarom houden we de vinger aan de pols bij de woningvraag. Wanneer de situatie erom vraagt, passen we onze woningbouwambities aan zodat we bouwen voor doelgroepen waar het accent ligt.

Wijchen maakt werk van de nieuwbouw van extra woningen. Gelet op het woningtekort is de nieuwbouwopgave belangrijk. Toch staat het merendeel van de woningen in de gemeente Wijchen er al. We willen daarom ook aandacht voor en investeren in de woonopgaven van de bestaande wijken en kernen. Om ervoor te zorgen dat, naast de nieuwbouwlocaties, ook de bestaande wijken in de komende decennia aantrekkelijke woonplekken blijven, zijn investeringen gewenst. Er ligt immers een fors pakket aan woonopgaven. Bijvoorbeeld op het gebied van veranderende woonbehoeften, leefbaarheid, openbare ruimte, klimaat en energie. De investeringen in woningbouw bieden ook de kans om de cultuurhistorische waarden te behouden of, waar deze niet meer zichtbaar zijn, terug te brengen. Renovatie- en nieuwbouw projecten houden rekening met de rijke Wijchense bewoningsgeschiedenis en maken de cultuurhistorische identiteit van de leefomgeving zichtbaar. Om investeringen te kunnen doen, zijn extra middelen nodig. We gaan onderzoeken of het mogelijk is om bij nieuwbouwprojecten op uitleglocaties te vragen om een financiële bijdrage. Hiermee vullen we een fonds om te investeren in de leefbaarheid van bestaande wijken.

Onze ambitie: groene wijkontwikkeling

Om groene wijken te realiseren, gaan we in de wijkontwikkeling werken met het groenblauwe raamwerk en de bouwstenen van de Groene Metropoolregio[8]. In de wijk creëren we groenblauwe oases en we ontwikkelen waterrobuust en klimaatbestendig zodat we beter voorbereid zijn op extreme periodes van wateroverlast en verdroging. Daarnaast is er ruimte voor hogere woongebouwen. Vooral bij nieuwe wijkontwikkeling in en rond de kern Wijchen. Zo kunnen we meer woningen realiseren zonder dat het ten koste gaat van een groene woonomgeving. Bij hogere woongebouwen gaan we niet uit van een harde (maximale) hoogtegrens. We kijken op projectniveau wat passend en mogelijk is om goede en gevarieerde wijken te realiseren. Waar mogelijk kiezen we voor inbreiding boven uitbreiding. Daarbij zijn we zuinig op ons bestaand groen in de wijk en onze natuur- en buitengebieden die we groen willen laten. Door een goede mix van woningen worden de wijken nog meer divers en inclusief. Dit betekent dus verschillende woningtypen, doelgroepen en prijsklassen bij elkaar, waardoor de wijk ook op lange termijn veerkrachtig en leefbaar blijft.

[8] De Groene Metropoolregio is een samenwerking van 18 gemeenten in de regio Arnhem – Nijmegen.

Aan de slag: ontwikkelen in een groenblauw raamwerk

De leefomgeving met het landschap en het sterke groenblauwe netwerk is een belangrijk onderdeel van de leef- en vestigingskwaliteit van Wijchen. Deze kwaliteit willen we blijven versterken. Ook in combinatie met de opgaven op het gebied van wonen en werken, is het groenblauw raamwerk een belangrijke onderlegger. Hier zoeken we naar kansen waar de opgaven elkaar kunnen versterken. Zodat er in onze gemeente op een fijne manier gewoond, gewerkt kan worden met daarbij ook extra ruimte voor natuur en recreatie.[9]

Onze ambitie: dorpskarakter

De Wijchenaren vinden het belangrijk dat het dorpse karakter van de gemeente Wijchen behouden blijft. Daarom vindt de uitbreiding van woningen vooral in de kern Wijchen plaats. In de omliggende dorpskernen wordt beperkt gebouwd door middel van kleinere en collectieve wooninitiatieven. De bouw is met name gericht op behoud van leefbare en vitale kernen.

Aan de slag: versterken kernen

We staan als Wijchen niet op onszelf. We zijn onderdeel van een regio waarin verschillende opgaven een plek krijgen. In de verstedelijkingsstrategie hebben we hier afspraken over gemaakt. Het zwaartepunt van de regionale verstedelijking zal plaatsvinden in het zuidelijk deel van de Foodvalley (rondom Ede, Wageningen, Rhenen en Veenendaal), in Arnhem en in Nijmegen. Hier worden verhoudingsgewijs de meeste woningen en werkgebieden toegevoegd. Dat kan omdat deze plekken goed bereikbaar zijn. De opgaven in deze drie steden is gericht op stedelijke dichtheid, op multimodale knooppunten en op economische brandpunten. Dit is anders dan in de kleine kernen in de regio (waaronder de kernen in de gemeente Wijchen) waar vitaliteit, bereikbare voorzieningen en de eigen identiteit voorop staan in combinatie met het groene karakter.[10]

Aan de slag: binnen de kernen bouwen

We realiseren woon- en werklocaties en voorzieningen zoveel mogelijk binnenstedelijk. We kiezen in de eerste plaats voor inbreiding, in plaats van uitbreiding, waar dat mogelijk is[11]. We kiezen niet alleen voor inbreiding in het kader van duurzaam ruimtegebruik, een gezonde leefomgeving en behoud van groen, maar ook om de leefbaarheid van bestaande kernen in stand te houden. Zo ontstaat meer draagvlak voor voorzieningen in kleine kernen.

Aan de slag: onder voorwaarden uitbreiding

Ondanks onze voorkeur om woningen te realiseren binnen de bestaande kernen, kan het vanwege de urgente woningbehoefte nodig zijn om ook hierbuiten woningen te bouwen. Op deze locaties zijn immers meer mogelijkheden om snel veel woningen te bouwen ten opzichte van binnenstedelijke locaties[12].

Als er geen mogelijkheden meer zijn voor het toevoegen van bebouwing binnen bestaand stedelijk gebied, dan houden we bij het aanwijzen van woon- en werklocaties aan de randen van bestaand stedelijk gebied zo goed mogelijk rekening met (de randvoorwaarden van) het bodem- en watersysteem, aansluitend op de regionale afspraken[13], en het groenblauwe raamwerk. Wijchen, en zeker de kerkdorpen van de gemeente Wijchen, hebben een

[9] Verstedelijkingsstrategie in de Groene Metropoolregio
[10] Verstedelijkingsstrategie in de Groene Metropoolregio
[11] Verstedelijkingsstrategie in de Groene Metropoolregio
[12] Verstedelijkingsstrategie in de Groene Metropoolregio
[13] Verstedelijkingsstrategie in de Groene Metropoolregio

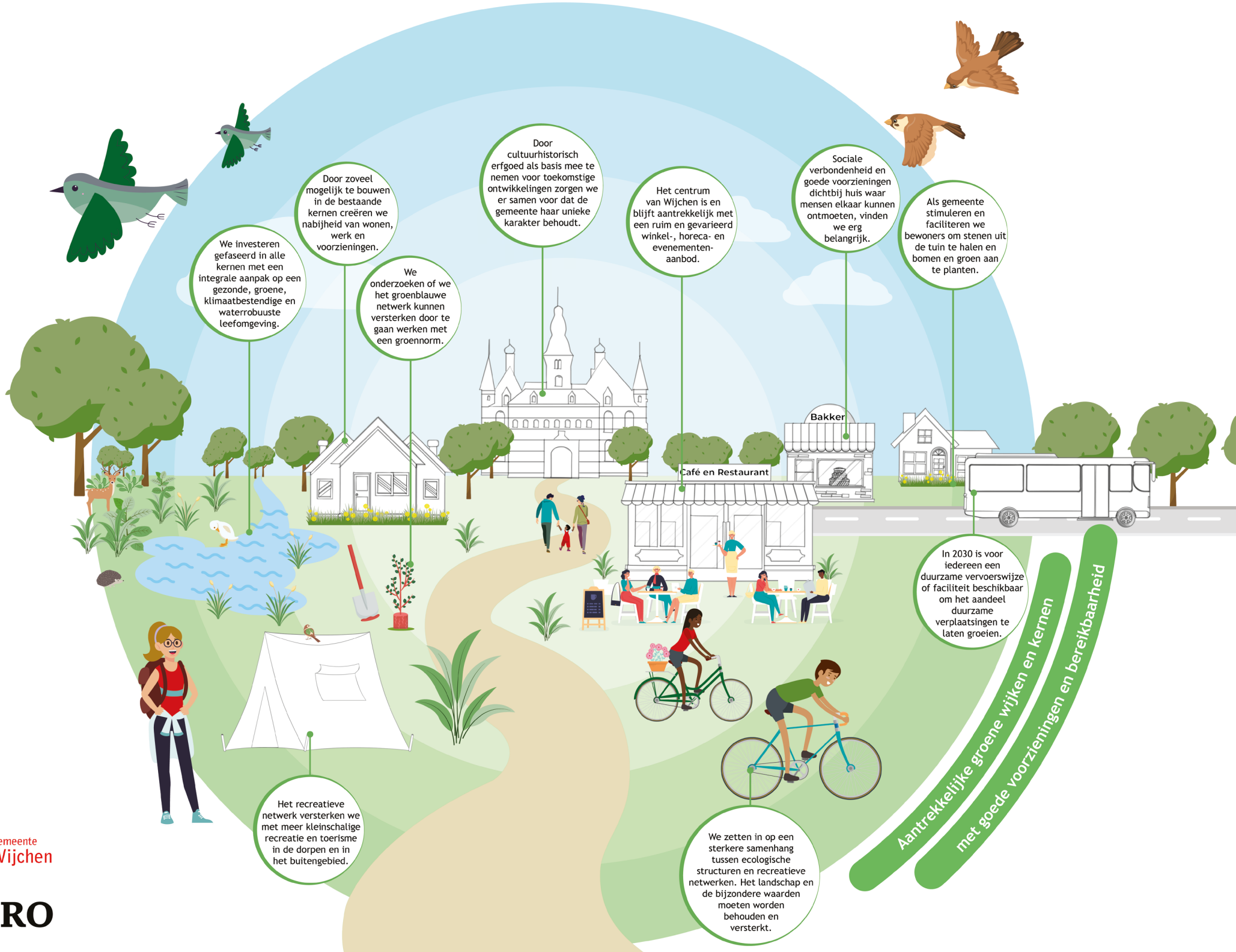
dorps karakter. Eén van de kenmerken van een dorp is de aanwezigheid van open ruimtes binnen de kern. Dat zijn vaak ruimtes met groen of gewoon een veldje of een klein weilandje. Ze ondersteunen het gevoel van landelijk wonen zoals dat bij een dorp past. Als die open ruimtes (bijna) standaard worden ingevuld met (woon)bebouwing leidt dat tot vergaande verdichting en verstedelijking. Binnen de kern ervaar je dan geen verschil meer tussen een dicht stedelijk gebied en een dorp. Juist om het dorpse karakter te behouden kan onder voorwaarden uitbreiding plaatsvinden in de vorm van uitleglocaties.

Onze ambitie: kwaliteit boven kwantiteit
We gaan voor kwaliteit boven kwantiteit en richten ons op brede welvaart en welbevinden voor iedere inwoner. Hierbij hoort dat we ernaar streven om onze CO_2-voetafdruk zo klein mogelijk te houden en de woningen duurzaam en klimaatbestendig te bouwen en bestaande woningen te verduurzamen. We willen ook zoveel mogelijk circulair en natuurinclusief (ver)bouwen.

4. Speerpunt 2: Aantrekkelijke wijken en kernen

Gemeente Wijchen

Gemeente Wijchen

BRO

4.1 In 2035…

In 2035 wordt de gemeente Wijchen met groen omgeven, want we zijn zuinig op onze natuur en buitengebieden die we groen laten. Naast het toevoegen van nieuw groen maken we bij nieuwbouw ook beter gebruik van het bestaande groen. We passen onze plannen hierop aan waarmee we de kwaliteit en de waarde van het volwassen groen behouden. De woningen in Wijchen worden omringd door een groene buitenruimte met veel kwalitatief groen dat volop ruimte biedt voor ontmoeting en beweging. We hebben meer aandacht voor parken, bomen en biodiversiteit, waarbij we al forse stappen hebben gezet om deze te verbeteren. Daarbij besteden we extra aandacht aan de meer kwetsbare wijken met kwetsbare inwoners om het gebruik van de leefomgeving, en hiermee beweging en gezond leven, te stimuleren.

Onze ambitie: gezonde en klimaatbestendige leefomgeving
We streven naar een gezonde, klimaatbestendige leefomgeving, die water, droogte en hitte kan opvangen en waarmee we jaren vooruit kunnen. We onderzoeken of we kunnen gaan werken met een groennorm om meer ruimte te geven aan het groen. Hiermee versterken we het groenblauwe netwerk. Met het ecologisch groenbeheer zorgen we voor meer natuurlijk groen en meer variatie en wilde bloemen.

Aan de slag: zorgvuldige afweging tussen stad en land
Voor het behoud van groen bouwen we zoveel mogelijk binnen bestaand stedelijk gebied. Dit doen we niet alleen voor het behoud van de natuur en het klimaat maar ook voor de beleving van de groene identiteit van de gemeente[14]. Toch is door de enorme woningbouwopgave uitbreiding onder voorwaarden afweegbaar. Zolang de leefomgeving maar zo wordt ontworpen en gepland dat we een duurzame balans bereiken tussen milieukwaliteiten, sociale voordelen en economische voordelen[15].

Onze ambitie: meer groen in eigen tuin
Naast de gemeente hebben ook de inwoners zelf een actieve rol in het vergroenen en klimaatbestendig maken van hun woonomgeving. In 2035 zijn in veel tuinen de stenen waar mogelijk verwijderd en zijn groen en bomen aangeplant. Groene voortuinen maken de straten aantrekkelijker. Ze zorgen er daarnaast voor dat overtollig water in de bodem weg kan in plaats van de riolering. En dat de leefomgeving aangenamer voelt op hete dagen. Dit betekent dat (voor-)tuinen niet alleen groener zijn, maar ook zo ingericht zijn dat overtollige neerslag tijdelijk in de tuin, op het maaiveld opgenomen kan worden. Dit werkt mee ter voorkoming van verdroging.

Onze ambitie: integrale aanpak wijkontwikkeling
We investeren gefaseerd in alle kernen met een integrale aanpak op een gezonde, groene, klimaatbestendige en waterrobuuste leefomgeving. Hiermee geven we een impuls aan heel de gemeente Wijchen.

[14] Woonvisie 2025
[15] Milieubeleidsplan 2018-2021

De fysieke ruimte is beperkt als je kijkt naar de opgaven die we moeten realiseren. De beschikbare ruimte moet dus slimmer en creatiever voor meerdere functies worden gebruikt. De leef- en woonomgeving pakken we integraal en in goede harmonie en balans met elkaar aan. Hierbij houden we, naast een gezonde, sociale leefomgeving en klimaatadaptatie, ook rekening met Wijchens erfgoed en archeologie. Het erfgoed, de geschiedenis en de verhalen bepalen waarom de gemeente Wijchen er zo uit ziet. Wat kunnen we leren van het verleden? Door dit cultuurhistorisch erfgoed als basis mee te nemen voor toekomstige ontwikkelingen zorgen we er samen voor dat de gemeente haar unieke karakter behoudt. Het verleden krijgt een plek en is zichtbaar in nieuwe ontwikkelingen. Met beleefbare monumentale plekken en verhalen op basis van archeologische onderzoeken.

Wijkontwikkeling komt er dus anders uit te zien. Naast fysieke ontwikkeling kijken we ook hoe de sociale cohesie versterkt kan worden. Dit betekent niet overal automatisch een dorpshuis, maar juist op nieuwe manieren ontmoeting stimuleren. Met bijvoorbeeld meer ruimte voor ontmoeting voor de deur en meer natuurlijke speel- en beweeggelegenheden. En met parkeren aan de rand, meer buiten het zicht of misschien wel ondergronds. Een belangrijke ambitie is dat inwoners nog meer zeggenschap krijgen in het creëren van hun woonomgeving. In 2035 kunnen mensen samen hun eigen buurt creëren en misschien wel bouwen. We kijken hierbij ook naar het delen van voorzieningen. We groeien immers door naar een deeleconomie waar mensen eerder zaken delen en lenen dan bezitten.

Aan de slag: samen zorgen voor een groener Wijchen

De ambitie is om samen met bewoners, bedrijven en partners te zorgen voor meer biodiversiteit en versterking van de natuur. Als gemeente stimuleren en faciliteren we dit en geven we zelf het goede voorbeeld.[16]

Onze ambitie: sociale verbondenheid en goede voorzieningen

Sociale verbondenheid en goede voorzieningen dichtbij huis waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, vinden de inwoners erg belangrijk. Het gaat hierbij om basisvoorzieningen zoals winkels of een gezondheidscentrum, maar ook om sociale voorzieningen. Voorzieningen voor jong en oud, divers en inclusief. Ontmoeten kan op heel verschillende manieren en veel breder dan in een dorpshuis. Bijvoorbeeld in de buitenruimte, speeltuin, voedselbos, buurtmoestuin, sportclub, school of via een digitale ontmoeting op buurt- of wijkniveau. Zoals digitale platforms waar onderlinge hulp wordt aangeboden of een boodschappendienst speciaal voor ouderen. Hierin blijven we nieuwe manieren aanbieden en stimuleren, omdat de wijze van ontmoeten en de behoeften veranderen. We gaan hierbij meer aandacht besteden aan de ouderen en de oudere jeugd (13+). We zorgen ervoor dat er ook voor hen voldoende ontmoetingsgelegenheden, speelgelegenheden en andere bezigheden te doen zijn.

We zorgen dat er bij wijkontwikkeling rekening wordt gehouden met ruimte voor basisvoorzieningen zoals een huisartsenpraktijk, zodat er voor alle inwoners zorg dichtbij huis beschikbaar is.

[16] Beleidsplan Natuur & Biodiversiteit

Aan de slag: iedereen dichtbij voorzieningen

De nabijheid van voorzieningen zoals winkels en horeca is belangrijk voor de leefbaarheid van woonwijken en de zelfredzaamheid van (oudere) inwoners[17]. Daarom moet de huidige functie van wijk- en buurtwinkelcentra beschermd en behouden blijven[18]. Dit doen we door in principe geen nieuwe winkel- en horecavoorzieningen buiten deze winkelgebieden toe te staan[19].

Aan de slag: spreiding van maatschappelijke voorzieningen

In de kern Wijchen moeten voldoende accommodaties beschikbaar zijn om de organisaties die bijdragen aan ons maatschappelijk beleid een plek te geven. We kiezen voor wijkoverstijgende voorzieningen, waarbij we de kern Wijchen als één verzorgingsgebied beschouwen voor activiteiten met maatschappelijke meerwaarde. Daarbij streven we naar een goede spreiding van maatschappelijke voorzieningen binnen de kern Wijchen. In de kerkdorpen behouden we de dorpshuizen voor de versterking van de leefbaarheid en voor de sociale samenhang. Als de mogelijkheid zich voordoet en er sprake is van renovatie of nieuwbouw dan wordt altijd onderzocht of het mogelijk is om een multifunctionele accommodatie (MFA) te creëren[20]. Bovendien kunnen kerken een sociaal-maatschappelijke of toeristische rol spelen in de gemeente[21]. We optimaliseren de leefbaarheid en zelfredzaamheid voor ouderen door woonzorgvastgoed evenwichtig te verspreiden over de gemeente en in verbinding te laten staan met de desbetreffende buurt, wijk of dorp[22].

Aan de slag: meervoudig en gezamenlijk ruimtegebruik

We willen samen met inwoners en organisaties komen tot een compleet aanbod van activiteiten dat bijdraagt aan een prettig leefklimaat. Voor activiteiten binnen onder andere cultuur, recreatie, welzijn, (gezondheids-)zorg en kwetsbare groepen zijn vaak (gebouwde) accommodaties nodig. We stimuleren meervoudig en gezamenlijk gebruik van maatschappelijk vastgoed, zodat deze zo goed mogelijk behouden kunnen worden en zo voor maatschappelijke meerwaarde kunnen zorgen[23].

Onze ambitie: bruisend centrum

Het bruisend centrum van Wijchen is absoluut iets om trots op te zijn. De inwoners zijn hier nu al erg tevreden over en vinden het belangrijk dat dit zo blijft. Ook in 2035 is het centrum van Wijchen aantrekkelijk met een ruim en gevarieerd winkel-, horeca- en evenementenaanbod. Met het kasteel als trekpleister en een divers overnachtingsaanbod in het centrum, de Berendonck of de camping. Samen met de ondernemers, de pandeigenaren en het centrummanagement werken we hard aan een toekomstbestendig centrum. Het centrum van Wijchen wordt in mindere mate een plek om te kopen en steeds meer een aantrekkelijke plek om te verblijven. Met de detailhandelsstructuurvisie en toekomstvisie centrum werken we hier gericht aan. De jongeren geven aan dat het uitgaansleven en culturele sector voor hen wel een boost kan gebruiken. Dit gaan we bespreken met onze partners.

[17] Woonzorgvisie Wijchen + Routekaart
[18] Economische Visie Wijchen 2030
[19] Detailhandelsstructuurvisie Wijchen en Toekomstvisie Centrum Wijchen
[20] Kadernota gemeentelijk vastgoed 2020-2025
[21] Kerkenvisie Wijchen
[22] Woonzorgvisie Wijchen + Routekaart
[23] Notitie Beheer en exploitatie maatschappelijk vastgoed.

Onze ambitie: recreatie en toerisme

Onze inzet op recreatie en toerisme is een aandachtspunt. Een goede dosering en spreiding van toerisme en evenementen is belangrijk. Inwoners geven aan dat het niet teveel moet worden, omdat ze overlast ervaren en omdat ze bang zijn dat het ten koste gaat van de natuur. We koesteren onze natuur. Daarom zorgen we ervoor dat bij nieuwe initiatieven het behoud van de natuur wordt meegenomen als uitgangspunt. In het kader van spreiding en nieuwe initiatieven zien we kansen om het toerisme en recreatie in de Loonse Waard en aan de Maas te stimuleren en verder vorm te geven. Dit geldt ook voor kleinschalige recreatie en toerisme in de dorpskernen. Dit doen we natuurlijk met het behoud van de natuur en met het oog op het voorkomen van overlast.

Aan de slag: versterken kleinschalige recreatie

Het recreatieve netwerk versterken we met meer kleinschalige recreatie en toerisme in de dorpen en in het buitengebied, waarbij het nieuwe aanbod complementair is aan het bestaande aanbod. Er moet meer ingespeeld worden op short breaks (dagrecreatie), vergrijzing, duurzaamheid en slow leisure (recreatieve activiteiten op het gebied van wandelen, fietsen, mountainbiken, paardrijden en kanovaren)[24]. Voor wat betreft het beleefbaar maken van het cultuurhistorische landschap ligt de nadruk op steentijd, Romeinen en Middeleeuwen[25].

Aan de slag: een beleefbare omgeving voor jong en oud

We willen de historie, cultuur en natuur beter beleefbaar maken. Dit doen we door ruimte te maken voor historische elementen en deze (mede als inspiratie) mee te nemen in de planontwikkeling[26]. Ook kunst en cultuur moet op meerdere plekken in onze gemeente te bezoeken en aanschouwen zijn[27]. Voor kinderen zetten we in op voldoende speelgelegenheid[28]. Tot slot laten we de natuurlijke eigenschappen beter terugkomen door meer groen aan te leggen waar dat nodig is[29] en door water(elementen) aantrekkelijk en herkenbaar terug te laten komen in de gemeente[30].

Aan de slag: samenhang ecologische en recreatieve netwerken

We zetten in op een sterkere samenhang tussen ecologische structuren en recreatieve netwerken. Het landschap en de bijzondere waarden (aardkundig, archeologisch, cultuurhistorisch, ecologisch en landschappelijk) moeten worden behouden en versterkt. Daarbij zetten we ook in op de ontwikkeling van een recreatief netwerk, bestaande uit een samenhangend systeem van routes en kleinschalige recreatieve voorzieningen[31]. Ook binnen de bebouwde kom zetten we in op het versterken van de groenstructuren. Waardevolle (monumentale) bomen moeten worden behouden, en bomen en planten worden gebruikt voor de betere herkenbaarheid en oriëntatiemogelijkheid bij entrees en delen van de wijken[32].

[24] Landschapsontwikkelingsplan Beuningen, Druten, Wijchen
[25] Toeristische visie Wijchen 2020-2030
[26] Het verleden verbeelden: het benutten van archeologie in de gebiedsinrichting.
[27] Startnotitie Beeldende Kunst
[28] Kadernota Geluid 2008
[29] Groenstructuurplan Wijchen
[30] Strategische Waternota 2019-2028
[31] Landschapsontwikkelingsplan Beuningen, Druten, Wijchen
[32] Groenstructuurplan Wijchen

Onze ambitie: goede bereikbaarheid
Een goede bereikbaarheid naar en tussen de kernen en verbinding met omliggende natuur vinden de inwoners belangrijk. Met onder andere betere wandel- en fietsverbindingen en snelfietsroutes. Door de toename van de elektrische fiets horen daar ook voldoende fietslaadpalen en goede fietsstallingen bij. Dit gaan we realiseren. De inwoners vinden het belangrijk dat de overlast van groot (vracht- en landbouw-) verkeer op dorpswegen en de geluidsoverlast van de A50 en de spoorbrug worden aangepakt. Bijvoorbeeld door groot verkeer om te leiden uit de dorpen en door geluidswerende maatregelen bij de A50. We gaan hiermee aan de slag en bespreken met onze partners die hierover gaan, zoals het Rijk en de provincie, wat er mogelijk is. We vinden het belangrijk dat iedereen veilig aan het verkeer kan deelnemen. Kwetsbare punten zoals genoemd in de dorpentour onderzoeken we en pakken we zo nodig aan.

Aan de slag: verstedelijking en doorwerking mobiliteit
Door zoveel mogelijk te bouwen in de bestaande kernen, creëren we nabijheid van wonen, werk en voorzieningen. Inwoners worden daarmee gestimuleerd om eerder te kiezen voor fietsen en openbaar vervoer in plaats van te kiezen voor de auto. Ook voor reizen van en naar bestemmingen in omliggende regio's zorgen we ervoor dat openbaar vervoer en de fiets/e-bike een realistisch alternatief voor de auto zijn.

Voor een betere verkeersveiligheid en duurzaamheid in woonwijken geven we meer ruimte aan fietsers, voetgangers, openbaar groen en verblijfsruimte. De auto wordt minder dominant, maar voorzieningen blijven wel goed met de auto bereikbaar. Voor de fiets en het openbaar vervoer komen betere verbindingen binnen en tussen de kernen, denk aan snelfietsroutes.

Daarnaast hebben we aandacht voor de openbaar vervoersverbinding tussen Druten en Wijchen[33].

Onze ambitie: Slimme Mobiliteit
Mobiliteit verandert. Het aantal auto's daalt en veel auto's zijn in de toekomst elektrisch. Ook aan zelfrijdend vervoer wordt hard gewerkt. Dit biedt kansen in onze verbinding met en bereikbaarheid van de kernen. Naast het verbeteren van wandel- en fietsverbindingen kijken we dus ook naar slimme en nieuwe vormen van vervoer.

In de toekomst is er namelijk (H)OV (Hoogwaardig Openbaar Vervoer) voor iedereen. Hiermee kunnen mensen zonder drempels met een keuze aan vervoersmiddelen van deur tot deur reizen, zonder afhankelijk te zijn van de eigen auto. Een ruim aanbod van deelmobiliteit draagt bij aan een gezonder, duurzamer en meer ruimte-efficiënte mobiliteit. Hoe mooi zou het zijn als de verbinding met de kernen via zelfrijdende e-bussen tot stand komt. En dat het lokaal en regionaal vervoer via OV en elektrische zelfrijdende deelauto's gratis is, of in ieder geval zeer weinig kost als echt alternatief voor een eigen (tweede) auto.

Aan de slag: meer samenwerking rond slimme mobiliteit
In 2030 is voor iedereen een duurzame vervoerswijze of faciliteit beschikbaar en worden deze ook gebruikt zodat het aandeel duurzame verplaatsingen groeit. We zetten in op meer samenwerking, kennisopbouw en kennisdeling, en draagvlakvergroting rond slimme mobiliteit, deelsystemen en

[33] Mobiliteitsvisie Druten en Wijchen

flexibilisering van het parkeerbeleid[34]. Nieuwe en duurzame mobiliteit is namelijk bevorderlijk voor de verbetering van de luchtkwaliteit en voor de energietransitie[35].

Aan de slag: goede doorstroming

We zetten ons ervoor in dat iedereen zich binnen en buiten Wijchen op een betrouwbare en comfortabele wijze kan verplaatsen. Om de huidige situatie te kunnen verbeteren voeren we een studie uit naar de wijze waarop verkeersstromen het beste afgewikkeld kunnen worden op het wegennet. Naast het landelijke initiatief om het fileleed op de A50 (Paalgraven -Ewijk) te verminderen zetten we in op het weren van sluipverkeer door woonkernen en wegen die ook belangrijke fietsverbindingen zijn[36].

Onze ambitie: laadpalen en wijkaccu's

Nieuwe vormen van vervoer brengen ook nieuwe uitdagingen met zich mee. Zo is het belangrijk dat er in de wijk ruimte is voor voldoende laadpalen en wijkaccu's met een grote opslagcapaciteit. Iedere lantaarnpaal bij een parkeervak is een potentieel oplaadpunt.

Aan de slag: laadinfrastructuur en parkeervoorzieningen

Bij het uitrollen van laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen hanteren we een strategie van enerzijds het vraaggestuurd uitrollen op basis van aanvragen, en anderzijds het strategisch vroegtijdig plaatsen voor meer voorzienbaarheid en invloed op de plaatsing[37]. Voor regulier parkeren is ons beleid dat elk gebied, voorziening, complex of bedrijf in de eigen parkeerbehoefte voorziet. Bovendien is het doel om auto's in woonwijken zo veel mogelijk aan het zicht te onttrekken, wat ook invloed heeft op de parkeermogelijkheden in de wijken[38].

Onze ambitie: natuurinclusieve infrastructuur

Als Wijchen meer bouwt, zijn er ook meer mensen die bewegen en zijn er meer wegen en fietspaden nodig. Nieuwe infrastructuur ontwerpen we zoveel mogelijk natuurinclusief. Met ruimte voor groene bermen, ecotunnels en natuurbruggen voor dieren. Een grote uitdaging is om het spoor in Wijchen onder de grond te brengen. Hierdoor ontstaat er in het centrum een mooie groene ruimte en hoeven mensen niet lang voor de spoorwegovergang te wachten. We gaan onderzoeken of dit een reële mogelijkheid is.

Aan de slag: Behoud kwaliteit natuurgebieden en meer biodiversiteit in combinatie met meervoudig gebruik

In 2035 is zichtbaar dat Wijchen heeft ingezet op het beschermen van bestaande natuurwaarden. De unieke natuurwaarden zijn minstens gelijk gebleven en er zijn maatregelen genomen voor herstel en ontwikkeling ervan. Wij maken werk van de groenblauwe dooradering en stellen daarvoor ambitieuze meetbare doelstellingen. We werken samen met verschillende stakeholders aan natuurherstel en landschapsontwikkeling. We werken aan de kwaliteit van natuurgebieden. Daarbij kijken we goed waar combinaties met recreatie en landbouw mogelijk zijn en waar ruimte is voor struinen door de

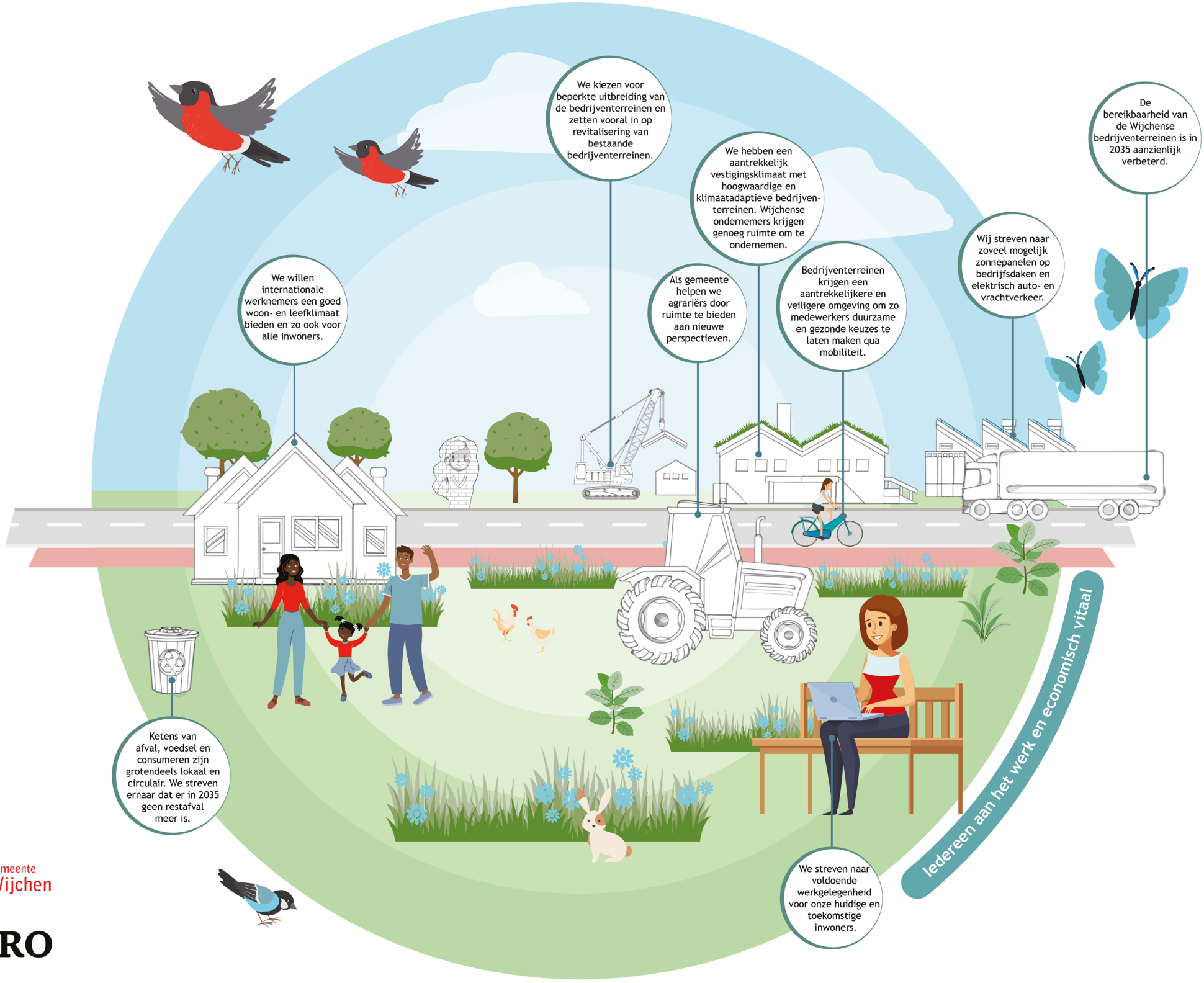
[34] Woondeal regio Arnhem-Nijmegen
[35] Milieubeleidsplan 2018-2021
[36] Mobiliteitsvisie Druten en Wijchen
[37] Strategie elektrisch rijden Wijchen
[38] Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen

natuur en langs agrarische bestemmingen. We hebben een klimaatbestendige natuur en een klimaatbestendig buitengebied, d.w.z. een natuur en buitengebied waar verhitting en verdroging tegengegaan worden.

5. Speerpunt 3: Iedereen aan het werk

Gemeente Wijchen

Gemeente Wijchen

BRO

5.1 In 2035…

In 2035 zijn we samen met de ondernemers erin geslaagd een groene economie vorm te geven waarin brede welvaart en welbevinden centraal staan. De gemeente Wijchen heeft een rijk ondernemersklimaat waarbij veel ruimte is om te ondernemen en te werken. Met meer banen dan de Wijchense beroepsbevolking groot is. Iedereen die wil en kan werken of stage wil lopen, vindt een plek bij één van de mooie bedrijven die Wijchen rijk is. Het beschikbare werk is goed verdeeld in relatie tot de verschillende opleidingsniveaus. Om de economie veerkrachtiger te maken, stimuleren we wendbaarheid, onderlinge samenwerkingen en doorstroming tussen bedrijven. Zowel in werk als onderwijs voert innovatie, duurzaamheid en ontwikkeling de boventoon. Een florerende economie alleen is niet genoeg. De Wijchense bedrijven zijn ook betrokken bij de maatschappelijke opgaven in de samenleving. Ondernemers hebben een grote rol in en impact op hoe Wijchen er in 2035 uitziet. Op gebied van werkgelegenheid, leefbaarheid en in andere maatschappelijke opgaven, zoals duurzaamheid of op sociaal vlak.

Onze ambitie: aantrekkelijk vestigingsklimaat
In 2035 heeft de gemeente Wijchen een aantrekkelijk vestigingsklimaat met hoogwaardige en klimaatadaptieve bedrijventerreinen waarbij Wijchense ondernemers genoeg ruimte krijgen om te ondernemen. Voor nieuwkomers is er ruimte om te vestigen en als een Wijchens bedrijf groeit, kan het ook nog in onze gemeente terecht. Daarbij kiezen we voor kwaliteit boven kwantiteit. Niet elk bedrijf voegt waarde toe aan Wijchen. We nemen dit punt mee in de afweging of een bedrijf zich hier kan vestigen, waarbij we vraaggericht, vanuit bedrijven, ontwikkelen.

We streven naar voldoende werkgelegenheid voor onze huidige en toekomstige inwoners en niet naar oneindige groei. Het is mooi als we nog een aantal kennisintensieve- en op innovatiegerichte bedrijven binnen kunnen halen. Uiteindelijk gaat het om een goede balans en durven te investeren in kwaliteit in plaats van kwantiteit. Dit geldt zowel voor nieuwe- als bestaande bedrijventerreinen.
Wijchen heeft veel mooie (familie-)bedrijven. Daar mogen we trots op zijn en ook meer uitstralen. We streven ernaar om in 2035 in de top 10 van MKB bedrijvenlocaties in Nederland te staan. In 2022 stonden we op plek 59.

Onze ambitie: beperkte groei bedrijventerreinen
We kiezen voor beperkte uitbreiding van de bedrijventerreinen en zetten vooral in op revitalisering van bestaande bedrijventerreinen. Dit betekent dat we ons vooral richten op de groei van gevestigde bedrijven. Bedrijventerreinen kunnen niet oneindig blijven groeien.

Onze ambitie: revitaliseren oude bedrijventerreinen
We werken aan ons vestigingsklimaat door oude bedrijventerreinen te revitaliseren zodat ze aantrekkelijk blijven en niet verloederen. Hierin hebben ook de ondernemers en vastgoedbedrijven een rol door in hun panden en de omliggende buitenruimte te blijven investeren. We onderzoeken hoe we dit als gemeente het beste kunnen reguleren.

Aan de slag: kwaliteit boven kwantiteit

We kiezen voor beperkte groei van bedrijventerreinen. Welke omvang hier precies bij past moeten we in de toekomst uitwerken. We zetten hierbij in op innovatie en kwaliteit boven kwantiteit. Slim, groen en veilig zijn de drie uitgangspunten waarop nieuwe initiatieven vanuit het bedrijfsleven worden beoordeeld[39]. Ook zetten we samen met de gemeenten en partners van de Groene Metropoolregio[40] in op het ontwikkelen van kwalitatief hoogwaardige en innovatieve werkomgevingen, centrum omgevingen en gemengde woonwerkwijken[41]. We gaan efficiënter met de bestaande werklocaties om door deze kwalitatief (slim en duurzaam) te herontwikkelen. Dit betekent dat ruimtegebruik zoveel mogelijk meervoudig is (multifunctioneel), bedrijfsruimtes uit meerdere lagen bestaan en er aandacht is voor duurzame energie en klimaatadaptatie[42].

Aan de slag: mkb en werklocaties

Het MKB is van onschatbare waarde, zowel in de (zakelijke) dienstverlening, ICT als in de maakindustrie en natuurlijk in agrifood en logistiek. We willen het MKB versterken door ondernemerschap te stimuleren en door in te zetten op voldoende en toekomstbestendige werklocaties passend bij de diversiteit van de vraag. Hoe we dat in de komende jaren doen is in regionaal verband afgesproken in de Regionale Programma's Werklocaties (RPW's) en staat ook beschreven in de regionale agenda's. Die lijn trekken we ook na 2030 door, waarbij we vasthouden aan slimme combinaties van bedrijvigheid (functiemenging), de combinatie van verdichting / intensivering en afnemende ruimtevraag per arbeidsplaats[43].

Onze ambitie: bereikbaarheid bedrijventerreinen verder verbeterd

De bereikbaarheid van de Wijchense bedrijventerreinen is in 2035 aanzienlijk verbeterd. In hoofdstuk 4 staat al beschreven hoe we werken aan een betere mobiliteit in onze gemeente. Dit geldt ook voor de bedrijventerreinen. We gaan onder andere de bedrijventerreinen aantrekkelijker en veiliger maken door te vergroenen, klimaatadaptief te maken en door het beter toegankelijk te maken voor wandelaars en fietsers. Dit zorgt ervoor dat medewerkers ook daadwerkelijk meer duurzame en gezonde keuzes kunnen maken in mobiliteit. Daarnaast investeren we in slimme en nieuwe vormen van vervoer. Zo worden er verschillende hubs (opslagpunten) gecreëerd waar goederen opgeslagen worden zodat het verkeer vermindert.

Onze ambitie: innovatie, duurzaamheid en circulariteit centraal

Wij streven ernaar dat er in 2035 op zoveel mogelijk bedrijfsdaken zonnepanelen liggen en dat het auto- en vrachtverkeer vooral elektrisch is. We zien graag dat er vanuit de bedrijven volop wordt ingezet op circulair en lokaal ondernemen en dat hierin een goede samenwerking tot stand komt. Ketens van afval, voedsel en consumeren zijn grotendeels lokaal en circulair. En we streven ernaar dat er in 2035 geen restafval meer is. Vrijwel al het afval is grondstof. Ondernemers zijn al bezig met innovatie, duurzaamheid, circulariteit en een CO_2 neutrale voetafdruk. Dit geldt ook voor ons als gemeente. Hierin kunnen we nog veel van

[39] Economische Visie Wijchen 2030
[40] De Groene Metropoolregio is een samenwerking van 18 gemeenten in de regio Arnhem – Nijmegen.
[41] Economie van de toekomst. Groene Metropoolregio. 2022
[42] Economie van de toekomst. Groene Metropoolregio. 2022
[43] Verstedelijkingsstrategie in de Groene Metropoolregio

elkaar leren door actief de kennis en opgedane ervaringen uit te wisselen. Dit helpt ons om de volgende stappen te zetten.

Onze ambitie: veranderingen agrarische sector
Door de duurzaamheidsambities en stikstofcrisis staat de huidige manier van werken in de agrarische sector onder druk. Gezien de landelijke ontwikkelingen zal de agrarische sector voor een groot deel omvormen naar een meer duurzame, biologische vorm of kringlooplandbouw. Hierin heeft ook Wijchen een opgave. Als gemeente helpen we agrariërs door ruimte te bieden aan nieuwe perspectieven. Denk aan agrarisch natuurbeheer en recreatie en andere bedrijvigheid combineren.

Aan de slag: handelingsperspectief buitengebied
Om adequaat om te gaan de grote vraagstukken die spelen in het buitengebied gaan wij als gemeente aan de slag met een visie op ons buitengebied, waarvan de agrarische sector een belangrijk onderdeel is[44]. In deze visie hebben we aandacht voor onder andere bodem en water, ondernemen in het buitengebied, natuur en biodiversiteit, klimaatadaptatie, biobased materialen telen, recreatie, energie en het landschap. Deze visie werken we uit in de volgende versie van de omgevingsvisie. De belangrijkste vraag die met deze visie beantwoord moet worden is welke handelingsperpectieven we hebben in Wijchen. Dit doen we niet als gemeente alleen, maar samen met onze partners zoals het ZLTO.

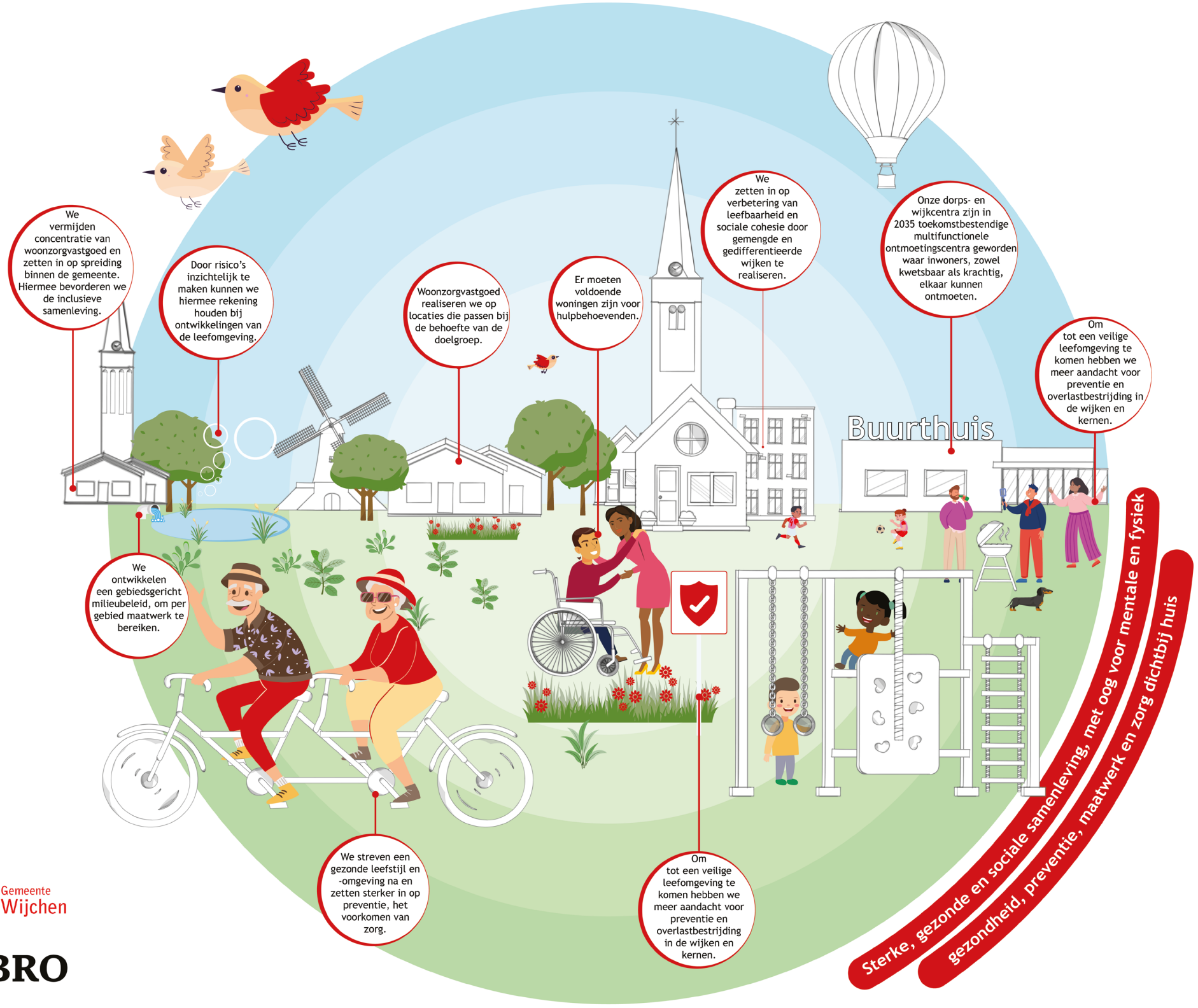
Onze ambitie: huisvesting internationale werknemers
Door het tekort aan beschikbare werknemers, werken bedrijven steeds meer met internationale werknemers. Dit betekent dat er goede huisvesting en een integrale aanpak voor hen nodig is. Voor de korte- en langere termijn. We willen internationale werknemers een goed woon- en leefklimaat bieden. Dit draagt ook bij aan een goed leefklimaat voor alle inwoners. Bovendien voorkomt voldoende huisvesting voor arbeidsmigranten ook verdringing op de reguliere woningmarkt[45].

[44] Nieuwe richtinggevende beleidsuitspraak, zie ook paragraaf 8.5 Vervolg
[45] Woondeal regio Arnhem-Nijmegen

6. Speerpunt 4: Sterke en sociale samenleving

Gemeente Wijchen

Gemeente Wijchen

BRO

6.1 In 2035…

In 2035 is de gemeente Wijchen een sterke, gezonde, sociale, zorgzame samenleving, waar we meer aandacht en oog voor elkaar hebben. We zijn bereid de buren of onze familieleden een handje te helpen of te ondersteunen. Mensen hebben eenvoudig, laagdrempelig contact met elkaar. Hierdoor gaat het onderling vragen en aanbieden van hulp makkelijker. Ook op school wordt hier aandacht aan besteed, zodat het door kinderen en jongeren als 'normaal' wordt gezien. Dit geldt ook op het werk. Op deze manier pakken we bijvoorbeeld ook de eenzaamheid en armoedebestrijding onder inwoners aan. Het wordt eerder zichtbaar en bespreekbaar als het niet goed met mensen gaat. Het welbevinden en welzijn van mensen komt meer centraal te staan. Dit alles voorkomt een zorgvraag. Deze basis gaan we verder versterken. Hierbij kiezen we ook voor een goede zichtbaarheid en aanwezigheid in de wijk, door onszelf en onze partners.

Onze ambitie: van zorg naar preventie
We streven een gezonde leefstijl en -omgeving na en zetten sterker in op preventie, het voorkomen van zorg. Een gezonde leefstijl is voor alle leeftijden belangrijk. In speerpunt 2 hebben we al omschreven hoe we dit een plek geven in de fysieke wijkontwikkeling. Ten aanzien van de sociale wijkontwikkeling versterken we onze basis in de wijk. Hierbij maken we optimaal gebruik van verenigingen en organisaties voor ontmoeting, zingeving, talentontwikkeling, gezondheid en beweging. Onze dorps- en wijkcentra zijn toekomstbestendige multifunctionele ontmoetingscentra geworden waar inwoners, zowel kwetsbaar als krachtig, elkaar kunnen ontmoeten, activiteiten kunnen ondernemen en zich kunnen ontwikkelen.

Initiatieven en activiteiten die bijdragen aan een gezonde leefstijl en preventie, het voorkomen van zorg, ondersteunen wij.

Aan de slag: een gezonde leefomgeving
In verband met het welzijn van onze inwoners hebben we een rol op het gebied van sport, cultuur, bewegen en gezondheid. Op een proactieve manier willen we een gezonde leefstijl bevorderen. Bijvoorbeeld door de fysieke ruimte daartoe in te richten. De inrichting van de leefomgeving kan mensen stimuleren tot gezond gedrag. Daarnaast draagt een passende inrichting van de leefomgeving bij aan een positieve mentale gezondheid. De gemeente wil initiatieven die hieraan bijdragen faciliteren. Dit kan o.a. door het Lokaal Sportakkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord, uitvoering te geven aan cultuurnota, biodiversiteitsplan, visie landelijk gebied, invulling te geven aan het stedelijk uitloopgebied voor recreatie, en de ontwikkeling van 'de groene mantel'. Organisaties/ initiatiefnemers kunnen initiatieven indienen voor een financiële bijdrage die passen bij de ambities van het Lokaal Sportakkoord of het Gezond en Actief Leven Akkoord.

Vanuit het oogpunt van gezondheid en beweging én vorming en ontplooiing, willen we het mogelijk maken en bevorderen dat elke Wijchenaar op een verantwoorde wijze aan enige vorm van sportbeoefening of beweging en aan cultuurparticipatie in wijken en kernen kan deelnemen. Een vorm van deelname die aansluit op zijn/haar interesses en persoonlijke omstandigheden, zoals achtergrond, leeftijd, beperking en financiële achtergrond. Sport- en beweegaanbod en kunst en cultuur zijn in de buurt aanwezig en bovendien veilig en toegankelijk.

We vinden speelruimte in de leefomgeving belangrijk. Speeltoestellen moeten voor alle kinderen toegankelijk zijn. Een gevarieerd aanbod is van belang om alle leeftijdsgroepen te bedienen en verschillende ontwikkelingsmogelijkheden te bieden. Gezondheidsbevordering en plezierig wonen zit o.a. in de omgeving. Met het creëren van speelaanleidingen, speelvoorzieningen in de openbare ruimte etc. stimuleert de gemeente om inwoners meer te laten bewegen.

Onze ambitie: passende woonvoorzieningen
Naast een goed zorgaanbod is een goede woonomgeving belangrijk. Dit punt hebben we al benoemd bij speerpunt 1. Er moeten voldoende woningen zijn waar mensen kunnen blijven wonen als ze hulpbehoevender worden. Zelfstandig of onder de paraplu van een zorginstelling. Mensen die ouder worden, willen meestal in hun omgeving blijven wonen. Ook als de zorgvraag sterk toeneemt. In de kleine kernen is dit alleen mogelijk als zorgaanbieders dit faciliteren. Dit geven we handen en voeten met onze Woonzorgvisie.

Aan de slag: gemengde en gedifferentieerde wijken
We zetten in op verbetering van de leefbaarheid en sociale cohesie door gemengde en gedifferentieerde wijken te realiseren[46]. Hierbij moet plek zijn voor iedereen. Zo moeten er voldoende woningen zijn voor urgente woningzoekers en statushouders[47]. Verschillende aandachtsgroepen vragen om woonruimte. Steeds meer mensen hebben behoefte aan een betaalbare woning. Dit legt met name meer druk op het sociale huursegment[48]. Tot slot moet woonzorgvastgoed gerealiseerd worden op locaties die passen bij de behoefte van de doelgroep (soms dichtbij voorzieningen, soms juist op een rustige locatie in de wijk). We vermijden concentratie van woonzorgvastgoed en zetten in op spreiding binnen de gemeente. Hiermee bevorderen we de inclusieve samenleving: gemengde dorpen en wijken met een gezonde mix aan inwoners[49].
Door ons als gemeente te verdiepen in inwonerkenmerken, krijgen we inzicht in sociale- en gezondheidsaspecten in de verschillende kernen en wijken. Denk hierbij aan waar kwetsbare ouderen wonen, of mensen met een slechte gezondheid. Dit gebruiken we voor op maat toegesneden oplossingen zoals het aansluiten op de vraag naar zorg en woningaanpassingen. Dit passen wij onder andere toe in de woonzorgvisie om de juiste zorgwoningen op de juiste plek te realiseren.

Aan de slag: een goed toegesneden (woon)zorgaanbod
Voor de gemeente Wijchen is er een uitbreidings- en vervangingsopgave voor zorgwoningen. Zelfstandig wonen krijgt prioriteit door bestaande en nieuwe woningen levensloopbestendig te maken[50]. Er is een groot tekort in het aanbod van beschut wonen[51]. Het merendeel van de huidige woonzorgcomplexen voldoet niet langer aan de wensen van ouderen en kwaliteitseisen vanuit de zorg. Ondanks de prioriteit bij langer zelfstandig thuis wonen is er een vervangingsopgave voor woonzorgcomplexen, welke bij voorkeur dichter bij voorzieningen en de rest van de samenleving gevestigd zijn. In de woonzorgvisie zijn hiervoor kansrijke locaties aangegeven[52]. Voordat

[46] Woondeal regio Arnhem-Nijmegen
[47] Woonvisie 2025 - Thuis in Wijchen
[48] Woonbehoefteonderzoek 2022 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
[49] Woonzorgvisie Wijchen + Routekaart
[50] Woonzorgvisie Wijchen + Routekaart
[51] Beschut Wonen is een aangepaste woonvorm voor mensen die omwille van psychiatrische moeilijkheden tijdelijk of permanent nood hebben aan begeleiding bij het wonen en het dagelijks leven. Beschut wonen betekent wonen in de maatschappij in een kleinschalige woonvorm.
[52] Woonzorgvisie Wijchen + Routekaart

concrete projecten kunnen worden opgestart moet er eerst een verdiepingsslag worden gemaakt over o.a. de ligging en bebouwingsmogelijkheden van locaties en de samenstelling van buurten/wijken.

Onze ambitie: aandacht voor een veilige leefomgeving
Inwoners vinden het belangrijk dat er in 2035 meer aandacht is voor preventie en overlastbestrijding in de wijken en kernen. Ook wij vinden een veilige leefomgeving belangrijk.

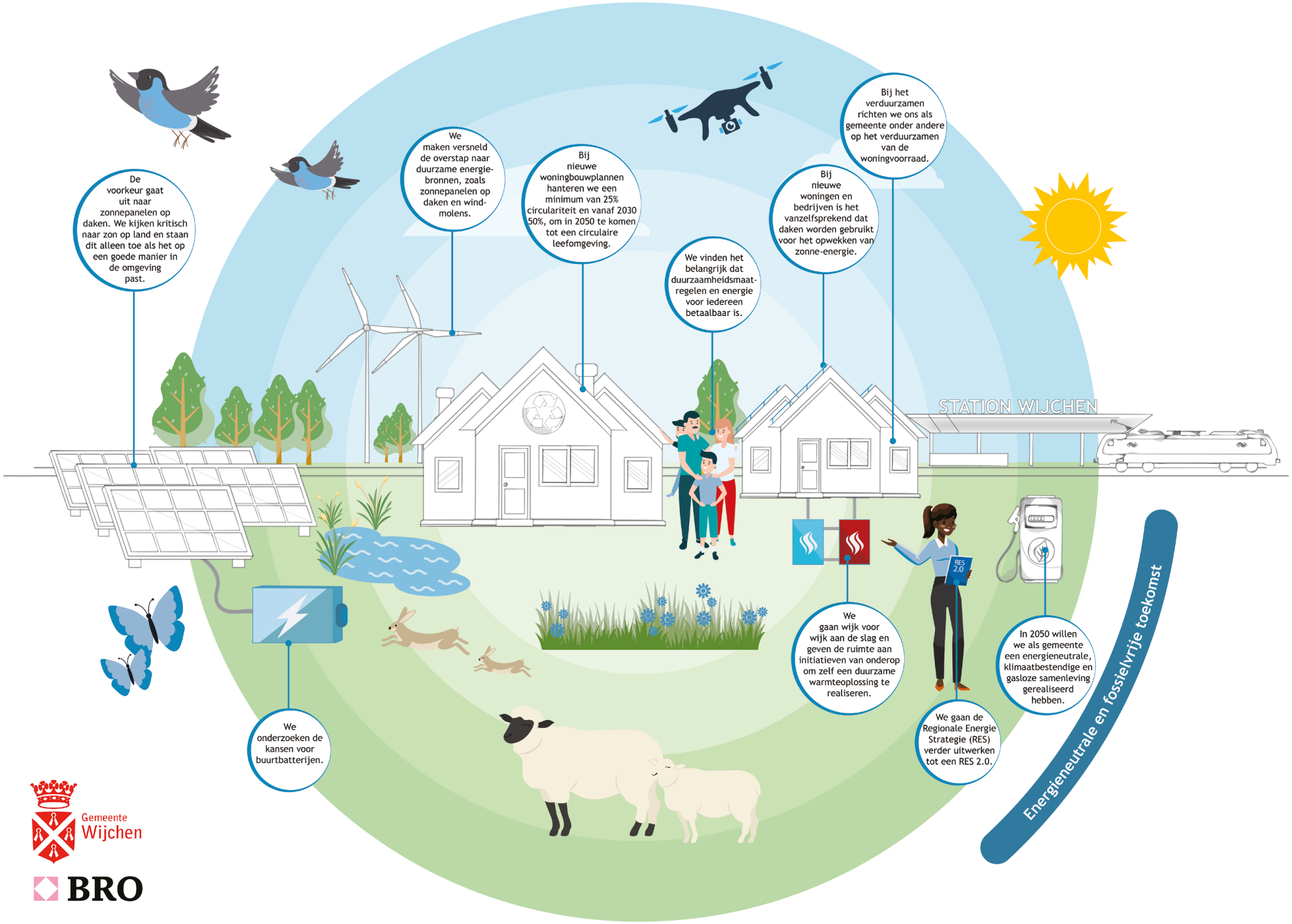
Aan de slag: rekening houden met risicobronnen
De inrichting van de leefomgeving is ook van invloed op gezondheid en veiligheid. Door risico's en risicobronnen (verkeersveiligheid, sociale veiligheid, externe veiligheid en milieukundige bodemkwaliteit) inzichtelijk te maken kunnen we hiermee rekening houden bij ontwikkelingen van de leefomgeving. In Wijchen zijn geen bedrijven toegestaan die een veiligheidsrisico zijn voor de omgeving[53]. Ook bij evenementen speelt veiligheid een belangrijke rol.

[53] Externe Veiligheidsvisie Wijchen 2016

7. Speerpunt 5: Energieneutraal en fossielvrij

Gemeente Wijchen

Gemeente Wijchen

BRO

7.1 In 2035…

In 2035 is Wijchen al een heel eind op weg naar een duurzame en fossielvrije leefomgeving. Jong en oud, arm of rijk. Iedereen doet mee en heeft gelijke kansen. Wij hebben samen met onze inwoners, ondernemers, partners en energiecoöperaties de koers bepaald in de lokale energiestrategie met een uitvoeringsagenda voor een energieneutrale en fossielvrije toekomst. Wij dragen een duidelijke visie uit en stellen een breed uitvoeringsplan op hoe we duurzaamheid collectief en efficiënt in de samenleving integreren. We geven zelf het goede voorbeeld en regisseren de initiatieven die de samenleving en het bedrijfsleven ontplooien. Waar nodig jagen we aan, faciliteren we en staan we samen met onze partners met de voeten in de klei om ontwikkelingen mogelijk te maken. Hierbij maken we slim gebruik van nieuwe technologische ontwikkelingen. Deze technologieën bieden ook weer kansen voor onze groene economie.

De duurzaamheidsopgaven zijn breed. In speerpunt 2 wordt duurzaamheid in relatie tot leefomgeving en mobiliteit toegelicht, in speerpunt 3 in relatie tot bedrijven, economie en circulair ondernemen en in speerpunt 4 in relatie tot de sociale opgaven. Bij speerpunt 5 staan we in deze omgevingsvisie vooral stil bij de energietransitie.

Onze ambitie: versnelde overstap naar duurzame energiebronnen
Klimaatverandering is een feit en dwingt ons tot actie. We maken versneld de overstap naar duurzame energiebronnen, zoals zonnepanelen op daken en windmolens. Bij nieuwe woningen en bedrijven is het vanzelfsprekend dat daken worden gebruikt voor het opwekken van zonne-energie. Dit stimuleren we volop en we onderzoeken welke normen we hierin kunnen stellen. Ook ons eigen vastgoed verduurzamen we.

In 2035 is Wijchen, als het gaat om infrastructuur en bronnen, klaar voor duurzame elektriciteit en warmte. Eén op de vijf woningen is dan van het gas af. De meeste huishoudens hebben hun eigen stroomvoorziening en in sommige wijken is er zelfs opslag van zonnestroom en warmte.

Onze ambitie: energiebesparing en verduurzaming
Inwoners weten vaak nog niet wat voor hen de beste optie is om hun woning te verduurzamen en hoe ze dit kunnen financieren. De komende jaren zetten we nog meer in op informatie verstrekken. We vinden het belangrijk dat duurzaamheidsmaatregelen en energie voor iedereen betaalbaar is. De bestrijding van energiearmoede blijft op onze agenda zodat ook mensen met een smalle beurs energie kunnen besparen of opwekken en een lagere energierekening krijgen.

In 2035 heeft het bedrijfsleven energiebesparing omarmd en de slag in verduurzaming gemaakt. Zij verbruiken veel minder gas en stroom wordt zelf opgewekt, slim gebruikt en opgeslagen. We kunnen flexibeler naar de netwerkmogelijkheden kijken en weten deze beter te benutten.

Aan de slag: toekomstbestendig verstedelijken

Onze nieuwe economie kenmerkt zich in de toekomst door biobased en circulair te denken en te werken. We zetten in op energieneutraal of energieleverend ontwikkelen. Dat moet ook als we de doelstellingen van het akkoord van Parijs willen nakomen met een regio die in 2050 CO2-neutraal is. Daarom ontwikkelen we bestaande en nieuw te ontwikkelen woon- en werklocaties zoveel mogelijk circulair en met nadruk op de toepassing van hoogwaardige materialen[54].

Aan de slag: een duurzame woningvoorraad

Bij het verduurzamen richten we ons als gemeente onder andere op het verduurzamen van de woningvoorraad. In Wijchen hebben nog maar relatief weinig woningen een ondermaats energielabel, maar dit aandeel kan nog verder naar beneden[55]. Het verduurzamen van de woningen moet echter niet leiden tot hogere woonlasten, maar bij voorkeur zelfs tot lagere woonlasten. Bij nieuwe woningbouwplannen hanteren we een minimum van 25% circulariteit en vanaf 2030 50%, om in 2050 te komen tot een circulaire leefomgeving[56].

Onze ambitie: Regionale Energiestrategie (RES)

De RES 1.0 is vastgesteld. Hiermee is door Wijchen en de regio een bod gedaan aan het Rijk voor zoekgebieden voor meer duurzame zonne- en windenergie. We gaan nu verder met de uitwerking van RES 1.0 door een plan MER (Milieu Effect Rapport) op te stellen en deze te vertalen naar een programma RES 2.0. Hier worden ook inwoners en partners bij betrokken.

Windenergie levert een belangrijke bijdrage aan de lokale energietransitie. Er zijn windmolens nodig om onze doelen te halen, maar dat doen we alleen daar waar het kan.

Aan de slag: bodem en water belangrijk

De grote maatschappelijke opgaven waar we voor staan maken duidelijk dat bodem en ondergrond totaal verweven zijn met de fysieke leefomgeving. Door de verscheidenheid aan functies is het beheer van de bodem nauw verweven met alles wat boven het maaiveld gebeurt. Sterker nog, veel maatschappelijke functies en ontwikkelingen kunnen niet zonder de ruimte en/of kwaliteiten die de bodem ons biedt, net als een boom zonder wortels niet lang zal leven. Voor ons zijn de bodem en water belangrijk voor de ruimtelijke planvorming in onze gemeente, zoals deze ook centraal staan in de landelijke ruimtelijk ordening. Veel opgaven moeten vandaag de dag gerealiseerd worden in een beperkte ruimte, zonder de bodem daarbij te beschadigen met verontreinigen, verdichting, afdekking en bodemdaling. Negatieve effecten van ruimtelijke ontwikkeling op de bodemkwaliteit moeten worden voorkomen zonder deze activiteiten onmogelijk te maken, waarbij de ondergrond een belangrijke onderlegger is voor alle keuzes en opgaven in het fysieke domein[57][58].

Aan de slag: duurzaam omgaan met ons water

Ons (afval)watersysteem heeft een aantal belangrijke functies. Het draagt bij aan: het beschermen van de volksgezondheid, het schoonhouden van bodem- en oppervlaktewater, het verminderen van overlast en het voorkomen

[54] Verstedelijkingsstrategie in de Groene Metropoolregio
[55] Companen Woningmarktonderzoek 2019 Regio Arnhem-Nijmegen (incl. Factsheet Gemeente Wijchen en Toelichting factsheet).
[56] Woondeal regio Arnhem-Nijmegen
[57] Kamerbrief bodem en water sturend.
[58] Gebiedsgerichte visie milieukwaliteit leefomgeving (in ontwikkeling).

van structureel nadelige gevolgen. Voor blijvend doelmatige en klimaatbestendige inrichting, beheer en gebruik van de (afval)waterketen richten we ons op aanpassing en vernieuwing van de uitvoering van afval-, hemel-, oppervlakte- en grondwatertaken, in balans met de omgeving. Dit leidt ertoe dat we in 2050 bijvoorbeeld: het volledige proces van inzameling en zuivering van afvalwater energieneutraal is, al het afvalwater en hemelwater afzonderlijk van elkaar wordt ingezameld, we in de openbare ruimte volop rekening houden met klimaatadaptatie en het oppervlaktewatersysteem minder kwetsbaar is voor klimaatverandering[59].

Aan de slag: naar een waterbewuste samenleving

De samenleving is waterbewust. De zorg voor het watersysteem is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en samenleving. De gemeente ondersteunt initiatieven in de samenleving die bijdragen aan een duurzaam watersysteem. In bijzonder wat betreft het bewaren van hemelwater en het besparen van drinkwater.
Gezamenlijk wordt gewerkt aan een duurzaam watersysteem en is verbetering van de belevingswaarde gerealiseerd. De gemeente inspireert en geeft handreikingen om bewustzijn te vergroten en handelsperspectief te creëren om duurzaam te wonen, leven en werken. Hierbij geeft de gemeente het goede voorbeeld[60].

Aan de slag: naar een gebiedsgerichte visie voor het watersysteem

In aansluiting op de komst van de omgevingswet heeft gemeente Wijchen een instrument ontwikkeld om nieuwe ontwikkelingen toekomstbestendiger te maken, kansen te benutten en samenhang te borgen voor het watersysteem van de gemeente. Hierbij zijn ambities ontwikkeld voor verschillende deelgebieden: het woongebied, winkelgebied, bedrijventerreinen, recreatie- en sportgebied, agrarisch gebieden en het natuurgebied. Per deelgebied zijn de aandachtspunten anders: zo is er in de bebouwde omgeving zoals de woon- en winkelgebieden vooral aandacht voor hittestress en wateroverlast, terwijl in de agrarische- en natuurgebieden vooral aandacht is voor instandhouding van natuur en water. Nu de ambities voor het watersysteem in de verschillende deelgebieden helder zijn, gaan we aan de slag met de vervolgstap: de omwerking van deze ambities naar een gebiedsgerichte visie. Hier gaan we de komende tijd mee aan de slag[61].

Aan de slag: opwekking duurzame energie

In 2050 willen we als gemeente een energieneutrale, klimaatbestendige, gasloze en zoveel mogelijk circulaire samenleving gerealiseerd hebben. We werken met elkaar en met de regio aan de transformatie naar een duurzame omgeving, waar we energie duurzaam opwekken en daar efficiënt mee omgaan. Om bij energieneutraliteit uit te komen, zetten we in ieder geval in op energie besparen en op het opwekken van hernieuwbare energie. Hierbij volgen we de vastgestelde route van de lokale energie strategie, die uitgaat van het voortzetten van de huidige beleid en proactief benutten van kansen[62].

We zetten in op zonnepanelen op daken van woningen, bedrijven en gemeentelijke gebouwen. Ook elders bieden we ruimte, maar alleen onder de voorwaarde dat dit op een goede manier in de omgeving past. We werken aan de realisatie van zonneparken om de ambities rondom energie en klimaat te bereiken. Zonneparken pakken we in met een groene buffer, met aandacht voor goede landbouwgronden, andere functies in de omgeving en

[59] Beleidsplan water en riolering Wijchen 2023-2027
[60] Onderweg naar een duurzaam Wijchen. Strategische waternota 2019-2028
[61] Voorbereiding gebiedsgerichte visie op de kwaliteit van het watersysteem Wijchen
[62] Onderzoek: Twee mogelijke routes voor de Lokale Energiestrategie Wijchen (2023)

biodiversiteit. Op zorgvuldig afgewogen locaties gaan we aan de slag met windenergie[63].

Aan de slag: warmtebronnen

Als gemeente Wijchen helpen we mee om de doelen van het landelijk Klimaatakkoord te halen. In 2050 willen we dat de gebouwde omgeving aardgasvrij is. Daarom gaan we aan de slag met de warmtetransitie. Voor sommige gebouwen is aardgasvrij-ready een goede eerste stap is op weg naar aardgasvrij. We vinden het belangrijk dat alle inwoners mee kunnen doen met de warmtetransitie. Daarom ligt onze focus op het ontzorgen van mensen, op isoleren en op energie besparen (warmteplan gemeente Wijchen). We houden oog op de betaalbaarheid en houden vast aan het principe woonlastenneutraal[64].

Daarnaast kijken we per wijk wat de meest geschikte manier van verwarmen is, bijvoorbeeld door onderzoek te doen welke wijken kansrijk zijn voor een warmtenet[65]. We stimuleren het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties om te verduurzamen. We gaan zelf ook aan de slag om onze gemeentelijke organisatie te verduurzamen[66]. Ook ondersteunen en faciliteren we lokale initiatieven.

[63] Gedragscode Wind
[64] Warmteplan Wijchen
[65] Warmteplan Wijchen
[66] Informatienota CO2-prestatieladder

8. Verantwoording en vervolg

Gemeente Wijchen

8.1 Uitgebreide participatie en inspraak

Bij het maken van de omgevingsvisie voor Wijchen hebben we op verschillende manieren inbreng uit de samenleving opgehaald. De resultaten van deze activiteiten zijn betrokken bij het maken van de omgevingsvisie.

We haalden ideeën, in juni 2022 wensen en meningen op door met inwoners, ondernemers, belangengroepen, stichtingen, verenigingen en anderen in gesprek te gaan over wat we belangrijk vinden voor de toekomst van Wijchen. Dat deden we op verschillende manieren. We voerden gesprekken op het 'Toekomstbankje', ongeveer 350 mensen maakten online keuzes via de tool 'Swipocratie' en er werden 70 enquêtes ingevuld. Dit participatietraject is samen met het project Strategisch kompas Wijchen 2035 uitgevoerd. Hierdoor kan de input uit het participatietraject voor beide projecten gebruikt worden.

8.2 Vastgesteld beleid vormt de basis

De omgevingsvisie is gebaseerd op gesprekken en activiteiten (zie bovenstaande opsomming) en vastgesteld beleid, waaronder het Strategisch kompas. Per speerpunt nieuwe onderzoeken en beleidsopgaven geagendeerd waar we de komende periode mee aan de slag gaan.

8.3 Rol raad en college B&W

De gemeenteraad stelt de omgevingsvisie vast. Hiermee geeft de raad de grote lijnen aan voor de toekomstige ontwikkelingen.

De juridische vertaling van de omgevingsvisie komt aan bod in het omgevingsplan. Dat is de vervanger van de bestemmingsplannen. De raad stelt het omgevingsplan vast. Het college van B&W weegt af en neemt besluiten rondom omgevingsvergunningen omdat het daarbij gaat om de 'dagelijkse uitvoering'. Dat staat zo in de omgevingsvisie en het Omgevingsplan.

Wanneer een idee niet in het omgevingsplan past, maakt het college van B&W een keuze. Daarbij gebruiken ze de omgevingsvisie en de programma's als afweging. Als er grote verschillen zijn met het omgevingsplan waaraan het college wil meewerken, kan de raad een bindend advies geven.

Door de nieuwe structuur van de Omgevingswet kunnen de raad en het college van B&W anders gaan samenwerken. Het hóeft niet te veranderen. Het kan wél helpen om de taken beter te verdelen. De omgevingswet is dé aanleiding om hierover met elkaar het gesprek aan te gaan.

8.4 Omgevingsvisie actueel houden

Bij nieuwe (beleids)opgaven gaan we uit van de omgevingsvisie. Als hierbij nieuwe inzichten ontstaan, bekijken we of we de omgevingsvisie moeten aanpassen. Het bijwerken van de Omgevingsvisie naar de actualiteit kan het gevolg zijn van:

- nieuwe inzichten in uitwerkingstrajecten rondom thema's en gebieden;
- nieuwe opgaven die nog niet in de Omgevingsvisie staan;
- het niet meer aansluiten op opgaven in de samenleving en de beoogde strategie daarbij.

De raad buigt zich over 2 á 3 jaar over het evalueren en herijken van deze omgevingsvisie.

Er kan dus sprake zijn van een kleine aanpassing als gevolg van nieuw inzicht. Het kan ook gaan om een ingrijpendere aanpassing. Dat gebeurt als blijkt dat de omgevingsvisie niet meer actueel is. We houden dat geregeld in de gaten. Bij de aanpassing van de omgevingsvisie laten we altijd zien hoe we de participatieprocedure hebben ingepast. Hoe we inwoners en betrokken partijen laten meedenken en meebeslissen bij een eventuele aanpassing is afhankelijk van hoe ingrijpend de aanpassing is. Bij een ingrijpende aanpassing gaan we het gesprek aan.

8.5 Vervolg

Naast het zorgen voor een actuele visie gaan we ook aan de slag met de nadere uitwerking van de omgevingsvisie. Dit doen we onder meer aan de hand van de acties die we al vastgesteld hebben in het Strategisch kompas. Deze omgevingsvisie is opgesteld in lijn met de reeds vastgestelde acties. Aanvullend op deze acties gaan we voor de fysieke leefomgeving aan de slag met twee specifieke acties:

- Een verkenning vanuit verschillende ruimtevragers (wonen, werken, recreatie en energie) voor hoe we omgaan met de toekomstige ruimteverdeling in onze gemeente vanaf 2030.
- Een visie op ons buitengebied.

8.6 Wel of geen Plan-m.e.r.-procedure?

Het gebeurt dat een plan (zoals een omgevingsvisie) kaderstellend is voor toekomstige m.e.r.-plichtige activiteiten. Dan is er een plan-m.e.r. nodig. Met de komst van de omgevingswet verandert hierin weinig vergeleken met de huidige Wet ruimtelijke ordening. Een plan-m.e.r. is, net als nu, verplicht als het plan/de visie kaderstellend is voor m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten. Of als we een passende beoordeling moeten maken op grond van de Wet natuurbescherming.

De omgevingsvisie Wijchen bevat geen nieuwe (grote) ontwikkelingen. Daarom kiezen we ervoor om voor de omgevingsvisie zelf geen plan-m.e.r.-procedure te doorlopen. Nieuwe ontwikkelingen hebben we alleen agenderend opgenomen. Zoals het voornemen om op te zoek gaan naar nieuwe woningbouwlocaties voor na 2030.

8.7 Bestaand gemeentelijk beleid

Op basis van artikel 4.9 lid 3 Invoeringswet omgevingswet blijven de hoofdzaken van het milieubeleidsplan als bedoeld in artikel 4.16 van de Wet milieubeheer, het verkeers- en vervoersplan als bedoeld in artikel 9 van de Planwet verkeer en vervoer en de structuurvisie als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening, gelden totdat een gemeentelijke omgevingsvisie van kracht wordt. Bij het opstellen van de omgevingsvisie hebben we bepaald welke onderdelen uit deze drie documenten hoofdzaken zijn, strategisch zijn en we dus opnemen in deze omgevingsvisie. Omdat deze beleidsstukken naast de strategische aspecten ook tactische en operationele aspecten bevatten, is het van belang dat deze beleidsstukken ook na vaststelling van de omgevingsvisie van kracht blijven. Daarom kiezen we er in Wijchen voor om de volgende beleidsstukken te behouden:

- Beleidsplannen
  - Milieubeleidsplan 2018-2021 (is verlengd in afwachting op moment dat herijking noodzakelijk maakt)
  - Beleidsplan water en riolering
- Strategische plannen
  - Strategische waternota Wijchen
  - Regionale Energiestrategie Regio Arnhem-Nijmegen
  - Lokale Energiestrategie (2023)
- Niet strategisch beleid
  - EV-visie (2016)
  - Kadernota geluid (2008) incl. notitie hogere waarden
  - Nota bodembeheer regionaal (2012)
  - Afvalbeleidsplan 2014-2017

8.8 Toepassing milieubeginselen

Bij het uitwerken van de omgevingsvisie nemen we het milieu mee. Dat gebeurt vanaf het begin. We hebben hierbij aandacht voor de milieubeginselen zoals die in de omgevingswet (artikel 3.3.) staan. Dat zijn de beginselen van:

- voorzorg;
- preventief handelen;
- bestrijding aan de bron;
- de vervuiler betaalt.

Daarnaast kijken we als gemeente Wijchen ook naar de volgende beginselen bij de uitwerking van de omgevingsvisie:

- bodem (ondergrond) en water sturend
- milieu mede ordenend
- geen afwenteling in ruimte en tijd

Milieu weegt niet altijd het zwaarst. We maken steeds een afweging met andere zaken. Zoals de maatschappelijke behoefte en de noodzaak van bepaalde ontwikkelingen. Wat betreft milieu-ambities per deelgebied sluiten we aan bij de gebiedsgerichte milieubeleidsnota.

8.9 Kostenverhaal

Met deze omgevingsvisie zetten we de stip op de horizon en schetsen we het publiekrechtelijk kader. Daarbinnen kunnen zich ruimtelijke ontwikkelingen voordoen. Gemeenten zijn onder de Omgevingswet verplicht om de kosten die ze maken te verhalen op initiatiefnemers van ruimtelijke ontwikkelingen. Het kostenverhaal verzekeren wij in Wijchen bij voorkeur privaatrechtelijk met een anterieure overeenkomst. Het kostenverhaal moet voldoen aan de wettelijke kaders en is redelijk en billijk. Als het niet mogelijk is om met een anterieure overeenkomst tot overeenstemming te komen over onder andere het kostenverhaal, dan dient de gemeente het kostenverhaal publiekrechtelijk te verankeren. Het publiekrechtelijk kostenverhaal is onder de omgevingswet geïntegreerd in het omgevingsplan, het projectbesluit of de omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA). Onder kostenverhaal vallen binnen de Omgevingswet ook de vrijwillige en afdwingbare financiële bijdragen. De gemeente Wijchen heeft in de Structuurvisie Wijchen 2009 een hoofdstuk (hoofdstuk 15) opgenomen over het kostenverhaal (grondexploitatie). In dit hoofdstuk wordt een koppeling gemaakt tussen bovenwijkse voorzieningen en concrete projecten. Na vaststelling van de voorliggende omgevingsvisie onderzoekt de gemeente Wijchen of ten aanzien van het kostenverhaal aanvullende beleid wenselijk is. Wanneer dit het geval is, zou dit kunnen landen in een omgevingsprogramma. Omdat we het belangrijk vinden het kostenverhaal in tussenliggende periode goed te borgen, handhaven we met de vaststelling van voorliggende omgevingsvisie hoofdstuk 15[67] van de Structuurvisie Wijchen 2009. Hiermee blijft het kostenverhaal goed geborgd, maar geeft dit ons ook de ruimte om dit te actualiseren als we daar aanleiding voor zien.

Woonfonds voor bestaande wijken

In aanvulling op bovenstaand heeft op 30 november 2023 de gemeenteraad van Wijchen[68] besloten een fonds (bestemmingsreserve) op te richten voor investeringen in woonopgaven van bestaande wijken en kernen. Aan de ontwikkelende partij wordt gevraagd €10.000 per bouwkavel bij te dragen ten behoeve van het fonds. Deze bijdrage heeft uitsluitend betrekking op vrije sector bouwkavels en wordt vooralsnog alleen toegepast op Wijchen-West

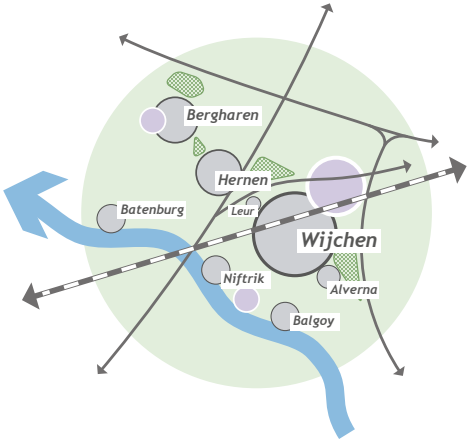
[67] https://www.gisnet.nl/Ruimtelijkeplannen/Wijchen/RO-Online/2008/NL.IMRO.0296.SVwijchen2009-DF01/b_NL.IMRO.0296.SVwijchen2009-DF01.pdf
[68] https://wijchen.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Index/083cb4db-3654-4e49-b8ee-fea82cde826f#5651785d-fc17-4605-a968-9df2fa308968

en Huurlingsedam voor woningbouw. Het College van B&W werkt het ‘Woonfonds voor bestaande wijken’ verder uit, waarbij het fonds mogelijk kan landen een omgevingsprogramma.

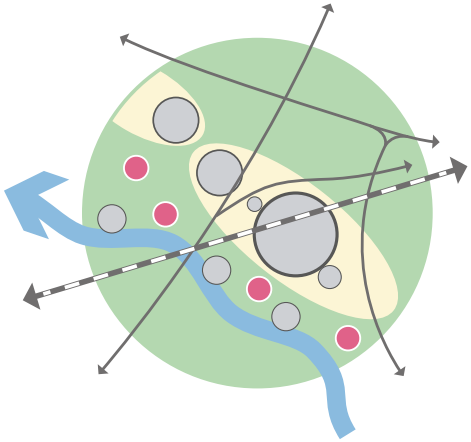
9. Bijlage I – Globale ruimtelijke analyse

Gemeente Wijchen

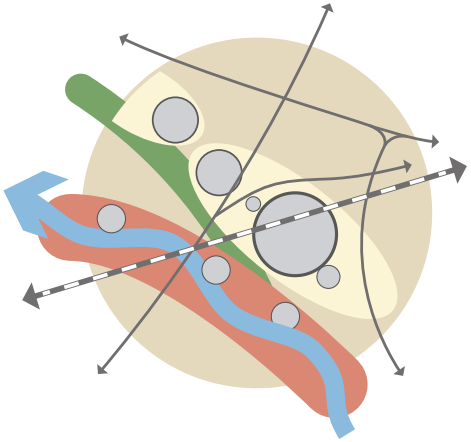
Topografie

Drie kernen gelegen aan de Maas en vijf kernen gelegen in de rivierbedding

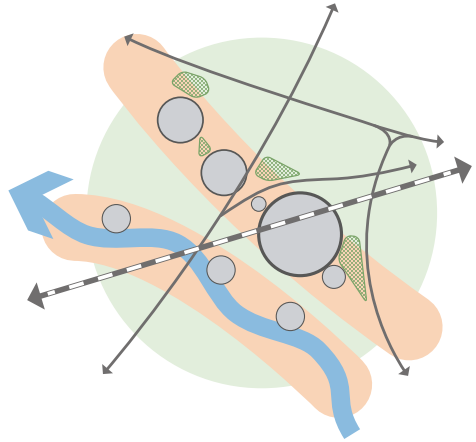
Bodemsoorten

Kernen op het zand, overwegend klei met verspreid terpen

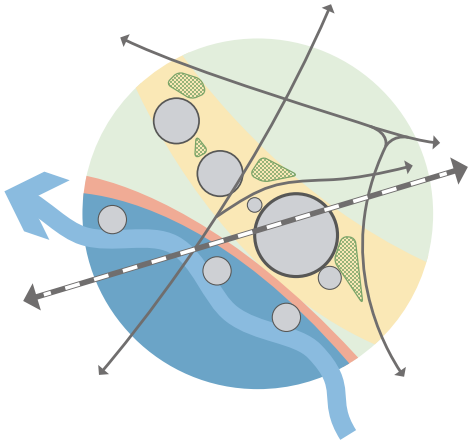
Geomorfologie

Zand op klei (Wijchen, Leur, Alverna, Hernen & Bergharen) en zandige klei (Batenburg, Niftrik en Balgoy) rond de kernen. Omringd door zware klei.

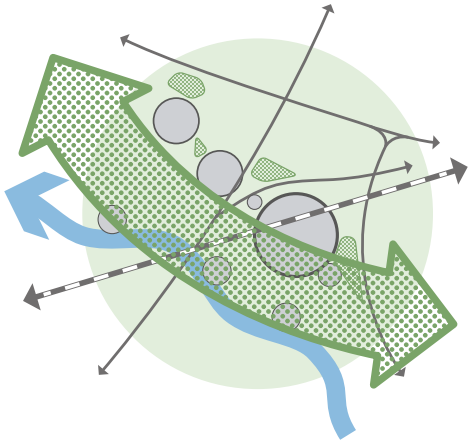
Hoogte

Relatief vlak gebied met rond de Maas en de kernen een enigszins verhoogde rug.

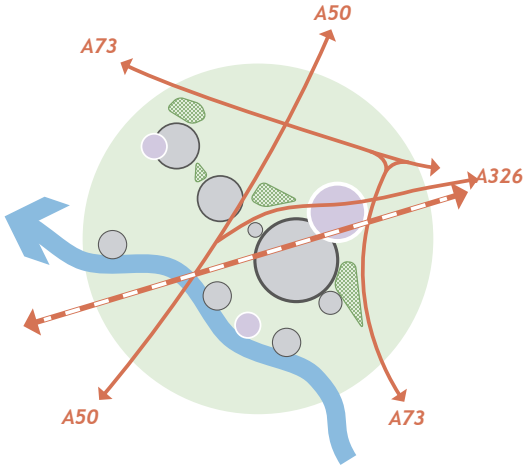
Landschapstypen

Vanaf de Maas een landschapsopbouw met uiterwaarden, oeverwallen en kommen. Rond Wijchen, Leur, Alverna, Hernen en Bergharen oude Oeverwallen en Rivierduinen.

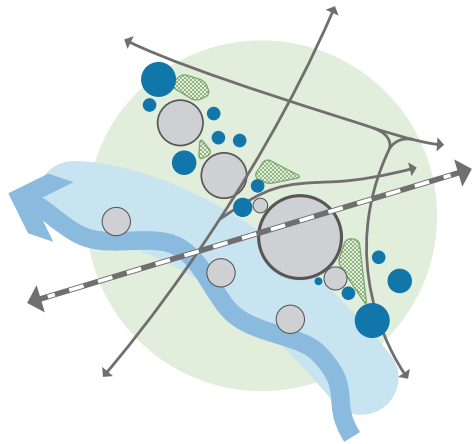
Natuur

Ecologische verbindingszone van noordwesten naar zuidoosten door de gemeente.

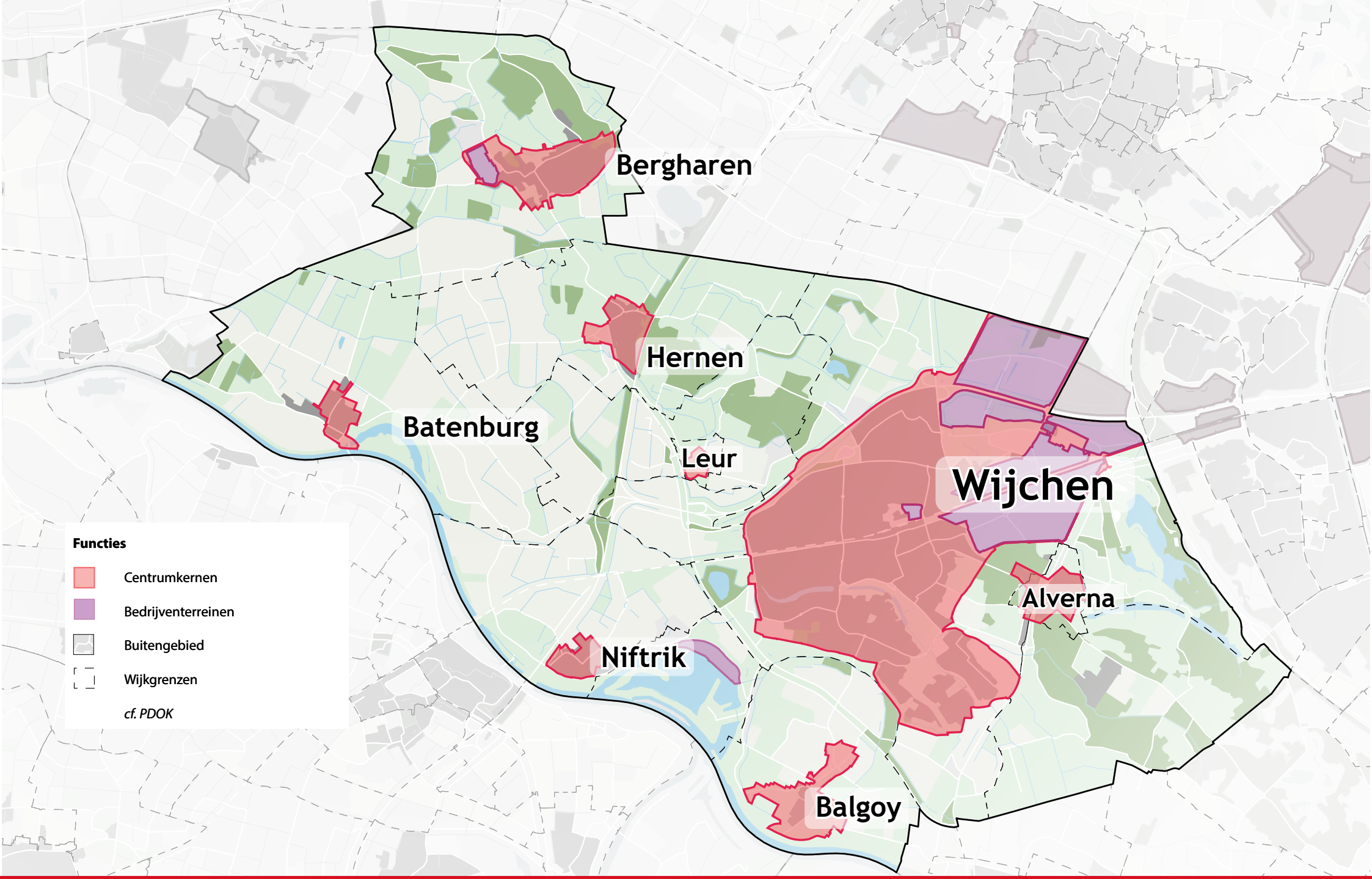
Infrastructuur

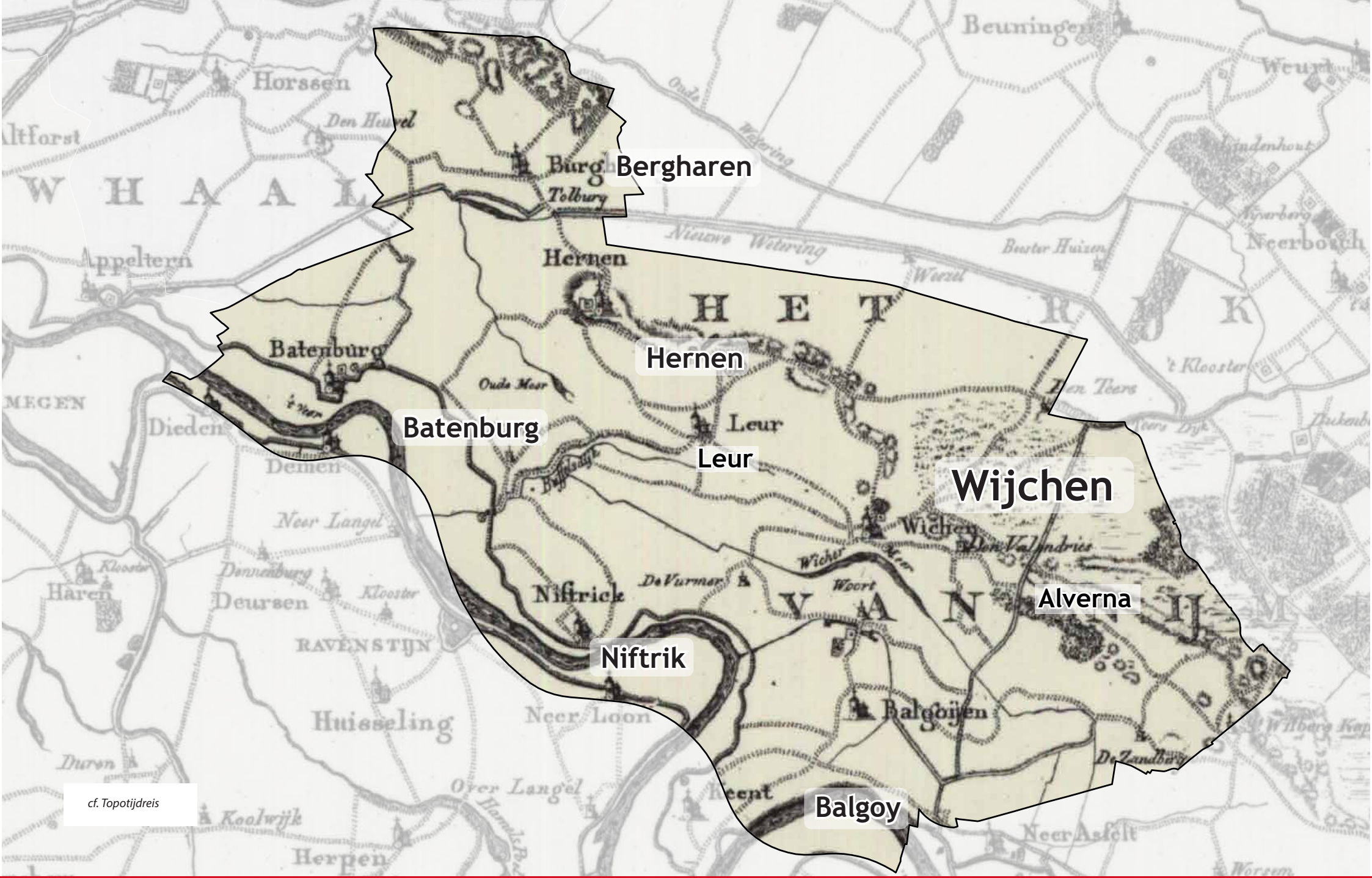
Snelwegen en knooppunten in meerdere richtingen. Treinverbinding Den-Bosch-Nijmegen met station in Wijchen

Kwel en grondwater

Kwel komt uitgebreid voor in de zone rondom de Maas. Verspreid door de gemeente komt een hoge grondwaterstand voor.

Bergharen
Hernen
Batenburg
Leur
Wijchen
Alverna
Niftrik
Balgoy
Functies
Centrumkernen
Bedrijventerreinen
Buitengebied
Wijkgrenzen
cf. PDOK

Gebiedskaart 1830
Gebiedsanalyse - Omgevingsvisie Wijchen

Gemeente Wijchen / BRO

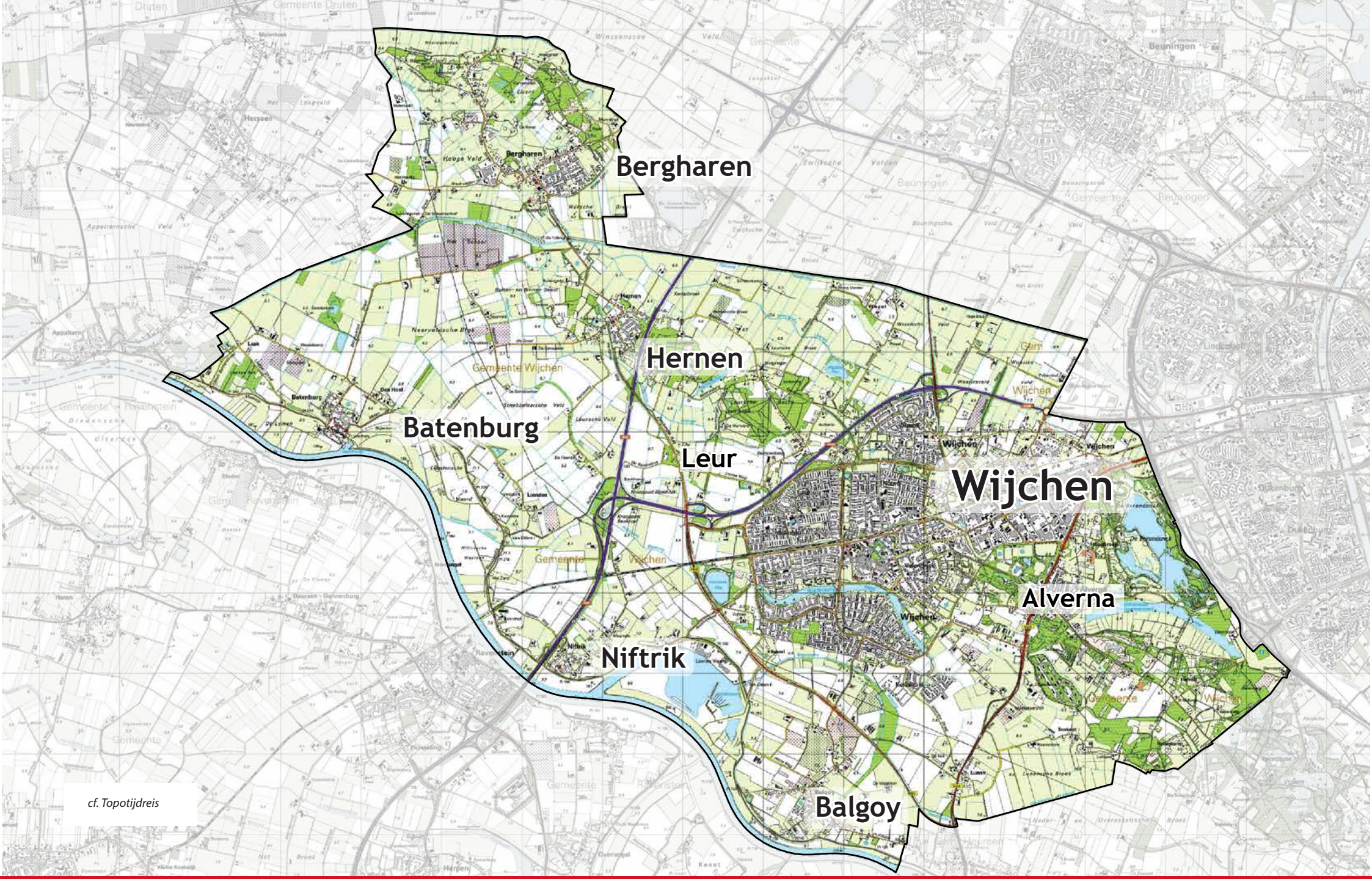
Gebiedskaart 1900
Gebiedsanalyse - Omgevingsvisie Wijchen

Gemeente Wijchen / BRO

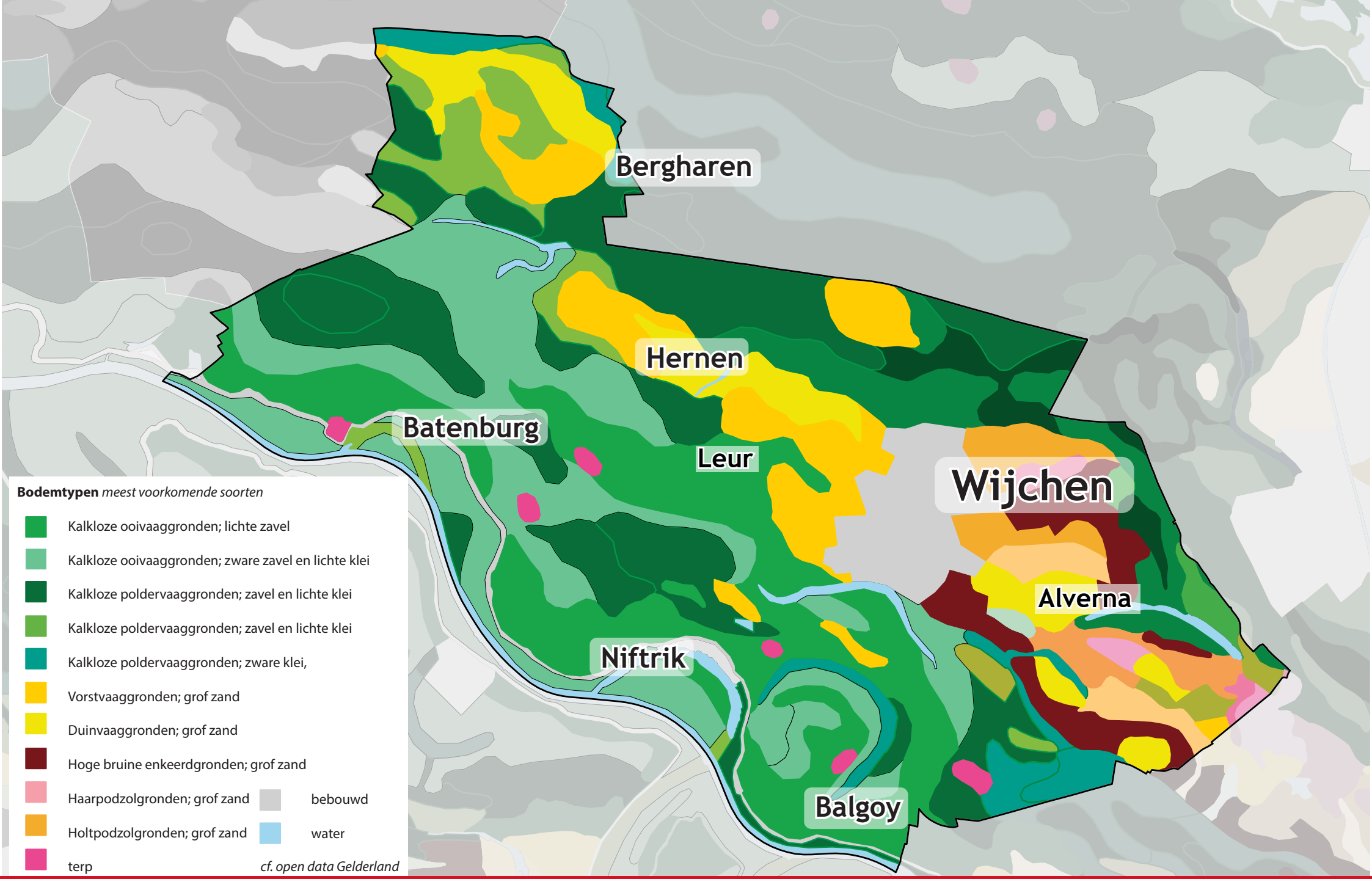
Gebiedskaart 1950
Gebiedsanalyse - Omgevingsvisie Wijchen

Gemeente Wijchen / BRO

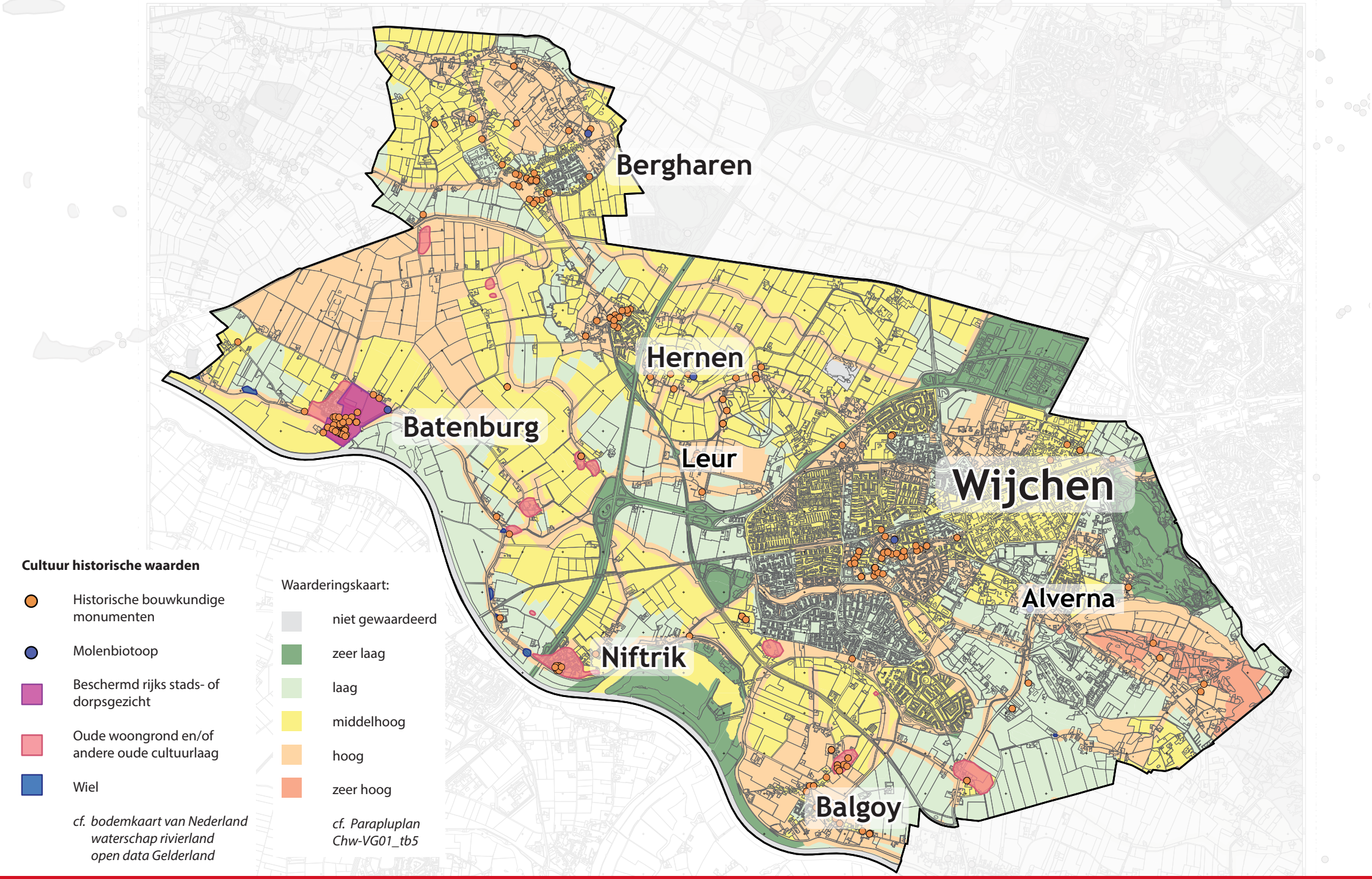
Gebiedskaart 2000
Gebiedsanalyse - Omgevingsvisie Wijchen

Gemeente Wijchen / BRO

Bodemtypen
Gebiedsanalyse - Omgevingsvisie Wijchen

Gemeente Wijchen / BRO

Cultuur historische waarden

- Historische bouwkundige monumenten
- Molenbiotoop
- Beschermd rijks stads- of dorpsgezicht
- Oude woongrond en/of andere oude cultuurlaag
- Wiel

cf. bodemkaart van Nederland waterschap rivierland open data Gelderland

Waarderingskaart:

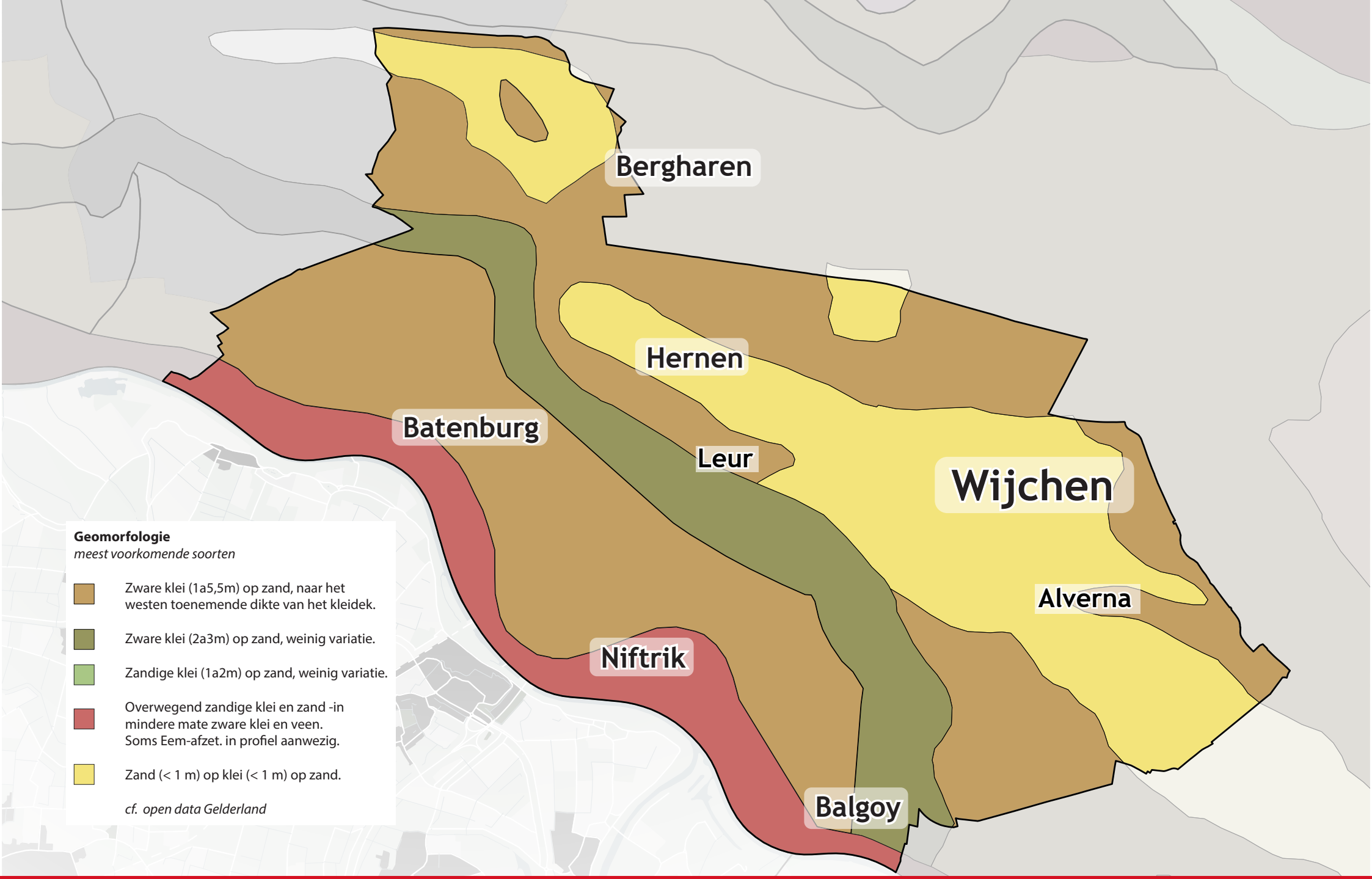
- niet gewaardeerd
- zeer laag
- laag
- middelhoog
- hoog
- zeer hoog

cf. Parapluplan Chw-VG01_tb5

Cultuur historische waardenkaart

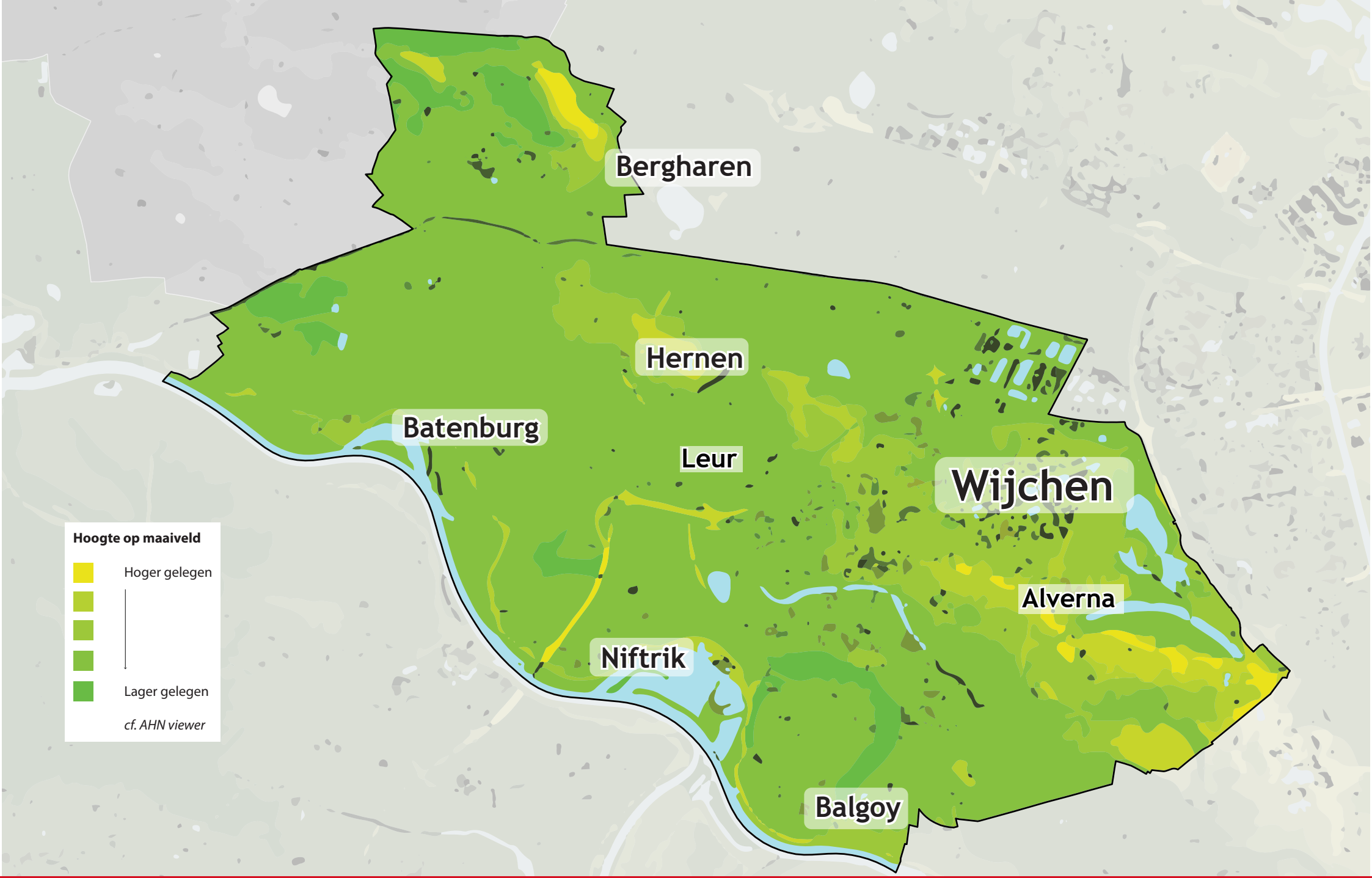
Gebiedsanalyse - Omgevingsvisie Wijchen

Gemeente Wijchen / BRO

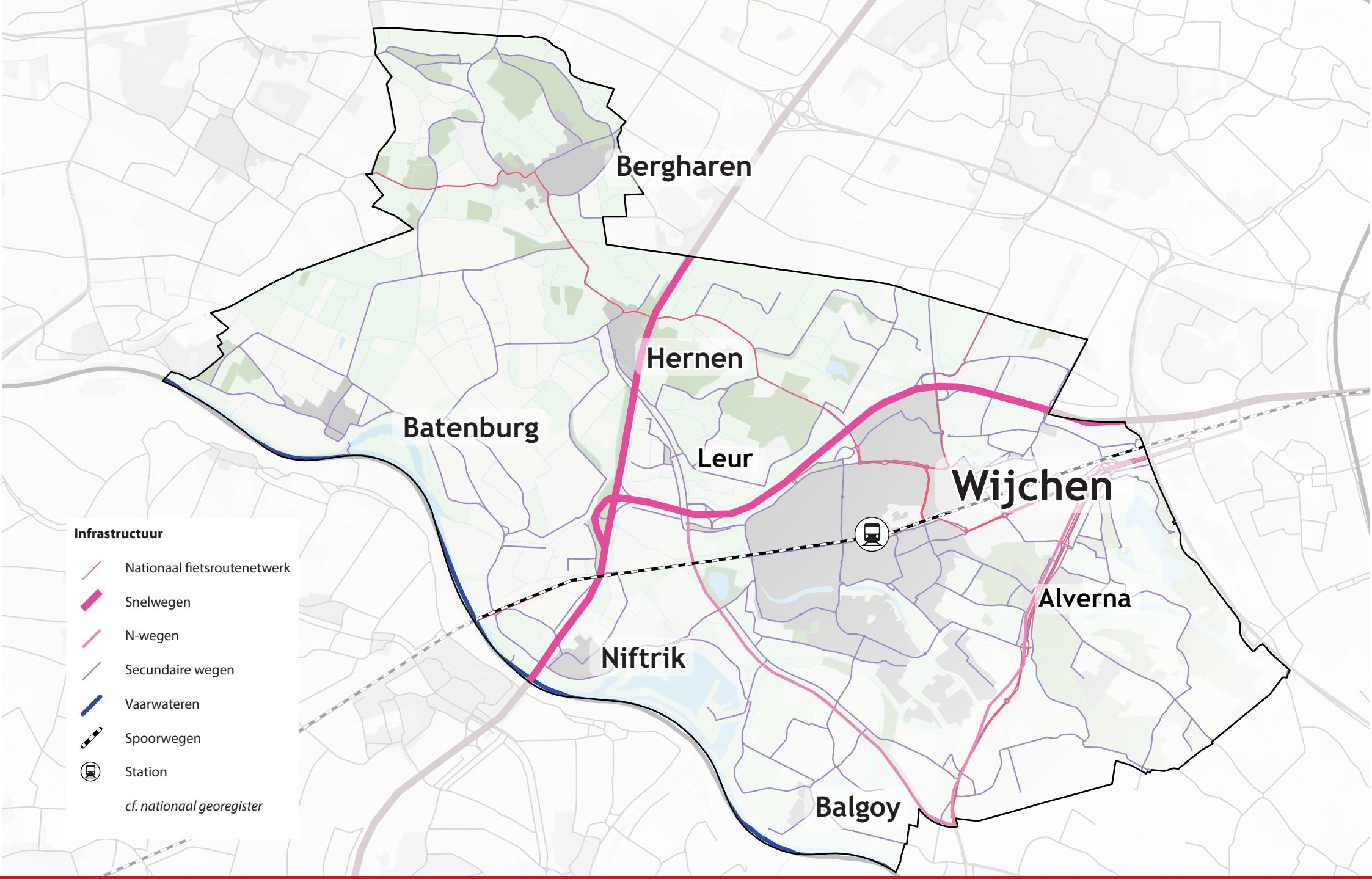
Geomorfologie
Gebiedsanalyse - Omgevingsvisie Wijchen

Gemeente Wijchen / BRO

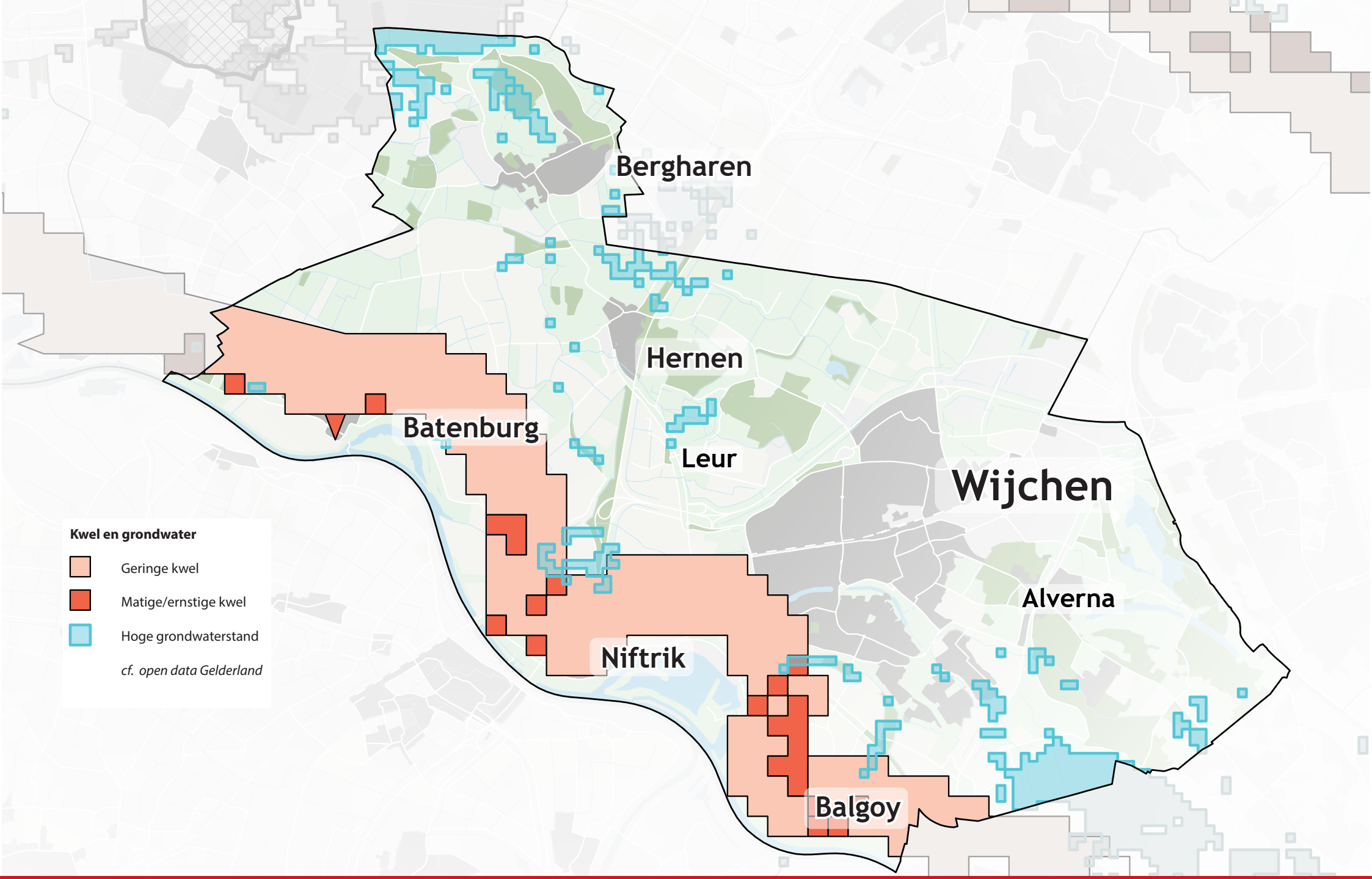
Hoogtekaart
Gebiedsanalyse - Omgevingsvisie Wijchen

Gemeente Wijchen / BRO

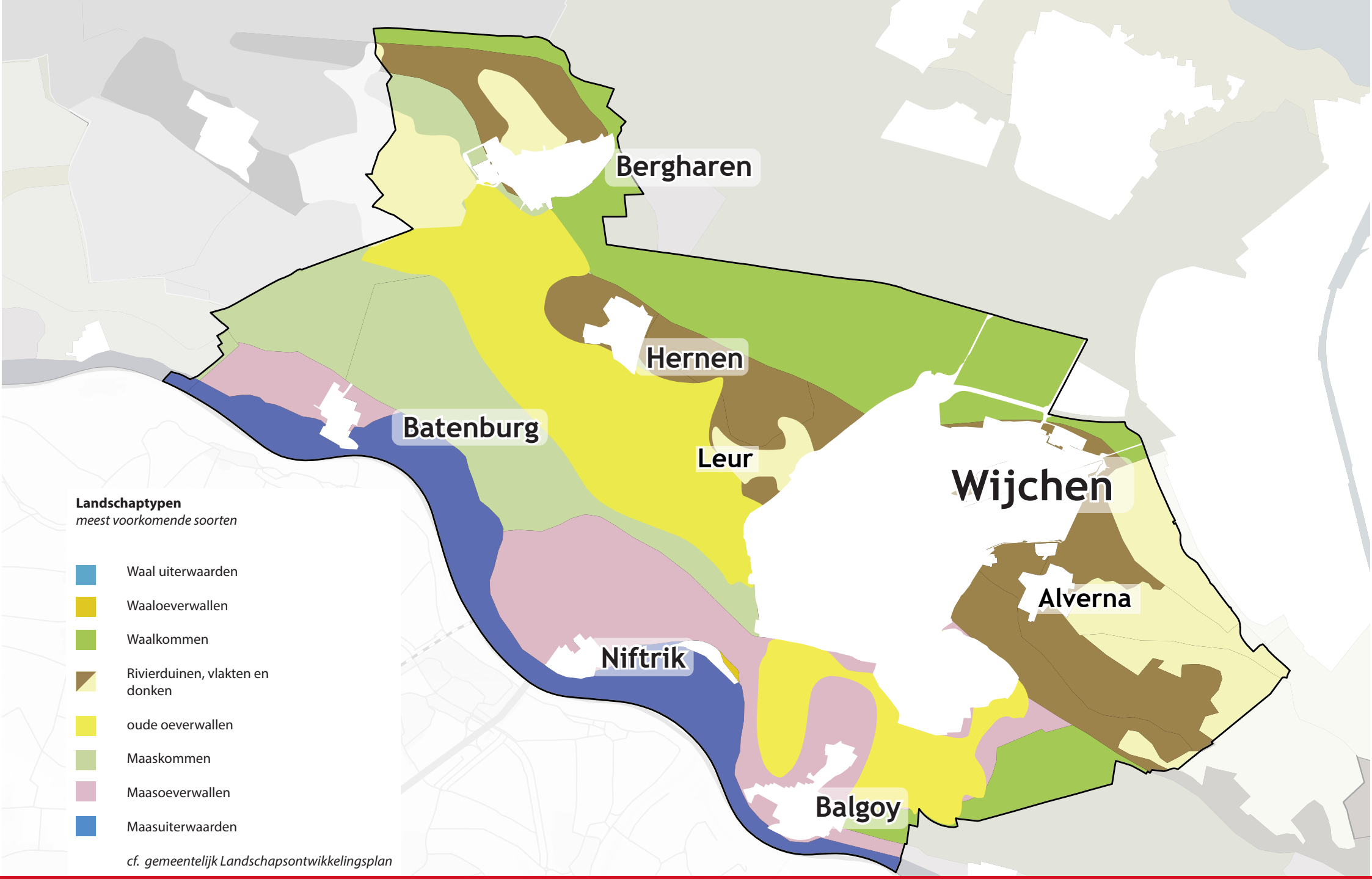
Infrastructuur
Gebiedsanalyse - Omgevingsvisie Wijchen

Gemeente Wijchen / BRO

Kwel en grondwater
Gebiedsanalyse - Omgevingsvisie Wijchen

Gemeente Wijchen / BRO

Landschaptypen
Gebiedsanalyse - Omgevingsvisie Wijchen

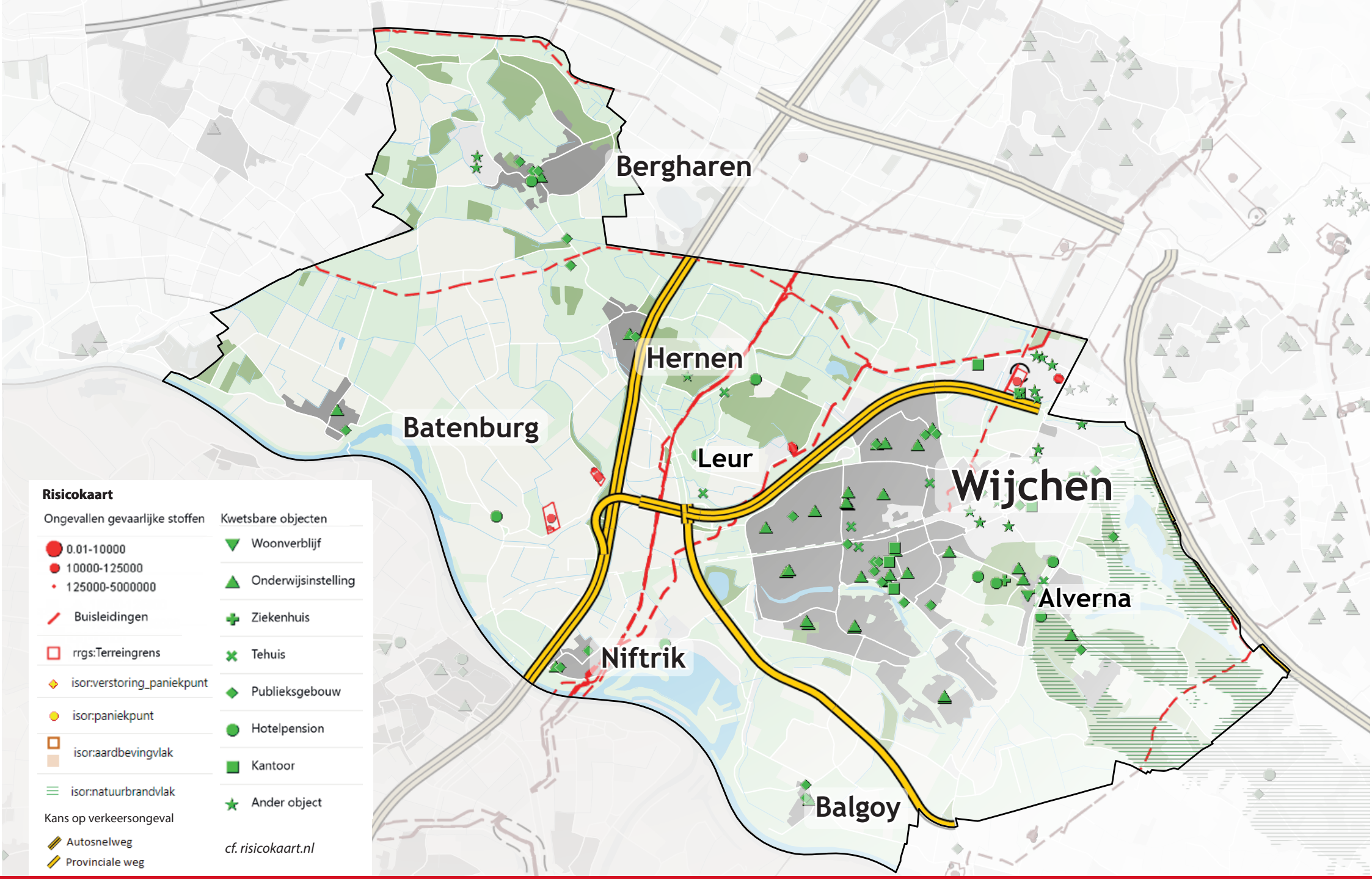
Gemeente Wijchen / BRO

cf. landelijke voorziening beeldmateriaal

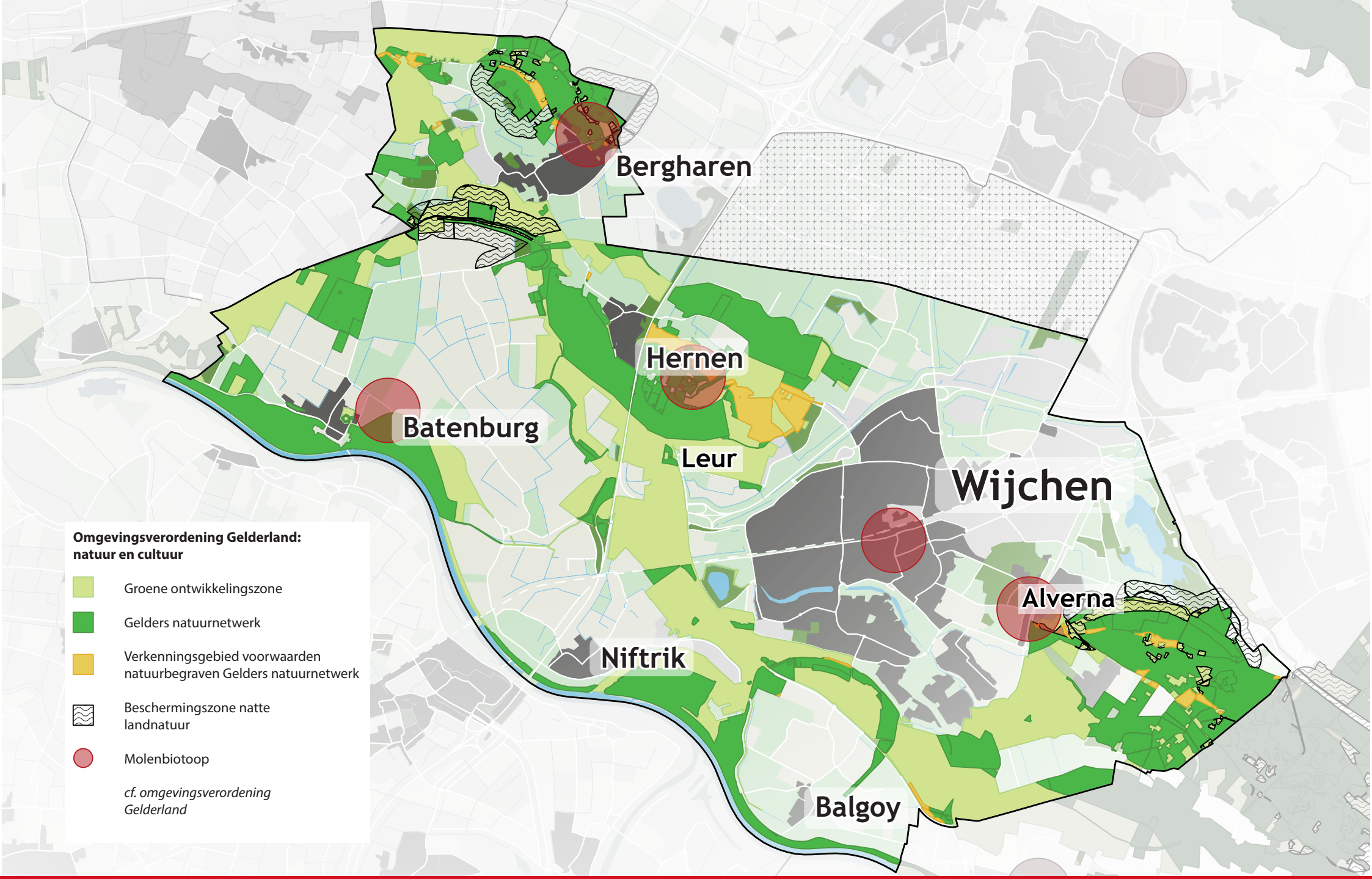
Luchtfoto
Gebiedsanalyse - Omgevingsvisie Wijchen

Gemeente Wijchen / BRO

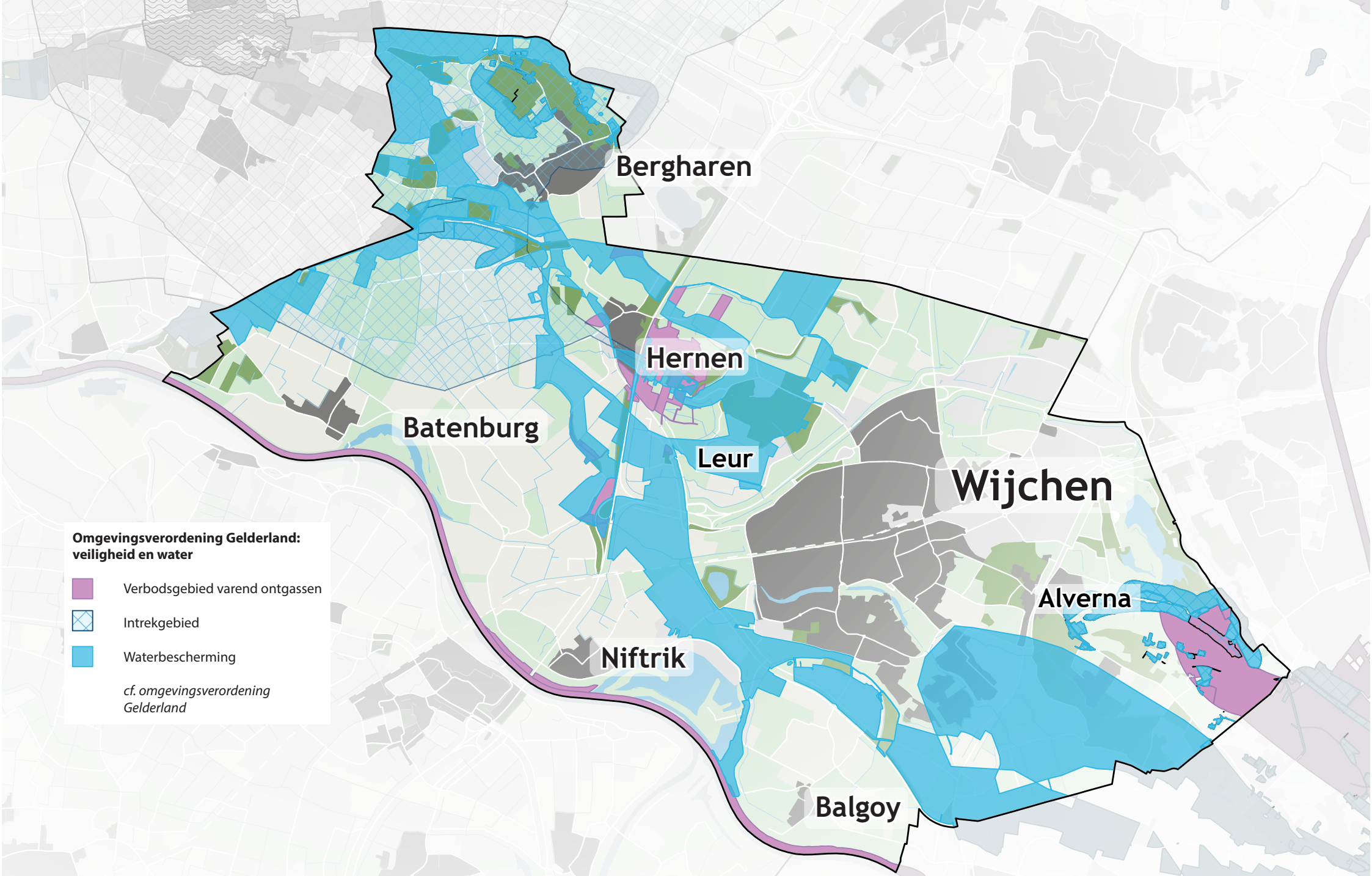
Risicokaart
Gebiedsanalyse - Omgevingsvisie Wijchen

Gemeente Wijchen / BRO

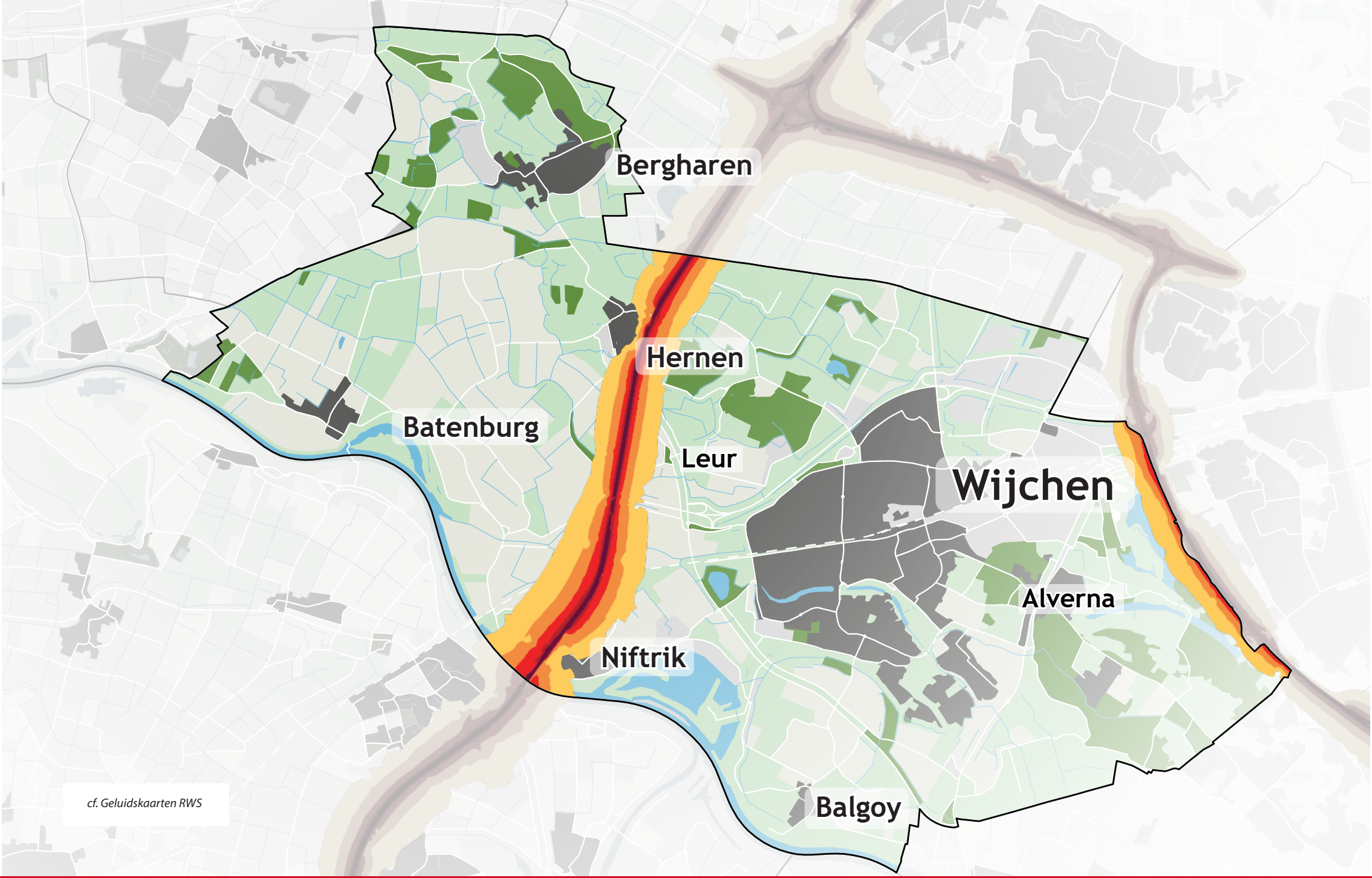
Omgevingsverordening Gelderland
Gebiedsanalyse - Omgevingsvisie Wijchen

Gemeente Wijchen / BRO

Omgevingsverordening Gelderland
Gebiedsanalyse - Omgevingsvisie Wijchen

Gemeente Wijchen / BRO

Geluidskaart
Gebiedsanalyse - Omgevingsvisie Wijchen

Gemeente Wijchen / BRO

Zienswijzenota
Omgevingsvisie gemeente Wijchen

I. INLEIDING
Deze nota bevat de volgende onderdelen:
- een weergave van de gevolgde procedure;
- een samenvatting van de reacties (‘zienswijzen’) op de ontwerp Omgevingsvisie en het besluit over de zienswijzen;
- een beschrijving van de gevolgen van ons besluit voor de inhoud van de Omgevingsvisie;

Deze nota behoort bij het voorstel van burgemeester en wethouders aan ons, en bij het besluit over de vaststelling van de Omgevingsvisie. Volgens de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) die sinds 28 mei 2018 van toepassing is mogen wij NAW-gegevens (naam, adres en woonplaats) en enkele andere persoonsgegevens niet digitaal aanbieden. Een uitzondering geldt voor gegevens van:
- Ondernemingen die behoren tot een rechtspersoon (zoals een B.V. of een v.o.f.)
- Personen die beroepsmatig betrokken zijn bij de procedure, bijvoorbeeld advocaten en gemachtigden

Als het voor de uitoefening van een publieke taak moet, mogen wij persoonsgegevens wel digitaal aanbieden. Wij bieden deze nota digitaal aan. Daarom noemen wij geen NAW-gegevens, behalve waar de wet dat toelaat.

II. PROCEDURE
De concept Omgevingsvisie heeft op grond van artikel 16.23 Omgevingswet met ingang van 15 februari 2024 voor een periode van zes weken ter inzage gelegen. Gedurende deze periode van terinzagelegging zijn er 8 zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn gedeeltelijk binnen de gestelde termijn ontvangen. Enkele zienswijze waren een dag te laat binnen. De gemeente Wijchen heeft besloten ze allemaal ontvankelijk te verklaren.

Uit een juridische check op de procedure, in verband met de inwerkingtreding van de omgevingswet, is gekomen dat een tweede periode van ter inzage legging nodig was. De ontwerp-omgevingsvisie heeft daarom opnieuw ter inzage gelegen van 3 juni 2024 tot en met 15 juli 2024. In indieners van zienswijze bij de eerdere ter inzage legging hebben hierover een bericht gehad. Tijdens de tweede ter inzage legging is één zienswijze binnengekomen. Deze zienswijze is binnen de gestelde termijn binnengekomen en meegenomen in deze nota.

De ingediende zienswijzen worden in deze nota samengevat en van een reactie voorzien. De samenvatting van de zienswijzen kan inhouden dat niet ieder aspect los en expliciet in de samenvatting wordt benoemd. Een integrale beoordeling van alle aspecten die benoemd zijn heeft plaatsgevonden. Tot slot is nog aangegeven, welke gevolgen de beantwoording van deze zienswijze voor vaststelling van het bestemmingsplan heeft.

Als een indiener van een (ontvankelijke) zienswijze gelijk heeft, verklaren wij de zienswijze gegrond. Als de indiener geen gelijk heeft, verklaren wij de zienswijze ongegrond. Een zienswijze kunnen wij gedeeltelijk gegrond en gedeeltelijk ongegrond verklaren.

III. BEOORDELING ZIENSWIJZEN

Join zknr	**Schrijver**	**Bezwaarpunten / opmerkingen / belangrijke punten**	**Reactie van het College van B&W Wijchen**
Zienwijze 1233371	Cumela	Wij verzoeken u om het bestaansrecht van cumelabedrijven in het buitengebied te erkennen en dit expliciet te benoemen in de omgevingsvisie.	In onze omgevingsvisie richten wij op de totale economie van Wijchen. Het expliciet noemen van de cumelabedrijven en de voorgestelde wijzgingen passen niet bij de opzet en detailniveau van deze omgevingsvisie. Uw verzoeken worden voor kennisgeving aangenomen.
		Wij verzoeken u om bij de aanleg of verandering van alle ontsluitingswegen rekening te houden met het materieel van cumelabedrijven.	
		Wij verzoeken u om bij de bedrijfslocaties van cumelabedrijven voldoende (buiten)opslagmogelijkheden toe te staan en dit expliciet te benoemen in de omgevingsvisie.	
		Verzocht wordt deze zienswijze gegrond te verklaren en conform de beleidslijn van de Omgevingswet, waarbij de gedachte gericht is op 'Ja, mits…….', de ontwerp omgevingsvisie gemeente Wijchen op grond van de genoemde aspecten gewijzigd vast te stellen i.c. de genoemde aspecten in deze visie c.q. het op te stellen omgevingsplan te betrekken. Verzocht wordt om samen met ons als belangrijke sector in het buitengebied te kijken naar reële mogelijkheden om het buitengebied / grondgebied van de gemeente Wijchen veiliger, mooier en beter te maken. Wij verzoeken u derhalve om met inachtneming van onderhavige zienswijze deze belangen en gevolgen te heroverwegen.	
235581	Natuur Wijchen	Natuur en Biodiversiteit als apart Speerpunt te benoemen in de Omgevingsvisie.	Het College van B&W kiest er niet voor om een extra speerpunt toe te voegen aan de omgevingsvisie. Deze opgevingsvisie is opgesteld volgens de structuur van het in 2022

			door de gemeenteraad vastgestelde Strategisch Kompas.
		Praktijkproef Afwegingskader Omgevingsvisie VNG VNG adviseert ook nadrukkelijk de afwegingsstappen en inhoudsvereisten die voor M.E.R. gebruikt worden toe te passen bij de ontwikkeling van een Omgevingsvisie. Beide aanpakken zien wij niet terug in deze Omgevingsvisie. Een verdere ontwikkeling van de Visie lijkt dan ook noodzakelijk.	Met het vaststellen van deze Omgevingsvisie heeft de gemeente Wijchen straks een Omgevingsvisie waar verdere doorontwikkeling op mogelijk is. Uitgangspunt is zelfs dat de Omgevingsvisie op basis van nieuwe ontwikkelingen en inzichten geactualiseerd wordt. Verdere verdieping is daarbij het uitgangspunt.
		De trots van Wijchen: Tekstuele aanpassing. Een uniek landschap vol afwisseling en dynamiek, waar van alles te beleven is. Deze waardevolle natuur- en buitengebieden willen we behouden en mogelijk uitbreiden, waarbij benutten en beleven ondergeschikt zijn aan behoud en ontwikkeling.	**Het College van B&W doet de volgende tekstuele aanpassing:** Een uniek landschap vol afwisseling en dynamiek, waar van alles te beleven is. Deze waardevolle natuur- en buitengebieden willen we behouden en mogelijk uitbreiden, waarbij benutten en beleven mogelijk is naast behoud en ontwikkeling.
		De Kracht van Wijchen: Toevoeging: Met natuurgebieden in een hersteld en biodivers landschap voor de natuur (intrinsieke waarde) zelf. Alle openbaar groen ecologisch is ingericht en beheerd, zowel binnen als buiten de bebouwde kommen.	**Het College van B&W doet de volgende tekstuele aanpassing:** Met natuurgebieden in een hersteld en biodivers landschap. Waar mogelijk wordt openbaar groen ecologisch is ingericht en

			beheerd, zowel binnen als buiten de bebouwde kommen.
		En een nieuw speerpunt "Behoud kwaliteit natuurgebieden en meer biodiversiteit". In 2035 is zichtbaar dat Wijchen heeft ingezet op het beschermen van bestaande natuurwaarden. De unieke natuurwaarden zijn minstens gelijk gebleven en er zijn maatregelen genomen voor herstel en ontwikkeling ervan. Wij maken werk van de groenblauwe dooradering en stellen daarvoor ambitieuze meetbare doelstellingen. Werken samen aan natuurherstel en landschapsontwikkeling, zowel aan de kwaliteit van natuurgebieden als voor het herstel van natuurwaarden daarbuiten. We hebben een klimaatbestendige natuur en een klimaatbestendig buitengebied, d.w.z. een natuur en buitengebied waar verhitting en verdroging tegengegaan worden.	Zoals hierboven benoemd kiest het College van B&W er niet voor om dit speerpunt over te nemen in deze Omgevingsvisie. Natuur en Biodiversiteit is een thema waar op dit moment veel ontwikkelingen op zijn waar ook de gemeente Wijchen haar positie over in moet gaan nemen. Bij de verdere integrale uitwerking van de speerpunten, bijvoorbeeld in omgevingsprogramma's nemen wij de tekstuele voorstellen van Natuur Wijchen mee als input.

235758	LBHG Bergharen	Deze omgevingsdialoog is onzorgvuldig en onvolledig voorbereid, is onvoldoende gemotiveerd en in strijd met gangbare opvattingen over wat een omgevingsvisie moet zijn. Wij vragen U dringend om de voorliggende omgevingsvisie NIET vast te stellen – temeer er wettelijk gezien op geen noodzaak is gezien de datum 1 januari 2027 – en deze aan te passen door: 1. De ervaringen van de praktijkproef Afwegingskader Omgevingsvisie, vanuit de perspectieven milieueffectrapportage en Global Goals van de VNG te gebruiken 2. Een kaderstellende omgevingsvisie te ontwikkelen en alle onderdelen integraal af te wegen door middel van een plan-m.e.r. procedure waarin de Global Goals ontwikkelingsdoelen onderdeel worden van het afwegingskader. 3. Opname van een afgewogen visie voor de ontwikkelingsrichting voor de kleinere kernen – met inbreng van de DOP/SOP's - m.b.t. allerlei samenhangende onderwerpen zoals buitengebied, bouwen, recreatie, water, verkeer, openbaar vervoer etc.	Onder de omgevingswet zijn gemeentes verplicht om bij een omgevingsvisie aan te geven hoe derden betrokken zijn. Het is aan de gemeente zelf om invulling te geven aan de wijze en reikwijdte van deze participatie. De gemeente Wijchen heeft er bij deze omgevingsvisie voor gekozen de participatie gelijk op te laten lopen met het participatietraject van het Strategisch Kompas. Hiervoor zijn gesprekken gevoerd op het 'toekomstbankje', hebben mensen de swipocratie ingevuld en zijn enquêtes afgenomen. De omgevingsvisie heeft ter inzage gelegen en de gemeente heeft tijdens de inzageperiode een inloopbijeenkomst georganiseerd. Hoe de gemeente Wijchen derden betrokken heeft bij het

			opstellen van de omgevingsvisie, is gemotiveerd in paragraaf 8.1 van de omgevingsvisie. Daarmee is voldaan aan artikel 10.7 van het Omgevingsbesluit. Daarnaast is in het najaar van 2024, na ter inzagelegging van de ontwerp-omgevingsvisie Wijchen, het participatie en co-creatiekader vastgesteld door de gemeenteraad. Een plan-m.e.r. is op basis van artikel 16.36 van de Omgevingswet verplicht als het plan/de visie kaderstellend is voor mer-(beoordelings)plichtige besluiten. Of als een passende beoordeling gemaakt moet worden op grond van artikel 16.53c van de Omgevingswet. De omgevingsvisie Wijchen bevat geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen die op grond van artikel 11.6 van het Omgevingsbesluit zijn aangewezen als mer-(beoordelings)plichtige projecten. De omgevingsvisie bevat dus geen kader voor dergelijke

			projecten. Nieuwe ontwikkelingen zijn alleen agenderend opgenomen. Daarom kiest de gemeente Wijchen ervoor om geen plan-m.e.r.- procedure te doorlopen voor de omgevingsvisie. Dit staat beschreven in paragraaf 8.6 van de omgevingsvisie.

235904	Dorpsraad Alverna (mede namens Leefbaarheidsgroepen Balgoij en Bergharen	Deze omgevingsdialoog is onzorgvuldig en onvolledig voorbereid, is onvoldoende gemotiveerd en in strijd met gangbare opvattingen over wat een omgevingsvisie moet zijn. Wij vragen U dringend om de voorliggende omgevingsvisie NIET vast te stellen – temeer er wettelijk gezien op geen noodzaak is gezien de datum 1 januari 2027 – en deze aan te passen door: 1. De ervaringen van de praktijkproef Afwegingskader Omgevingsvisie, vanuit de perspectieven milieueffectrapportage en Global Goals van de VNG te gebruiken 2. Een kaderstellende omgevingsvisie te ontwikkelen en alle onderdelen integraal af te wegen door middel van een plan-m.e.r. procedure waarin de Global Goals ontwikkelingsdoelen onderdeel worden van het afwegingskader. 3. Opname van een afgewogen visie voor de ontwikkelingsrichting voor de kleinere kernen – met inbreng van de DOP/SOP's - m.b.t. allerlei samenhangende onderwerpen zoals buitengebied, bouwen, recreatie, water, verkeer, openbaar vervoer etc.	Zie de reactie bij Zienswijze LBHG Bergharen

236427	Stg. Vrienden van de Vennen	1. Wij herkennen in belangrijke mate de visie en de standpunten die Natuur Wijchen in hun zienswijze heeft geformuleerd. Speciaal waar het gaat om uitspraken die betrekking hebben op het gebied van de Hatertse en Overasseltse Vennen onderschrijven wij de zienswijze van Natuur Wijchen.	Op basis van de Omgevingsvisie gaan we aan de slag met de integrale uitwerking van de speerpunten. Hierbij wordt ook de afweging gemaakt of er een beleid gemaakt wordt voor natuur of dat dit op een andere manier geborgd wordt. Bijvoorbeeld in één van de omgevingsprogramma's. De teksten van Natuur Wijchen zouden hier in ieder geval een waardevolle input voor bieden. Met de wijzigingen van Natuur Wijchen willen we dit borgen in de Omgevingsvisie. Op deze manier wordt biodiversiteit onderdeel van de integrale afweging binnen de gemeente Wijchen.
		2. Wij verzoeken u om een integraal beleid te ontwikkelen voor de natuur in de regio Wijchen en daarbij rekening te houden met een meer evenwichtige spreiding van activiteiten; primair over het gehele gebied van de gemeente Wijchen en daarnaast over het gezamenlijke grondgebied van Wijchen en de aanpalende gemeenten rond Wijchen. De Vrienden van de Vennen zijn bereid een bijdrage aan die ontwikkeling te geven.	
		3. We vragen u te bevorderen dat er substantieel meer aandacht aan biodiversiteit in de gemeente Wijchen besteed wordt. Door onze kennis van het Vennengebied kunnen we ook ten aanzien van dit aspect relevante informatie verstrekken.	
236763	Tennet	Deze [hoogspanningsinfrastructuur] ruimtelijke functie is niet doorvertaald op de verbeelding van de Omgevingsvisie (Bijlage I — Globale ruimtelijke anaiyse). Met name bij de relatief grootschalige hoogspanningsinfrastructuur kan het waardevol zijn het bestaande en eventuele toekomstige ruimtebeslag op te nemen. TenneT verzoekt toevoeging van deze functie op de verbeelding te overwegen, zodat een zorgvuldige belangenafweging kan worden gemaakt.	Het College van B&W neemt deze toevoeging mee in een verdere ruimtelijke verkenning voor de gemeente Wijchen waarin concreet naar alle ruimte vragers nu en in eventuele toekomstige ruimtebeslag wordt meegenomen. De in de zienswijze genoemde ruimtevragers zullen daar een onderdeel van zijn.

236997	Stichting Maasheggen Balgoij	Onderschrijft de visie van Natuur Wijchen.	Zie reactie bij Natuur Wijchen
237158	Indiener 1	Onderschrijft de visie van Natuur Wijchen.	Zie reactie bij Natuur Wijchen
237574	Das en Boom	Onderschrijft de visie van Natuur Wijchen.	Zie reactie bij Natuur Wijchen
253732	Indiener 2	Ontwerp-omgevingsvisie is een algemeen en breed verhaal waarin nergens op detailniveau of locatieniveau ingegaan wordt. Onduidelijk is of er naar aanleiding van de omgevingsvisie met daaraan gekoppeld het omgevingsplan iets in mijn omgeving veranderd is of gaat worden. Hoe kan ik zinnig reageren op deze ontwerp-omgevingsvisie als ik niet kan weten wat het voor ons persoonlijk in kan/gaat houden?	De kaders zoals beschreven in de ontwerp-omgevingsvisie zijn geldig voor de hele gemeente Wijchen. Dat betekent dus ook voor uw persoonlijke leefomgeving.
		Belangrijk onderdeel van uw identiteit, groen en natuur een groot goed, trots op de open landerijen, waardevolle natuur- en buitengebieden wilt u behouden en mogelijk uitbreiden, gevarieerde natuur, de bezienswaardigheden, het groene land altijd nabij. Allemaal uitspraken die u zelf in de ontwerp-omgevingsvisie benoemt en die de Trots van Wijchen zijn. Deze kernwaarden met minimaal behoud daarvan komen in uw ontwerp-omgevingsvisie bij het onderdeel windenergie niet ter sprake. Hoe wilt u deze op dat onderdeel nakomen?	Binnen een gemeente hebben we altijd te maken met een ruimte verdeling. Dit betekent dat we niet alle waarden binnen ieder deel van de gemeente volledig tot haar recht kunnen laten komen. Dit betekent ook dat we keuzes maken en de dingen waar we trots op zijn daarmee niet op iedere locatie kunnen realiseren of behouden. Soms hebben we ruimte ook nodig voor de maatschappelijke opgaven waar we mee te maken hebben.

		U stelt dat u aan de slag gaat met een visie voor het buitengebied Dat lijkt mij achterhaald omdat begin juli 2024 al over het grootste vraagstuk beslissingen zijn genomen. Bovenstaand geeft geen weergave meer van de werkelijke situatie. Daarnaast mis ik in bovenstaande het belangrijkste onderdeel nl. mens en dier met haar/hun leefomgeving. Graag zou ik dat aangevuld zien in deze tekst.	Een visie op het buitengebied is voor ons nog steeds van grote toegevoegde waarde. We willen graag integraal nadenken over de ruimtelijke vraagstukken die daar spelen. Waarbij uiteraard aandacht moet zijn voor mens en dier. De processen van het vaststellen van de visie Zon en Wind en de omgevingsvisie zijn gelijktijdig doorlopen. Een goede afstemming van deze twee documenten is dus van groot belang in de visie buitengebied.
		Wat moet ik mij hierbij voorstellen? '… samen met onze partnets met de voeten in de klei'. Ik mag aannemen ook ' samen met de inwoners/omwonende' met de voeten in de klei'. Zij wonen en werken dagelijks 'in die klei' en weten wat er speelt en wat belangrijk is voor die omgeving. Samen de koers bepaald? We worden weliswaar via de informatieavonden op de hoogte gebracht en kunnen daarin minimaal ons zegje doen, maar uiteindelijk wordt het ons, de inwoners van het buitengebied, toch linksom of rechtsom opgedrongen. Dan zie ik graag in deze omgevingsvisie omschreven dat wanneer er beslissingen genomen worden waarbij de kernwaarden van de Gemeente Wijchen willens en wetens niet nageleefd (kunnen?) worden, de Gemeente Wijchen bij de direct omwonende van grote ingrijpende plannen	Wij constateren dat deze reactie ingaat op het proces van de Visie op Zon en Wind.

		aan de keukentafel komt praten om te luisteren naar de persoonlijke kennis en verhalen en de impact die het heeft op de direct omwonende.	
		Ik mis in de ontwerp-omgevingsvisie de wijk-/gebiedsregisseur o.a. en m.n. voor het buitengebied.	Dat klopt. Dit is inderdaad geen onderdeel van de ontwerp-omgevingsvisie, maar van de participatie en co-creatiekader. Via dit kader besluit de gemeenteraad of de gemeente Wijchen gaat werken met wijk- / gebiedsregisseurs.
		Is er al een Actieplan Warmte gestart? Ik hoop dat er inmiddels al duidelijke stappen gezet zijn betreffende collectieve duurzame warmteoplossingen. Tot nu toe werden deze nl. in de besluitvorming rondom visie zon- en wind niet meegenomen. Helaas zie ik hier verder ook niets van terug in de ontwerp-omgevingsvisie. Ik zou graag zien dat u in de ontwerp-omgevingsvisie duidelijker omschrijft waar u in 2035 wilt staan betreffende alternatieven die minder belastend zijn voor mens en dier.	In maart 2023 is het warmteplan Wijchen vastgesteld, waarin we 8 actielijnen hebben beschreven waarop we de warmtetransitie vormgeven. Te vinden op onze webpagina: Duurzame warmte | Gemeente Wijchen. Als het gaat om een concrete omschrijving richting 2035 is deze bewust niet opgenomen, omdat nieuwe technologieen steeds sneller op ons af komen waardoor we open willen blijven staan voor alle mogelijkheden. Op dit moment onderzoeken we de haalbaarheid van collectieve oplossingen (warmtenet) voor een

			aantal buurten in Wijchen. Daarbij kijken we naar aquathermie uit het Wijchens Meer en naar restwarmte van de ARN.
		Stimuleren voelt aan als vrijblijvend en dat tot 2035? We onderzoeken welke normen? Mag dat ook tot 2035 duren? Wordt het niet tijd om het verplicht te stellen, in ieder geval voor bedrijven.	Dat klopt, wij kunnen niemand verplichten tot het leggen van zonnepanelen. Wanneer dit op landelijk niveau wordt gewijzigd, gaan wij hier als gemeente ook mee aan de slag.
		Dit staat alleen achter de zin van zonnepanelen. Ik mis deze aanvulling bij zonne- en windparken?	Bij windenergie heeft het College van B&W gekozen voor de formulering 'zorgvuldig afgewogen locatie'. De randvoorwaarden/criteria die daarbij horen zijn vastgesteld in de visie op wind- en zonne-energie.
		a- Ik mis de omschrijving 'met aandacht voor goede landbouwgronden' die wel in het strategisch kompas staat. b- Ik mis de aanvulling 'onder de voorwaarde dat dit op een goede manier in de omgeving past. c- ik mis de omschrijving van wat u bedoelt met 'andere functies in de omgeving'. Mijns inziens worden daar minimaal wonen, gezondheid en leefbaarheid mee bedoeld en dienen deze duidelijk vermeld te worden en mogen absoluut niet ontbreken.	**a; Wij nemen deze toevoeging mee in de omgevingsvisie.** B; De voorwaarde staat beschreven in de zin "Ook elders bieden we ruimte, maar alleen onder de voorwaarde dat dit op een goede manier in de omgeving past. C; De formulering van functies is bewust gekozen om op voorhand geen functies uit te sluiten, maar integraal aandacht te hebben voor

			alle functies aanwezig in de omgeving.
		We weten inmiddels het resultaat van de visie op wind- en zonne-energie Gemeente Wijchen. Deze dient verwoord te worden in deze ontwerp-omgevingsvisie met a- de aanvulling dat windmolens alleen daar geplaatst worden 'waar het kan' (zie strategisch kompas pag. 39). Is het stukje tekst 'waar het kan' achterwege gelaten omdat u enerzijds trots bent op en roept dat u de leefbaarheid minimaal wilt behouden of zelfs verbeteren. U weet dat dat bij het toestaan van windmolens niet mogelijk is. Dan dient eerlijk vermeld te worden dat u ervoor kiest dat uw eerdere visie/belofte van minimaal behoud van de leefbaarheid niet haalbaar is en u er willens en wetens voor kiest om niet aan uw visie/belofte te voldoen en aan de slag gaat met windenergie ten koste van o.a. de leefbaarheid van uw inwoners/de omwonende, dier en natuur.	De zienswijze-procedure van de ontwerp-omgevingsvisie kruist de besluitvorming rondom de Visie Zon en Wind. Dit kan er toe geleid hebben dat er de Visie Zon en Wind al meer concreet uitgewerkt is dan de ontwerp-omgevingsvisie. We kunnen in deze beantwoording niet ingaan op de inhoud van de Visie Zon en Wind.
		Met uw inmiddels aangenomen visie op wind- en zonne-energie Gemeente Wijchen wordt de belangrijk gevonden verbinding met de omliggende natuur en de aanpak van geluidsoverlast van de A50 en het spoor niet erkend. Er wordt o.a. zelfs extra geluidsoverlast toegevoegd. Dat dient toegevoegd te worden aan de tekst. Zo ook de te verwachte verbreding van de A50 en het spoor wat al langer bekend is.	Uitgangspunt voor de gemeente Wijchen, zoals vermeld in de ontwerp-omgevingsvisie, blijft staan.
		Deze visie is niet meer actueel o.a. gezien de ontwikkelingen in het buitengebied. De fysieke leefomgeving is niet los te koppelen van de mentale leefomgeving. Komt deze bij de verkenning voldoende aan bod?	Wij erkennen als gemeente zeker ook het belang en de noodzaak de mentale leefomgeving mee te nemen waar het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen.

		Dit is, met de visie op wind- en zonne-energie Gemeente Wijchen al grotendeels achterhaald en dient hier de huidige stand van zaken weergegeven te worden.	De gemeente Wijchen acht het nog steeds, ook na het vaststellen van de Visie Zon en Wind van belang om een Visie op het Buitengebied te ontwikkeling. De omgevingsvisie én de onlangs vastgestelde Visie Zon en Wind zullen daarbij meegenomen worden.
		Mij is niet duidelijk of er nu voor Windturbines lokaal al een plan MER opgesteld is. Graag word ik hierover geïnformeerd of anders vind ik het een tekortkoming als deze hier niet beschreven wordt.	Er is regionaal een plan-mer opgesteld waarin duidelijk werd welke gebieden milieukundig geschikt zijn voor windenergie. Lokaal is er nog geen plan MER opgesteld.
		Bovenstaand een greep uit de keuzes die u graag voor al uw inwoners wilt bewerkstelligen, behouden of optimaliseren. Hoe denkt u dat te gaan doen o.a. en m.n. ten aanzien van de windturbines. Belofte maakt schuld! En hoe gaat u dat verwoorden in uw ontwerp-omgevingsvisie omdat de twee zinnen op pag. 41 en pag. 43 absoluut niet de lading dekken.	De uitwerking van hoe de gemeente Wijchen haar inwoners betrekt bij grote ruimtelijke, maar ook niet ruimtelijke, opgaven is de vinden in het participatie en co-creatiekader najaar 2024 door de gemeenteraad is vastgesteld.
235264	Indiener 3	De ontwerp Omgevingsvisie gaat onder andere in op de ambitie van de gemeente Wijchen inzake recreatie en toerisme. Op pagina 25 van de visie wordt daarbij terecht opgemerkt dat een goede dosering en spreiding van toerisme en evenementen belangrijk is. Het afgelopen jaar hebben met name bewoners van/rondom Alverna hier herhaaldelijk aandacht voor gevraagd in verband met alle (mogelijke) plannen rondom De Berendonck en het vennengebied. In een kader over het bruisend centrum van Wijchen wordt plotsklaps gesproken over "*een divers*	Het College van B&W kiest er niet voor om deze zienswijze over te nemen. De tussenzin op pagina 24 in het kader geeft het huidige gevarieerde aanbod op het gebied van overnachtingen in de gemeente Wijchen weer. Onze ambitie op recreatie en toerisme leest u op pagina 25; waarbij we

		overnachtingsaanbod in het centrum, de Berendonck of de camping". Concreet verzoek ik u dan ook om deze tussenzin uit het kader te verwijderen, danwel in de visie duidelijk te maken welke strekking/scope deze zin heeft.	expliciet aangeven dat een goede dosering en spreiding belangrijk is. We geven daarbij ook aan waar onze inwoners zich zorgen over maken. Een paar regels verder geven we een eerste richting voor waar we als gemeente kansen zien voor verdere ontwikkeling op het gebied van reccreatie en toerisme; in de Loonse Waard en aan de Maas.

IV. WIJZIGINGEN

Het college van B&W stelt voor de volgende tekstuele wijzigingen uit de zienswijze van Natuur Wijchen toe te voegen:

Wijziging 1: het college stelt voor de rode tekst toe te voegen aan de Omgevingsvisie.

> **Paragraaf 2.1 "De trots van Wijchen"**
>
> Afwisselende en dynamische landschappen
>
> Duurzaamheid, groen en natuur vinden wij een groot goed. We zijn trots op onze open landerijen, rivierduinen, bossen en watergebieden. Een **uniek** landschap vol afwisseling en dynamiek, waar van alles te beleven is. Deze waardevolle natuur- en buitengebieden willen we behouden en mogelijk uitbreiden, **waarbij benutten en beleven mogelijk is naast behoud en ontwikkeling.**

Wijziging 2: het college stelt voor de rode tekst toe te voegen aan de Omgevingsvisie.

> **Paragraaf 2.2 "De kracht van Wijchen"**
>
> Groen Wijchen
>
> De gemeente Wijchen is in 2035 nog groener en wordt met veel groen omgeven. Want we zijn zuinig op onze natuur- en buitengebieden en we willen dit behouden. We blijven telkens de volgende stap in innovatie en duurzame oplossingen zetten en stimuleren partners dit ook te doen. Uiteindelijk gaat het om een goede balans te vinden tussen groei en welbevinden. En durven te kiezen voor wat we echt belangrijk vinden om een prettig leef en werkomgeving te realiseren. Met **natuurgebieden in een hersteld en biodivers landschap. Waar mogelijk wordt openbaar groen ecologisch ingericht en beheerd, zowel binnen als buiten de bebouwde kommen.**

Natuur Wijchen stelt voor een extra speerpunt toe te voegen. Deze zienswijze neemt het college niet over. Echter ondersteunt het college de inhoudelijke toevoeging en stelt daarom voor de alinea over te nemen en toe te voegen aan speerpunt 2 aantrekkelijke groene wijken en kernen.

Wijziging 3: het college stelt voor de onderstaande alinea toe te voegen aan speerpunt 2 van de Omgevingsvisie.

> **Behoud kwaliteit natuurgebieden en meer biodiversiteit in combinatie met meervoudig gebruik**
>
> In 2035 is zichtbaar dat Wijchen heeft ingezet op het beschermen van bestaande natuurwaarden. De unieke natuurwaarden zijn minstens gelijk gebleven en er zijn maatregelen genomen voor herstel en ontwikkeling ervan. Wij maken werk van de groenblauwe dooradering en stellen daarvoor ambitieuze meetbare doelstellingen. We werken samen met verschillende stakeholders aan natuurherstel en landschapsontwikkeling. We werken aan de kwaliteit van natuurgebieden. Daarbij kijken we goed waar combinaties met recreatie en landbouw mogelijk zijn en waar ruimte is voor

struinen door de natuur en langs agrarische bestemmingen. We hebben klimaatbestendige natuur en een klimaatbestendig buitengebied, dat wil zeggen een natuur en buitengebied waar verhitting en verdroging tegengegaan worden.

Het college van B&W stelt voor de volgende tekstuele wijzigingen uit de zienswijze van indiener 2 toe te voegen;

Wijziging 4; het college stelt voor onderstaande tekst toe te voegen aan speerpunt 5 van de omgevingsvisie

Aan de slag: opwekking duurzame energie
We werken aan de realisatie van zonneparken om de ambities rondom energie en klimaat te bereiken. Zonneparken pakken we in met een groene buffer, met aandacht voor **goede landbouwgronden**, andere functies in de omgeving en biodiversiteit.

CONCLUSIE
Vanwege de ingediende zienswijze, wordt voorgesteld om de Omgevingsvisie gewijzigd vast te stellen zoals hierboven aangegeven.